নিত নরন দিনেশ কুমাৰ মিশ্র

নিত নরন শৃংখলামে সুভাষ চংদ্র যাদরপৰ কেংদ্রিত "নিত নরন সুভাষ চংদ্র যাদর" এরং ৰাজদের মংডলপৰ কেংদ্রিত "Rajdeo Mandal- Maithili Writer" কেৰ বাঁদ তেসৰ পোথী

গজেন্দ্র ঠাকুৰ

রিদেহ-প্রথম মৈথিলী পাক্ষিক ই-পত্রিকা (রিদেহ www.videha.co.in) পেটাৰসঁ

রিদেহ: মৈথিলী সাহিত্য আন্দোলন









রিদেহ মৈথিলী সাহিত্য আন্দোলন: মানুষীমিহ সংস্কৃতাম্





(c) 2000-2023. 𑒮𑒩𑓂𑒫𑒰𑒡𑒱𑒏𑒰𑒩 𑒮𑒳𑒩𑒏𑓂𑒭𑒱𑒞। 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒧𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒮𑒦𑒙𑒰 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒂 𑒂𑒩𑓂𑒏𑒰𑒃𑒫𑒏 𑒮𑒩𑓂𑒫𑒰𑒡𑒱𑒏𑒰𑒩 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏𑒰𑒩 𑒂 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯𑒏𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒰𑒏 𑒪𑒑𑒧𑒹 𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒦𑒰𑒪𑒮𑒩𑒱𑒏 𑒑𑒰𑒕 𑒖𑒹 𑒮𑒢 2000 𑒮𑒿 𑒨𑒰𑒯𑒴𑒮𑒱𑒙𑒲𑒖𑒣𑒩 𑒕𑒪 http://www.geocities.com/.../bhalsarik_gachh.html, http://www.geocities.com/ggajendra 𑒂𑒠𑒱 𑒪𑒱𑓀𑒏𑒣𑒩 𑒂 𑒁𑒐𑒢𑒼 5 𑒖𑒳𑒪𑒰𑒃 2004 𑒏 𑒣𑒼𑒮𑓂𑒙 http://gajendrathakur.blogspot.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html (𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒠𑒱𑒢 𑒪𑒹𑒪 http://videha.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html 𑒪𑒱𑓀𑒏𑒣𑒩, 𑒮𑓂𑒩𑒼𑒞 wayback machine of https://web.archive.org/web/*/videha 258 capture(s) from 2004 to 2016- http://videha.com/ 𑒦𑒰𑒪𑒮𑒩𑒱𑒏 𑒑𑒰𑒕-𑒣𑓂𑒩𑒟𑒧 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒥𑓂𑒪𑒼𑒑 / 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒥𑓂𑒪𑒼𑒑𑒏 𑒋𑒑𑓂𑒩𑒲𑒑𑒹𑒙𑒩) 𑒏𑒹𑒩 𑒩𑒴𑒣𑒧𑒹 𑒃𑒢𑓂𑒙𑒩𑒢𑒹𑒙𑒣𑒩 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒔𑒲𑒢𑒞𑒧 𑒅𑒣𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞𑒱𑒏 𑒩𑒴𑒣𑒧𑒹 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒧𑒰𑒢 𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒣𑒯𑒱𑒪 𑒃𑓀𑒙𑒩𑒢𑒹𑒙 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰 𑒟𑒱𑒏 𑒖𑒏𑒩 𑒢𑒰𑒧 𑒥𑒰𑒠𑒧𑒹 1 𑒖𑒢𑒫𑒩𑒲 2008 𑒮𑒿 "𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯" 𑒣𑒛𑓃𑒪𑒻।𑒃𑓀𑒙𑒩𑒢𑒹𑒙𑒣𑒩 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒟𑒧 𑒅𑒣𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞𑒱𑒏 𑒨𑒰𑒞𑓂𑒩𑒰 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯- 𑒣𑓂𑒩𑒟𑒧 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑒰𑒏𑓂𑒭𑒱𑒏 𑒄 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰 𑒡𑒩𑒱 𑒣𑒯𑒳𑒿𑒔𑒪 𑒁𑒕𑒱,𑒖𑒹 http://www.videha.co.in/ 𑒣𑒩 𑒄 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒂𑒥 “𑒦𑒰𑒪𑒮𑒩𑒱𑒏 𑒑𑒰𑒕” 𑒖𑒰𑒪𑒫𑒵𑒞𑓂𑒞 '𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯' 𑒄-𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒫𑒏𑓂𑒞𑒰𑒏 𑒮𑓀𑒑 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒦𑒰𑒭𑒰𑒏 𑒖𑒰𑒪𑒫𑒵𑒞𑓂𑒞𑒏 𑒋𑒑𑓂𑒩𑒲𑒑𑒹𑒙𑒩𑒏 𑒩𑒴𑒣𑒧𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒳𑒏𑓂𑒞 𑒦𑓄 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒄-𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰 ISSN 2229-547X VIDEHA

 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯- 𑒣𑓂𑒩𑒟𑒧 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑒰𑒏𑓂𑒭𑒱𑒏 𑒄-𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰 ISSN 2229-547X VIDEHA 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏: 𑒑𑒖𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩। Editor: Gajendra Thakur.

𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏𑒰𑒩 𑒁𑒣𑒢 𑒧𑒾𑒪𑒱𑒏 𑒂 𑒁𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒩𑒔𑒢𑒰 (𑒖𑒏𑒩 𑒧𑒾𑒪𑒱𑒏𑒞𑒰𑒏 𑒮𑓀𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩𑒠𑒰𑒨𑒱𑒞𑓂𑒫 𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒑𑒝𑒏 𑒧𑒡𑓂𑒨 𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱) editorial.staff.videha@gmail.com 𑒏𑒹𑒿 𑒧𑒹𑒪 𑒁𑒙𑒻𑒔𑒧𑒹𑒝𑓂𑒙𑒏 𑒩𑒴𑒣𑒧𑒹𑒿 .doc, .docx, .rtf 𑒫𑒰 .txt 𑒤𑒰𑒩𑓂𑒧𑒹𑒙𑒧𑒹 𑒣𑒚𑒰 𑒮𑒏𑒻 𑒕𑒟𑒱। 𑒋𑒞𑓄 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒮𑒦𑒏 𑒏𑒰𑒣𑒲𑒩𑒰𑒃𑒙 𑒪𑒹𑒐𑒏/𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯𑒏𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒰 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱𑒏 𑒪𑒑𑒧𑒹 𑒩𑒯𑒞𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏 '𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯' 𑒣𑓂𑒩𑒟𑒧 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑒰𑒏𑓂𑒭𑒱𑒏 𑒄 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰 𑒌 𑒄-𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒧𑒹 𑒄-𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞/ 𑒣𑓂𑒩𑒟𑒧 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒱𑓀𑒙-𑒫𑒹𑒥 𑒂𑒩𑓂𑒏𑒰𑒃𑒫𑒏/ 𑒂𑒩𑓂𑒏𑒰𑒃𑒫𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠𑒏 𑒂 𑒧𑒴𑒪 𑒂 𑒁𑒢𑒴𑒠𑒱𑒞 𑒂𑒩𑓂𑒏𑒰𑒃𑒫𑒏 𑒄-𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢/ 𑒣𑓂𑒩𑒱𑓀𑒙-𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢𑒏 𑒁𑒡𑒱𑒏𑒰𑒩 𑒩𑒐𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱 । (The Editor, Videha holds the right for print-web archive/ right to translate those archives and/ or e-publish/ print-publish the original/ translated archive).

𑒌 𑒄-𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒩𑒰𑒨𑒪𑓂𑒙𑒲𑒏/ 𑒣𑒰𑒩𑒱𑒬𑓂𑒩𑒧𑒱𑒏𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒫𑒡𑒰𑒢 𑒢𑒻 𑒕𑒻। 𑒞𑒹𑒿 𑒩𑒰𑒨𑒪𑓂𑒙𑒲𑒏/ 𑒣𑒰𑒩𑒱𑒬𑓂𑒩𑒧𑒱𑒏𑒏 𑒃𑒔𑓂𑒕𑒳𑒏 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒮𑒿 𑒢𑒻 𑒖𑒳𑒛𑓃𑒟𑒱, 𑒮𑒹 𑒂𑒑𑓂𑒩𑒯। 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏 𑒮𑓀𑒑 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏𑒰𑒩 𑒁𑒣𑒢 𑒮𑓀𑒏𑓂𑒭𑒱𑒣𑓂𑒞 𑒣𑒩𑒱𑒔𑒨 𑒂 𑒁𑒣𑒢 𑒮𑓂𑒏𑒻𑒢 𑒏𑒋𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒤𑒼𑒙𑒼 𑒣𑒚𑒹𑒞𑒰𑒯, 𑒮𑒹 𑒂𑒬𑒰 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒲। 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏 𑒁𑓀𑒞𑒧𑒹 𑒙𑒰𑒃𑒣 𑒩𑒯𑒋, 𑒖𑒹 𑒄 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒧𑒾𑒪𑒱𑒏 𑒁𑒕𑒱, 𑒂 𑒣𑒯𑒱𑒪 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢𑒏 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 (𑒣𑒰𑒏𑓂𑒭𑒱𑒏) 𑒄 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒠𑒹𑒪 𑒖𑒰 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒹𑒪 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒣𑓂𑒞 𑒯𑒼𑒨𑒥𑒰𑒏 𑒥𑒰𑒠 𑒨𑒟𑒰𑒮𑓀𑒦𑒫 𑒬𑒲𑒒𑓂𑒩 (𑒮𑒰𑒞 𑒠𑒱𑒢𑒏 𑒦𑒲𑒞𑒩) 𑒋𑒏𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢𑒏 𑒁𑓀𑒏𑒏 𑒮𑒴𑒔𑒢𑒰 𑒠𑒹𑒪 𑒖𑒰𑒨𑒞। 𑒋𑒯𑒱 𑒄 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒧𑒰𑒮𑒏 01 𑒂 15 𑒞𑒱𑒟𑒱𑒏𑒹𑒿 𑒄 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒏𑒋𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। ISSN: 2229-547X

নিত নৱল দিনেশ কুমাৰ মিশ্ৰ



দিনেশ কুমাৰ মিশ্ৰ, আই.আই.টী. খড়গপুৰসঁ সিবিল ইন্জীনিযৰিং মে বী. টেক. ১৯৬৮মে আ সৰ্ট্ৰেক্চৰল ইন্জীনিযৰিংমে এম.টেক. ১৯৭০মে। মিথিলাক বাঁঢ়িক এক্সপৰ্ট। মিথিলাক মোটা-মোটী সভ ধাৰপৰ কিতাবঁ প্ৰকাশিত। উত্তৰ বিঁহাৰ কী ব্যথা কথা (১৯৯০), কোসী- উম্ৰ কৈদ সে সজা-এ-মৌত তক (১৯৯২) বঁদিনী মহানংদা (১৯৯৪), বোঁযা পেড় ববূঁল কা- বাঁঢ় নিযংত্ৰণ কা ৰহস্য (২০০০), বঁগাবত পৰ মজবূঁৰ মিথিলা কী কমলা নদী (২০০৪), ভুতহী নদী ঔৰ তকনীকী ঝাড়-ফূক (২০০৬), দুই পাটন কে বীচ মেং- কোসী নদী কী কহানী (২০০৬) তথা বাঁগমতী কী সদ্গতি (২০১০)।

পূৰ্বপীঠিকা:

দিনেশ কুমাৰ মিশ্ৰক 'দুই পাটন কে বীচ মে' কোসী নদীক ঐতিহাসিক আত্মকথা থীক, ও মিথিলাক আন ধাৰ সভক ঐতিহাসিক আত্মকথা সেহো লিখনে ছথি জেনা বন্দিনী মহানন্দা, বাঁগমতী কী সদ্গতি!, দুই পাটন কে বীচ মেং.. (কোসী নদী কী

কহানী), ন ঘাট ন ঘৰ, ৰঁগাৰত পৰ মজৰূৰ মিথিনা কী কমনা নদী, ভুতহী নদী ঔৰ তকনীকী ঝাড়-ফূঁক, The Kamla River and People On Collision Course, Bhutahi Balan- Story of a ghost river and engineering witchcraft, Refugees of the Kosi EmbankmentsI সাহিত্য ঋকাদেমীক মৈথিনী পৰামর্শদাত্রী সমিতিক সদস্য পংকজ ঝা পৰাশৰ দ্বাৰা হিনকৰ পোথী সভসঁ পৈৰাক পৈৰা মৈথিনী ঋনুৰাদ কই ঋপনা নামে ডপন্যাস ছপৰাঁওন গেন ঋছি, জকৰা ছদ্ম সমীক্ষক কমনানন্দ ঝা ঐ চোৰ নেখকক ৰিসর্ঠ কহৈ ছথি! এতই স্পষ্ট কই দী জে ও চোৰ নেখক ঋা ছদ্ম সমীক্ষক দনূ ঋনীগঢ় ম্নিম ৰিদ্যানযক হিন্দী ৰিভাগমে ছথি। ও ৰিসর্ঠ দিনেশ কুমাৰ মিশ্রক থীক, জে ঋাগ.ঋাগ.টী. খড়গপুৰসঁ সিৰিন গন্জীনিযৰিঙ মে ৰী. টেক. ১৯৬৫মে ঋা ম্ট্রৈৰক্ঠৰন গন্জীনিযৰিঙমে এম.টেক. ১৯৭০মে কেনে ছথি, ঋা ওগ ৰিসর্ঠ নেন ক্লানিফাগড ছথি। জখন কোনো ৰিষযমে নামাংকন নৈ হোগ ছৈ তখন নোক হাৰি-থাকি হিন্দীমে নামাংকন নগএ, নৈ তঁ কমনানন্দ ঝা কেঁ বুঁঝই মে ঋাৰিঁ জগতন্হি জে ও ৰিসর্ঠ কোনো সিৰিন গন্জীনিযৰেক ভই সকৈত ঋছি, ভই সকৈএ বুঁঝনো হোগন্হ। হিন্দী ঋা মৈথিনী দুনুক স্ক্ৰীনশাট সংনগ্ন ঋছি।

দিনেশ কুমাৰ মিশ্র মিথিনাক নৈ ছথি মুদা মিথিনাক সভ ধাৰক কথা ও নিখনে ছথি, হম সভ হুনকা প্রতি কৃতজ্ঞ ছী ঋা হুনকৰ ঋণসঁ মিথিনাৰাসী কহিযো উঋণ নৈ ভই সকতা, মুদা মূনধাৰাক পুৰস্কাৰ ঋা পাগ নোনুপ নোকসঁ কৃতঘ্নতে ভেটৈত মে ফেৰ সিদ্ধ ভেন। ঐ নেখককেঁ দস ৰাঁৰহ ৰৰ্খ পহিনে সেহো তাৰানন্দ ৰিযোগী উদ্ধাৰক ভেটন ছনখিন্হ জে নিখনে ৰহথিন্হ জে ও কৰিতামে

প্রভাৱিত ভ**ই** অনাযাসে অপন ৰচনামে দোসৰক সামিগ্রী চোৰি ক**ই** নেগ ছথি, এহনে সন। আৰ ঐ কমলানন্দ ঝা ক আশ্রয তকনেহি সদা দুর্ভাগ্য!

দিনেশ কুমাৰ মিশ্রক সভটা পোথী আৰ হুনকৰ অন্যমতিসঁ উপলব্ধ অছি বিদেহ আর্কাইভমেঃ

http://videha.co.in/pothi.htm

এতই** একটা গপ মোন পাড়ি দী জে জখন বিঁন গেট্সকেঁ পুছলে গেলেহি জে কী ও একস বাঁকস ভাৰতমে পাওৰেশীক ডৰসঁ দেৰীসঁ আনি ৰহল ছথি? তঁ হুনকৰ উত্তৰ ৰহহি জে মাওক্রোসাফ্ট পাওৰেশীক ডৰে কোনো উৎপাদ দেৰীসঁ নৈ উতাৰলে অছি। সে বিদেহ পেটাৰমে হম সভ ঐ তৰহক ৰিস্ক ৰহিতো একৰা আৰ সমৃদ্ধ কৰৈত ৰহলঁ, কাৰণ সমানান্তৰ ধাৰামে সড়ল মাঁছ দ্বাৰে পোখৰিক সভ মাঁছ নৈ সড়ৈএ, এত্তক্কা মনাহ গোটে-গোটে ক**ই** সড়ল মাঁছ নিকালৈত ৰহল ছথি, নিকালৈত ৰহতা।

সিণ্ডীকেটেড সমীক্ষাপৰ অন্তিম প্রহাৰ।

মূল দিনেশ কুমাৰ মিশ্র (দুও পাটন কে বীচ মেঁ... ২০০৬): যহ ধ্যান দেনে কী বাঁত হৈ কি 1923 সে 1946 কে বীচ কোসী ক্ষেত্র মেঁ মলেৰিযা সে 5,10,000, কালাজাৰ সে 2,10,000, হৈজে সে 60,000 তথা চেচক সে 3,000 মৌতেঁ (কুল 7,83,000) হুঈঁ।

চোৰ পংকজ ঝা পৰাশৰ [জনপ্রান্তৰ ২০১৭ (পৃ. ১০৩)]:

ने अँग्रेज सब आ ने नवका रंगरेज सब। 1923 सँ 1946 के बीच मे कोसी क्षेत्र में मलेरिया से पाँच लाख दस हजार, कालाजार सँ दू लाख दस हजार, हैजा सँ साठि हजार आ चेचक सँ तीन हजार लोकक मृत्यु भेल! माने सब मिला कए करीब पौने आठ लाख लोक मरि

মূন দিনেশ কুমাৰ মিশ্র (দ্বগ পাষ্টন কে ৰীঁঠ মেঁ... ২০০৩): ভাৰতবর্ষ মেঁ ৰিঁহাৰ মেঁ কোসী নদী কো ৰাঁধনে কা কাম 12ৰীঁ শতাব্দী মেঁ কিসী ৰাজা নক্ষমণ দ্বিতীয় নে কৰৱায়া থা ঔৰ গস কাম কে নিএ উসনে প্রজা সে 'ৰীঁৰ' কী উপাধি পাঞা ঔৰ নদী কা তটৰঁক্ষ 'ৰীঁৰ ৰাঁধ' কহনোয়া। গস তটৰঁক্ষ কে অৱশেষ অভী ভী সুপৌন জিনে মেঁ ভীম নগৰ সে কোঞা 5 কিনোমীটৰ দক্ষিণ মেঁ দিখাঞা পড়তে হেঁ। ডা. ফ্রাঁসিস ৰুকানন (1810-11) কা অনুমান থা কি যহ ৰাঁধ কিসী কিনে কী সুৰক্ষা কে নিএ ৰঁনী ৰাঁহৰী দীৱাৰ ৰহা হোগা ক্যোঁকি যহ ৰাঁধ ধৌস নদী কে পশ্চিমী কিনাৰে প   তিনযুগা সে উসকে সংগম তক 32 কিনোমীটৰ কী দূৰী মেঁ ফৈনা হুআ থা। ডা. ডৱঁনু.ডৱঁনু. হন্টৰ (1877) ৰুকানন কে গস তর্ক কে সাথ সহমত নহীঁ থে কি যহ ৰাঁধ কিসী কিনে কী সুৰক্ষা দ ৰাৰ থা। স্থানীয় নোগোঁ কে হৱানে সে হন্টৰ কা মাননা থা কি অধিকাংশ নোগ গসে কিনে কী দীৱাৰ নহীঁ মানতে ঔৰ উনকে হিসাৱঁ সে যহ কুছ ঔৰ হী চীজ থী মগৰ ৰহ নিশ্চিত ৰূপ সে কুছ কহনে কী স্থিতি মেঁ নহীঁ থে। ফিৰ ভী জো আম ধাৰণা ৰঁনতী হৈ ৰহ যহ হৈ কি যহ কোসী নদী কে কিনাৰে ৰঁনা কোঞা তটৰঁক্ষ ৰহা হোগা জিসসে নদী কী ধাৰা কো পশ্চিম কী ওৰ খিসকনে সে ৰোকা জা সকে। নোগোঁ কা যহ ভী কহনা থা কি ঐসা নগতা থা কি গস তটৰঁক্ষ কা নির্মাণ কার্য একাএক ৰোক দিয়া গয়া হোগা।

ছদ্ম সমীক্ষক কমনানন্দ ঝা দ্বাৰা চোৰ উপন্যাসকাৰক পীঠ ঠোকৰঁ, দেখূ ছদ্ম সমীক্ষক কমনানন্দ ঝা দ্বাৰা উদ্ধৃত চোৰ পংকজ ঝা পৰাশৰ (মৈথিনী উপন্যাস, সময়, সমাজ আ সরান পৃ. ২৯৭-

𑓒𑓗𑓘):

पंकज पराशरक पहिल उपन्यास 'जलप्रांतर' (2017) शोधपरक उपन्यास अछि। मैथिलीमे शोधपरक उपन्यास लिखबाक परम्परा नहि रहल अछि। एहि दुआरे ई उपन्यास रेखांकन योग्य अछि। पराशरजी एहि उपन्यासमे कोसी नदीक बान्हक इतिहास-कथा लिखलनि अछि। उपन्यासक वैशिष्ट्य ई जे बारहम शताब्दीसँ ल' क' आधुनिक काल धरि कोसी पर बान्ह बनेबाक दुसाध्य प्रयत्न, प्रशासनिक उठा-पटक, राजनीतिक दाँव-पेंच आदिक विस्तृत व्योरा रोचक कथाक माध्यमसँ कहलनि अछि। ध्यान देबाक बात ई जे सभटा सूचना आ व्योरा अत्यन्त विश्वसनीय बनि पड़ल अछि। पढ़ुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ बढ़बैत पढुआ कका कहैत छथिन, "पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ दू कोस पश्चिममे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननकेँ अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकेँ रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय।" एहि तरहेँ बान्हक मादे

𑒚𑒼𑒩 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒗𑒰 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩 [𑒖𑒪𑒣𑓂𑒩𑒰𑓀𑒞𑒩 𑓒𑓐𑓑𑓗 (𑒣𑒵. 𑓓𑓑)]:

पढ़ुआ कका पछिला गप कैं आगाँ बढ़बैत कहलखिन, 'फूल बाबू, कोसी नदीक बेसिन प्राचीन काल सँ मनुक्खक निवास लेल उपयुक्त स्थान रहल अछि। बारहम-तेरहम सदी मे भारत मे जखन कइक टा नदी सुखा गेल, तँ ओहि ठामक पशुचारक समाजक लोक एतय आबि कए बसलाह। तहिये सँ बढ़ैत जनसंख्या आ कोसी नदीक बदलैत प्रवाहक मध्य टकराहटि होमय लागल। नदीक अनियंत्रित धारा कैं लोक बाढ़ि बूझय लागल। पहिल बेर बारहम शताब्दी मे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मणसेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह, जे 1178 सँ 1205 ईस्वी धरि शासन कयनैं छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगर सँ दू कोस पश्चिम मे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकानन के अनुमान रहनि, जे ई बान्ह संभवत: कोनो किला के रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मत सँ डब्लू. डब्लू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलखिन, जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत, जे नदी पच्छिम दिस नहि बह' लागय।' पढ़ुआ कका सँ मुँहजबानी एतेक रास ऐतिहासिक तथ्य सुनियो कए फूल बाबू सहमति मे मूड़ी नहि डोलेलखिन। जाहि सँ ओतय बैसल लोक सबहक उत्सुकता और बढ़ि गेलनि, जे गप मे एहेन कोन तथ्य रहि गेलै जे फूल बाबू संतुष्ट नहि भेलखिन? लोक कैं बुझेलनि जे फूल बाबू शास्त्रार्थ के अखड़हा पर माटि फेकि रहल छथिन। पढ़ुआ कका कैं आइ जोड़ीदार भेटि गेलनि!

जलप्रांतर / 31

মূন দিনেশ কুমাৰ মিশ্র (দ্বগ পাণ্টন কে বীঠ মেং... ২০০৩): কোসী কে প্রৱাহ কি ভযারহতা কী এক ঝনকফিৰোজশাহ তুগনক কী ফৌজ কে সন্ 1354 মেং বঁগান সে দিল্লী নৌণ্টনে কে সমময মিনতী হৈ। বঁতাযা জাতা হৈ কি জবঁ সুন্তান কী ফৌজেং কোসী কে কিনাৰে পহুঁচীং তো দেখা কি নদী কে দূসৰে কিনাৰে পৰ হাজী শমসুদ্দীন ওনিযাস কী ফৌজেং মুকাবঁনে কে নিএ তৈযাৰ খড়ী হৈং। যহ রহী হাজী শমসুদ্দীন থে জিন্হোংনে হাজীপুৰ তথা সমস্তীপুৰ শহৰ বঁসাযে থে। ফিৰোজ কী ফৌজেং শাযদ কুৰসেনা কে আস-

পাস কিসী জগহ পৰ কোসী কে কিনাৰে সোচ মেং পড় গএ। নদী কী ৰফ্তাৰ উন্হেং আগে বঢ়নে সে ৰোক ৰহী থী। আখিৰকাৰ ফৈসলা হুআ কি নদী কে সাথ-সাথ উত্তৰ কী ওৰ বঢ়া জায ঔৰ জহাঁ নদী পাৰ কৰনে লাযক হো জায বহাঁ পানী কী থাহ লী জাযে। সুল্তান কী ফৌজেং প্ৰাযঃ সৌ কোস ঊপৰ গএ ঔৰ জিযাৰন কে পাস, জো কি উসী স্থান পৰ অৱস্থিত থা জহাঁ নদী পহাড়োং সে মৈদানোং মেং উতৰতী থী, নদী কো পাৰ কিযা। নদী কী ধাৰা তো যহাঁ পতলী জৰূৰ থী পৰ প্ৰৱাহ ইতনা তেজ থা কি পাঁচ-পাঁচ সৌ মন কে ভাৰী পত্থৰ নদী মেং তিনকোং কী তৰহ বহ ৰহে থে। জহাঁ নদী কো পাৰ কৰনা মুমকিন লগা উসকে দোনোং ওৰ সুল্তান নে হাথিযোং কী কতাৰ খড়ী কৰ দী ঔৰ নীচে বালী কতাৰ মেং ৰস্সে লটকাযে গযে জিসসে কি যদি কোঈ আদমী বহতা হুআ হো তো উস ৰস্সোং কী মদদ সে উসে বচাযা জা সকে। শমসুদ্দীন নে কভী সোচা ভী ন থা কি সুল্তান কী ফৌজেং কোসী কো পাৰ কৰ লেংগী ঔৰ জব উস কো ইস বাত কা পতা লগা কি সুলতান কী ফৌজোং নে কোসী কো পাৰ কৰনে মেং কামযাবী পা লী হৈ তো বহ ভাগ নিকলা।

ঢোৰ পংকজ ঝা পৰাশৰ [জনপ্ৰান্তৰ ২০১৭ (পৃ. ১০৬)]:

'बेश, तँ सुनू। 1354 मे फिरोजशाह तुगलक के फौज जखन बंगाल सँ दिल्ली घुरि रहल छल, तँ कोसीक प्रवाह बहुत तेज छलै। तुगलकी सेना जखन कोसी के किनार पर पहुँचल, तँ कोसीक ओहि पार मे हाजी शम्सउद्दीन इलियास के सेना तुगलकी सेना सँ मोकाबला करबाक लेल अस्त्र–शस्त्र ल' कए तैयार छल। ई वएह हाजी शम्सउद्दीन छलाह, जे हाजीपुर आ समस्तीपुर नगर बसौनैं रहथि। फिरोजशाह तुगलक के सेना संभवतः कुरसेला के आस–पास कोसी के तेज धार देखि कए सोच मे पड़ि गेल। पानिक रफ्तार देखि कए तुगलकी सेना केँ नदी पार करबाक हिम्मत नहि भ' रहल छलै। अंततः तुगलकी सेनापति तय कयलनि, जे नदीक किनारे–किनार उत्तर दिस बढ़ल जाय। जतय जा कए नदीक पाट कनैं कम बूझि पड़य, ओतय पानिक थाह लेल जायत। एहि आशा मे फौज उत्तर दिस बढ़ैत रहल। कुरसेला सँ सय कोस आगाँ गेलाक बाद कोसी के पेट कनैं शिकस्त बुझेलै। कोसी ओतहि पहाड़ सँ नीचाँ उतरैत अछि। पानिक वेग के अनुमान एहि सँ कयल जा सकैए, जे पाँच–पाँच सय मनक पाथर कोसी मे खढ़ जकाँ बहि रहल छल। तुगलकी सेनापति केँ जतय नदी पार करब कनैं आसान बुझेलनि, ओतय एक लाइन मे सैकड़ों टा हाथी केँ ठाढ़ क' देल गेल। नीचाँ वला लाइन मे बड़का–बड़का रस्सा लटका देल गेल, जे जँ क्यो पानि मे भासि जायत, रस्सा के मदति सँ निकालि लेल जायत। एहि तरहेँ फिरोजशाह तुगलकक सेना कोसी पार क' गेल। हाजी शम्सउद्दीन सपनो मे नहि सोचनैं छल,जे तुगलकी सेना कोसी पार क' जायत। जखन हाजी शम्सउद्दीन केँ पता लगलै जे तुगलकी सेना कोसी पार क' चुकल अछि, तँ ओ डरे सँ पड़ा गेल। तँ एहि कोसीक तेज धार के ल' कए एतेक आत्मविश्वास मे छल हाजी शम्सउद्दीन।'

(𑒖𑒰𑒩𑒲... 𑒬𑒲𑒒𑓂𑒩 𑒁𑒯𑒰𑓀 𑒢𑒱𑓀𑒏𑒣𑒩 𑒁𑒣𑒛𑒹𑒙 𑒏𑒋𑒪 𑒖𑒰𑒨𑒞।)

ANNEXURE

ৱিদেহ: প্ৰথম মৈথিলী পাক্ষিক ঙ্ৰ-পত্ৰিকা ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004). http://videha.co.in/ **অংক ३৩२ ক ৰিপোৰ্ট পৰ টিপ্পণী**

पढ़ुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ बढ़बैत पढ़ुआ कका कहैत छथिन, "पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मैथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

हिन्दी विभागमे प्रोफेसरक पद पर कार्यर

कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ दू कोस पश्चिममे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननकेँ अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकेँ रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय।" एहि तरहेँ बान्हक मादे बहुत रास शोध, अनुसंधान, मिथ तथा आदिक रचनात्मक उपयोग पराशर

भारतवर्ष में बिहार में कोसी नदी को बांधने का काम 12वीं शताब्दी में किसी राजा लक्ष्मण द्वितीय ने करवाया था और इस काम के लिए उसने प्रजा से 'बीर' की उपाधि पाई और नदी का तटबन्ध 'बीर बांध' कहलाया। इस तटबन्ध के अवशेष अभी भी सुपौल जिले में भीम नगर से कोई 5 किलोमीटर दक्षिण में दिखाई पड़ते हैं। डॉ. फ्रांसिस बुकानन (1810-11) का अनुमान था कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा के लिए बनी बाहरी दीवार रहा होगा क्योंकि यह बांध धौस नदी के पश्चिमी किनारे पर तिलयुगा से उसके संगम तक 32 किलोमीटर की दूरी में फैला हुआ था। डॉ. डब्लू.डब्लू. हन्टर (1877) बुकानन के इस तर्क के साथ सहमत नहीं थे कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा दीवार था। स्थानीय लोगों के हवाले से हन्टर का मानना था कि अधिकांश लोग इसे किले की दीवार नहीं मानते और उनके हिसाब से यह कुछ और ही चीज थी मगर वह निश्चित रूप से कुछ कहने की स्थिति में नहीं थे। फिर भी जो आम धारणा बनती है वह यह है कि यह कोसी नदी के किनारे बना कोई तटबन्ध रहा होगा जिससे नदी की धारा को पश्चिम की ओर खिसकने से रोका जा सके। लोगों का यह भी कहना था कि ऐसा लगता था कि इस तटबन्ध का निर्माण कार्य एकाएक रोक दिया गया होगा।

....

ঙপন্যাসকাৰ কে ছথি, পংকজ পৰাশৰ (জন প্ৰাংতৰ ঙপন্যাস)

দ্বখদ

RabindraChaudhary

....

ৰঁড দ্বর্ভাগ্যপূর্ণ, খ্রাপত্তিজনক খ্রা খ্রাপৰাধিক ঞ্কৃত্য..

KumarManojKashyap

....

ঞ্ৰসভ পঢ়ি ৰঁম্বত ঠিঁতিত ছী।

R N Mishra

....

দ্বর্ভাগ্যপূর্ণ

Kalpna JhaPatna

....

খ্রাহিৰেৰাঁ..! ফেৰ ঞ্ৰ কে ছৈথ?

পংকজ পৰাশৰ (জন প্ৰাংতৰ ঙপন্যাস)

হে ভগৱান..! ঞ্র ঠীকে চোৰে ছৈথ।

Umesh Mandal

....

Gaurinath:

নীক। এহন চোৰ কেৰ দেখাৰ কৰৰ জৰূৰী

পংকজ পৰাশৰ (জন প্রাংতৰ উপন্যাস)

ওকৰ ত নেখকীয জীৱনে চোৰী পৰ টিকন ছৈ স্বা তকৰা প্রশ্রয দেৰ'ৱানা সেহো মৌথিনী মে কম নহি।

....

এহনে চোৰ নোক সভ মৌথিনী স্বাৰ মিথিনা কে স্বহিত কৰয মে সদৈৱ স্বাগূ ৰহৈত ছথি

JhaPrasanna

....

একৰা কোষ্ট মে ন**ই** জেৰাঁক চাহী

য়োগেন্দ্ৰ পাঠক ৱিযোগী

+91 98310 37532

....

SubhashChandraYadav: I condemn it. The thief must be exposed.

....

স্বতি দুখদ, নিন্দনীয

ManojPathak

....

সাদৰ স্বাভাৰ।

কোনো কৰ সকৈত হতন। পৰংতু শ্ৰোত কে চৰ্চা কৰনাড্র আৱশ্যক হয়ান ত সাহিত্যিক চোৰী মানল জাযত।

RamanandMandal

....

ধন্যবাদ।

VidehaKeshavBhardwajDelhi

....

Nabo Narayan Mishra

দুৰ্ভাগ্যপূৰ্ণ স্থিতি

....

Mukund Mayank

Oh

....

প্ৰদীপ পুষ্প

ৰঁহত খৰাপ বাঁত।

....

Abhilash Thakur

ঘৃণিত কাৰ্য! লজ্জা জোগ

....

Ajit Kumar Jha

পতা নহি লাজো নহি লগৈত ছন্হি এহন প্ৰবৃত্তি বালা মহানুভাব সবঁ কেঁ। এহন লোগ সবঁ কেঁ লেল সেহো খনগ সঁ পুৰস্কাৰক ঘোষণা হোযবাঁক চাহী। পৰ্দাফাশ কৰবাঁক লেল আপনে কেঁ সাধু বাদ ।

....

Ramesh Kumar Sharma

পুৰস্কাৰ পাবেঁ কে জন্দ্ৰৱাজী হেতৈ

....

Kunal

ঙপন্যাস আ তকৰ নেখকক নাম ঘোষিত কৰু

....

Ashish Anchinhar

Kunal জী, জঁ কোনো সমান্য পাঠক ঞ প্রশ্ন পুছনে ৰহিতথি তখন হমৰা নীক নাগৈত।

প্রবুঁদ্ধ পাঠক ও নেখক বর্গসঁ ঞ প্রশ্ন এবাঁক মতনবঁ চৈ জে স্থিতি গংভীৰ ভই গেন চৈ। ওনা জখন পুছিযে দেনহঁ আছি তখন একৰ ঙত্তৰ আছি- পোথী, জনপ্রা◌ংতৰ, পংকজ পৰাশৰ। এহি পোথীক গদগদী আনোচক, কমনানংদ ঝা।

....

Kunal

Ashish Anchinhar ধন্যবাদ ।

এনা সার্বভৌম জকাং চগ জে বেঁস গংভীৰ আৰোপ নগাওন জাগ চগ মুদা নাম নগ নেন জাগ চগ।এনা হমৰা হাগপোক্রেসী ক চৰম নগগএ। ঞ খনসোহাংত চী ।.........

আবঁ নাম ন গেন চগ। ত হমৰা নগগএ জে পংকজ পৰাসৰ (ঙপন্যাসকাৰ) আ কমনানংদ ঝা (আনোচক) কে বাঁজক চাহী ।

....

Lakshman Jha Sagar

এহেন চোৰক সামাজিক বঁহিঞ্চকাৰ হেবাঁক চাহী।আগি পানি ড়াগঠ

দেৱাঁক চাহী।মুঁহ মে কাৰী চুন লেপি কে গদহা পৰ সৱেৰখাম ঘূৰেৰাঁক চাহী।এহেন দুদশা কয দেৱাঁক চাহী জে ফেৰ ক্যো এহেন ঘৃণিত কাজ নৈ কৰয।

....

Chitragupta Chitragupta

ঋত্যন্ত দ্বখদ

....

জগদানন্দ ঝা 'মন্ব'

মিথিলা মৈথিলীমে সাহিত্যক চোৰী জগজাহিৰ ঋছি। মুদা ঋাৰ্ব সাহিত্য ঋকাদমী ঋা ওকৰ লেকক দ্বাৰা.... ৰঁদ্যত নিংদনীয কাজ, এহেন এহেন লোককেঁ ঋৱশ্য দেখাৰ কৰৱাঁ চাহী

....

শ্ৰীধৰম

ঞ্ৰ পংকজ পৰাসৰ, হম ত' পঢ়ৱাঁক ঋাৱশ্যকতা নহি বুঁঝলথ্নি। প্ৰতিভাক নাম পৰ মাত্ৰ জুগাড় ছনি হিনকা লগ।

....

ঋপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

ক ৰিপোৰ্ট পৰ টিপ্পণী

…………………….

kellner@ucla.edu"

Dear Gajendra, thanks for the detective work. was there a response? best regards,

Douglas Kellner, Philosophy of Education Chair

Social Sciences and Comparative Education, University of California-Los Angeles, Box 951521, 3022B Moore Hall, Los Angeles, CA 90095-1521, Fax 310 206 6293, Phone 310 825 0977 http://www.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/kellner.html

……………………….

dear Gajendraji, apnek mail milal. Pankajjik kritya janike bar dukh bhel. Ahi se maithilik nam kharab hoyat achhi. Apnek kadam ekdum uchit achhi.**- Rajiv K Verma**

………………………..

These People are hellbent to bring down the literary discourse down to the gutter. Now you have been

receiving mails like one. We are with you and i have forwarded your mails to Maithili speaking people all across the country. Sir I have sent the link of Parashar's duplicacy to several people along with Pranabh Bihari who had traslated that article. I had telephonic conversation with him also and he was quite upset over Parashar’s duplicay. Pranav is my junior and a good friend of mine. since you have referred Pranav who had traslated that article it is unfortunate that he was misused by Parashar. But i must congratulate you for exposing scam run by Parashar and his team. Parashar, though must not be blamed if he lifted the article of Nom Chomskey . Now i must doubt the artistic sensibility of Parashar who is now a pseudo-- intellectuals. I am amazed that how did he dare to publish the article of Nom Chomskey as his own. God bless him no more. - **VIJAY DEO JHA**

………………………………………

dhanyvad. muda ehne lok sabjagah aadar pabait achi. **-shridharam**

…………………………………………………

ঋহাঁ কেঁ সূচনাৰ্থ পঠেনে ছী (কিছু ঘৃণিত কাজ পংকজ পৰাশৰক) জে পংকজ পহিনেহো গ সবঁ কাজ কৰৈত ৰহয ছলৈএ।- **aavinash**

....

Dear Gajendra g, You are doing very well in the field of collecting all the documents related to the Maithili. Videha. Com realy a adventureous collection. I will also find some time to learm the article published through the videha. Now your detective style theft the sleeping of many of the so called literary personnel. Go a head. jai Maithili jai Mithila- **Sunil Mallick**, President, MINAP, Janakpur

....

your efforts are commendable. Anysuch ghost writer or fake identity holder must be boycotted from literature at once Thanks.- **shyamanand choudhary**

....

Namaskar. Chetna samitik sachiv ken mailak copy hastgat kara del achi.- **Dr. Ramanand Jha' Raman'**

....

প্রিয গজেন্দ্ৰ জী , চেতনা সমিতি হিনকা সম্মানিত কএনেক অছি সেহো হমৰা জ্ঞাত নহিঁ | যদ্যপি হমহূ চেতনা ক স্থাএ সদস্য | জে হো. মুদা নিংদাস্পদ ঘটনা তঁ এ থিকে তেঁ দুখী কযনেক | কতিপয নৱ মৈথিল-প্রতিভাক আকলন-মূল্যাংকনক হমৰ অপন স্নেগ্রহী স্বভাব, এহি দুর্ঘটনাক বাঁদ তঁ আৰ চিংতা মে ধ' দেনেকয| দেখী, হম অপনে বিস্মিত ভেলহুঁ| বঁচত দু:খদ দৃশ্য | সৃজন বিৰুদ্ধ সাহিত্যিক সন্দর্ভ মে এ ঘটনা আধুনিক মৈথিলীক বঁচত কুৰূপ প্রসংগ ক' ক' স্মৰণ কৈল জাযত- সস্নেহ,- **গংগেশ গুংজন**.

....

PRIYA MAITHILJAN, APPAN BHASHA- SANSKAR- SANSKRITI KE ASMARAN KARU AA EHAN VIVADAASAPAD LEKANI B KARANI KE VIRAM DIYA. ESWAR KE SAKCHI MANI - DIL PAR HATH RAKHI AA KULDEVI KE ASMARAN K-K YAD KARU KI SACHHAI KE KATEK KARIB CHHI.NIK BATAK LEL MANCH KE UPYOG KARI TA UTTAM. DHANYABAD.SAPREM- **PK CHOUDHARY**

....

Gajendra babu, pankaj puran chor achhi. Ham sab okar likhit ninda das sal pahine aarambh me kene rahi. Okra ban k kay ahan nik kayal. Chetna samiti ke

seho samman wapas lebak chahi aa okar ninda karbak chahi.- **subhash Chandra Yadav**

....

প্রিয ঠাকুরজী! (মাননীয সংপাদক), “রিদেহ ই-পত্রিকা” [মৈথিলী], এখন ধৰিক ডপনৱঁ সাক্ষ্যক আধাৰ পৰ হম অপনহিক সংগ জাএৰঁ পস্নিন্ন কৰৰঁ।- **শংভু কুমাৰ সিংহ**

....

Dear Gajendraji,

I fully agree with you that we must fight against blatant cases of wrongful appropriation.

হাঁ অপন মেন মেঁ নিখনে ছী জে রিদেহ আৰ্কাগর সে সংবঁধিত নেখক'ক সৰঁষ্টা ৰচনা হষ্টা নেন জাযত। অহি সে আৰ্কাগর সং ই প্রসংগ সেহো, একৰ সাক্ষ্য সেহো মেষ্টা জাযত। হমৰ মত ই জা সাক্ষ্যৰঁ ৰহৰঁাক চাহী নিক আ অধনাহ দৃন্ব তৰহক কাজ'ক। অহাঁ অপ্পসন কামেঁষ্ট আ নির্ণয সেহো আৰ্কাগর মে জা কে সংবঁধিত ৰচনা কে পোস্ট্টা-স্ক্ৰিাপ্টৰ কে ৰূপ মে ভৱিষ্য্যা'ক পাঠক'ক নেন স্বৰক্ষিত ৰাখি সকৈত ছিযহি। ই দোহৰেৰঁাক ৰঁদ্যত ঔঠিত্যক নহি জে রিদেহ নিক নাগি ৰহনে অছি আ অহাঁক পৰিশ্রম একদম দেখা ৰহনে অছি। ইতি,সদন।- **Sadan Jha**

....

Thank you.- **Nishikant Thakur**

....

Thanx Gajendraji, for your immediate response. I must congratulate you for the work you have done to save the sanctity of the literature world as a whole. I feel proud for the person like you who shows the courrage to bell the cat. If the so called writers like Parasharji are there to spoil the sea, on the other side it is very hopeful sight to have a person like you who is alert enough to take care of such filth & keep the sea clean. Thanx for enlightening me on the subject. Regards- **Bhalchandra Jha**.

....

𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩𑒏𑒹𑒩 𑒋𑒯𑒢 𑒏𑒰𑒩𑓂𑒨 𑒣𑒩 𑒮𑓂𑒧𑒩𑒝 𑒁𑒥𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒏𑒩𑒲𑒥 𑒥𑒲𑒮-𑒣𑒔𑒲𑒮 𑒮𑒰𑒪 𑒣𑒯𑒱𑒪𑒳𑒏 𑒒𑒙𑒢𑒰, 𑒖𑒯𑒱𑒨𑒰 𑒂𑒏𑒰𑒬𑒫𑒰𑒝𑒲 𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰𑒮𑒿 𑒧,𑒧,𑒛𑒰, 𑒮𑒩 𑒑𑓀𑒑𑒰𑒢𑒰𑒟 𑒗𑒰𑒏 𑒋𑒏𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒏𑒰𑒩𑒳𑒝𑒱𑒏 𑒣𑒠𑒏𑒹𑒿 𑒋𑒏 𑒑𑒼𑒙𑒹 𑒏𑒩𑒱 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒁𑒣𑒢 𑒏𑒯𑒱 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒩𑒱𑒞 𑒏𑒋 𑒠𑒹𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒕𑒪, 𑒖𑒹 𑒥𑒰𑒠𑒧𑒹 (𑒮𑒖𑒑 𑒬𑓂𑒩𑒼𑒞𑒰 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒮𑒴𑒔𑒢𑒰 𑒠𑒹𑒪𑒰𑒏 𑒥𑒰𑒠) 𑒂𑒖𑒢𑓂𑒧 𑒥𑒻𑒢 𑒏𑒋 𑒠𑒹𑒪 𑒑𑒹𑒪𑒰𑒯 । 𑒏𑒯𑒥𑒰𑒏 𑒞𑒰𑒞𑓂𑒣𑒩𑓂𑒨 𑒖𑒹 𑒖𑒿 𑒯𑒧 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪 𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰- 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲𑒧𑒹 𑒑𑓀𑒑𑒰𑒢𑒰𑒟 𑒥𑒰𑒥𑒴𑒏 𑒣𑒠𑒏𑒹𑒿 𑒁𑒣𑒢 𑒏𑒯𑒱 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒕𑒲 𑒞𑒿 𑒍 𑒏𑒼𑒢 𑒥𑒛𑓃𑒏𑒰 𑒑𑒣। 𑒢𑒱𑒬𑓂𑒔𑒨𑒹 𑒋𑒯𑒢 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏𑒰𑒩𑒏𑒹𑒩 𑒮𑒓𑓂𑒑 𑒏𑒛𑓃𑒑𑒩 𑒛𑒹𑒑 𑒅𑒚𑒰𑒋𑒥 𑒂𑒫𑒬𑓂𑒨𑒏 ।- **ajit mishra**

....

Dear Gajendrajee, We should take strong step to prevent such intellectual cheats. My support is always with you.- **K N Jha**

....

This seems to be a dangerous trend and we should also try and refrain from publishing anything from such authors. Regards,- **Prof. Udaya Narayana Singh**

....

প্রিযরৰ ঠাঞ্কৰ জী, মৈথিন সাহিত্যকাৰ খাৰঁ সাগৰঁৰ গ্ৰাগম সেহো ক ৰহন ছথি, এ্র জানি খপাৰ প্রসন্নতা ভেন | পংকজ পৰাশৰ কে নকাৰাত্মেক ৰুঁষ্কিক পূৰ্ণ ঙপযোগ কৰৰাঁক নেন হম নোৰেঁন প্রাগজ সা সম্মানিত কৰায চাহৈত ছী |- **ৰুঁষ্কিনাথ মিশ্র**

....

Sampadak Mahoday, Apne ehi prakarak durachar rokwak lel je prayash ka rahal chhee ohi lel dhanyabad.Ehen blackmailer sa maithili ken bachayab aawashyak achhi, Sadar- **SHIV KUMAR JHA**

....

গজেন্দ্ৰ ভাগ্র, নমস্কাৰ ! মৈথিনী মে এহি তৰহক কাজ নগাতাৰ ভ' ৰহনে খ্রচ্ছি I কিছু ব্যক্তি এহি ধঁধা মে খ্রগ্রসৰ চ্ছথি I মৈথিনীক সম্পাদক নোকনিক খ্রনভিজ্ঞতাক ফাযদা কতেকো খ্রংগ্রেজী পঢ়নিহাৰ তথাকথিত সাহিত্যকাৰ নোকনি ৬ঠা ৰহনে চ্ছথি I পংকজ জীক পহনে মে চ্ছপনে নেখ কে হম সেহো পঢ়ুনে হীঁ খ্রা কিছুএ দিনক ৰাঁদ হম নেষ্ট পৰ মূন নেখকক খ্রানেখ কে সেহো পঢ়নে৷ I হমৰা ত' খ্রাশ্চর্য নাগনে চ্ছনে জে পংকজ জী খ্রানেখক কম স কম শীর্ষক ত' ৰঁদনি নৈতথি মুদা ৷নকা এতেক জ্ঞান ৰহিতনি তখন কী চ্ছনে I এতৰেঁ নহি , হিনক ৰঁ৷ত ৰাস করিতো খ্রংগ্রেজী সাহিত্য স' হেৰ-ফেৰ কযনে গেনে খ্রচ্ছি I খৈৰ ! জে কৰথি ... I মুদা এহি ৰেঁৰ কহাৰঁত ঠীক হোৰাঁক চাহী " সৌ সোনাৰ কে ত' এক নোহাৰ কে " I প্রকাশন মে জে ভী কিযো ব্যক্তি গনতী ক' ৰহনে চ্ছথি ৷নকা গংভীৰ ত্রিমিনন ৰূঁঝৰাঁক চাহী I ধন্যৰাদ এহি নেনে খ্রহাঁ কে জে এতেক জোৰদাৰ তৰীকা স' এহি গপ্প কে ৬ঠৈনে৷ I- খ্রহাঁক- প্রকাশ চন্দ্ৰ (**প্রকাশ ঝা**, মৈনোৰংগ)

....

pankaj parashar vala prasang bar dukhad laagal. - **kamini**

....

Gajendr jee, maamailaa ke tool jatabe debainhi, sabhak oorjaa otabe svaahaa hetai. হমৰ মনতৰঁ এতৰেঁ, জে এক ৰেঁৰ খ্রহাঁ দেখাৰ ক দেনে৷ঁ, খ্রাৰঁ চ্ছোডি দেনে জাও. হিন্দীযো

মে এহিনা ভ ৰহল ছৈ. ৰেঁৰ ৰেঁৰ আ খৰাৰঁ ভাষা মে লিখল মোন কে দুখী কৰৈত অছি. ফেৰ নাগৈত অছি জে অহি মে সময কিযৈক নষ্ট কৰী? হিন্দুস্তান মে জাতি আ মেহো মৈথিলী মে জাতি নহি জাএত. হম একৰা নহি মানৈত ছলহুঁ মুদা আৰঁ 30 ৰঁৰখ মে মৈথিলী মে লিখলাক ৰাঁদ আৰঁ দেখল জে এক ওৰ 1 মৈথিলী সাহিত্য মে লিলী জী, উষা জী আ শেফালিকা জী কে ৰাঁদ যদি কিও নাম লৈত অছি ত হমৰ. 2 এখলো কোলো পত্রিকা ৰেঁ ছৈ ত হমৰা লেল ৰচলাক আগ্রহ হোগতে ছৈ. 3 এখলো হম ওতৰেঁ সক্রিয ছী আ লিৰংতৰ লিখি ৰহল ছী. 4 দুখদ জে হমৰা ৰাঁদ (স্মিতা পাঠক আ জ্যোত্স্না মিলল কে হম অপলে ভুৰিযা বুঁঝৈত ছী) কে ৰাঁদ এহেল কোলো সশক্ত কোল, মহিলা লেখলে নহি আএলএ. 5 ও স্থিতি ৰহলাক ৰাঁদো, আৰঁ জহল হম দেখৈ ছী, ত পাৰেঁ ছী জে হমৰা পৰ, হমৰ ৰচলা যাত্রা অথৰ হমৰ ৰচলা পৰ কিছু নহি লিখল গেলএ, চাহে ও মোহল ভাৰদ্বাজ ৰহথু অথৰা আল কিও. জহল হমৰ দশক কেৰ চৰ্চা হোগত ছৈ, তীল চাৰিটা নাম পৰ সৰিস্তাৰ চৰ্চা হোগত ছৈ, জাহি মে হমৰ নাম নহি ৰহৈত ছৈ. হমৰ নাম মাত্র সন্দৰ্ভ লেল জোডি দেল জাগত ছৈ. 6 এতেক দিল মে মাত্র ৰমণ জী হমৰা পৰ এক গোটা লেখ লিখলহি. হম ওকৰা পুল: টাগেপ কৰৰাঁ কে অহাঁ লগ পঠাযৰঁ. 7 জাতি পাতি ধৰ্ম আ দ্বেষ পৰ কহিযো ধ্যাল নহি দেলাক কাৰণে ত কহী হমৰ ও স্থিতি নহি ছৈ, আৰঁ হমৰা ও মোচৰাঁ মে আৰিঁ ৰহল অছি. 8 হমৰ শিক্ষক, জে স্বযং হিন্দী কে খ্যাতিলব্ধ কথাকাৰ ছথি, হমৰা বুঁঝেলে ৰহলাহ জে হম মৈথিলী মে লিখৰঁ ৰঁন্ন ক; দী, কিযৈক ত হম গৈৰ মৈথিল (জাতি ৰিশেষ) মে নহি ছী, তেঁ হমৰ লেখল কে কহিযো মৈথিল

𑒮𑒦 𑒢𑒯𑒱 𑒢𑒼𑒙𑒱𑒮 𑒏𑒩𑒞𑒰𑒯, 𑒏𑒯𑒱𑒨𑒼 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒢𑒯𑒱 𑒏𑒩𑒞𑒰.. 𑒁𑒣𑒢 𑒦𑒰𑒭𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒧 𑒏𑒹 𑒂𑒑𑒩𑒯 𑒏𑒰𑒩𑒝𑒹 𑒯𑒧 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒥𑒰𑒞 𑒢𑒯𑒱 𑒧𑒰𑒢𑒪𑒱𑒨𑒻, 𑒪𑒱𑒐𑒻𑒞 𑒑𑒹𑒪𑒯𑒳𑒿, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒂𑒥 𑒪𑒰𑒑𑒱 𑒩𑒯𑒪𑒁𑒋 𑒖𑒹 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒏𑒯𑒫𑒲 𑒮𑒯𑒲 𑒕𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒏𑒲? 9 𑒋𑒐𑒢𑒼 𑒏𑒲 𑒯𑒰𑒪 𑒕𑒻 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒧𑒹, 𑒠𑒹𑒐𑒱𑒨𑒼. 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒫𑒱𑒩𑒳𑒠𑓂𑒡 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒏𑒩𑒱𑒨𑒳. 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒧𑒹 𑒖𑒹 𑒣𑒻𑒒 𑒣𑒻𑒒 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒟𑒰 𑒔𑒰𑒑, 𑒔𑒹𑒞𑒢𑒰 𑒮𑒧𑒱𑒞𑒱 𑒮𑒢𑒏, 𑒮𑒦 𑒥𑒹𑒩 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱 𑒣𑒩𑓂𑒫 𑒧𑒢𑒥𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱. 𑒪𑒰𑒐𑒼 𑒐𑒩𑓂𑒔 𑒏𑒩𑒻 𑒕𑒟𑒱, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒢𑒲𑒏 𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒏𑒹𑒩 𑒣𑒼𑒟𑒲 𑒮𑒦 𑒥𑒹𑒩 5-7 𑒙𑒰 𑒢𑒱𑒏𑒰𑒪𑒻𑒟𑒳, 𑒮𑒹 𑒢𑒯𑒱 𑒯𑒼𑒥𑒻𑒞 𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱. 10 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒦𑒹𑒙𑒪 𑒖𑒰𑒢𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒏𑒹 𑒧𑒼𑒞𑒰𑒥𑒱𑒏 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱 𑒯𑒰𑒪 𑒏𑒱𑒩𑒰𑒨𑒰 𑒣𑒩 𑒔𑒜𑒻 𑒕𑒻. 𑒞𑒏𑒩𑒰 𑒧𑒹 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒂𑒣𑒞𑓂𑒞𑒱 𑒢𑒯𑒱, 𑒨𑒠𑒼 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒮𑒹 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒂𑒨 𑒯𑒼𑒥𑒻. 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒏𑒰𑒖 𑒁𑒟𑒫𑒰 𑒢𑒰𑒙𑒏 𑒂𑒠𑒱 𑒪𑒹𑒪 𑒧𑒰𑒿𑒑𑒪 𑒖𑒰𑒋𑒞, 𑒞; 𑒢𑒯𑒱 𑒦𑒹𑒙𑒻 𑒕𑒻. 𑒨𑒠𑒱 𑒍𑒏𑒩 𑒬𑒳𑒪𑓂𑒏 𑒔𑒳𑒏𑒰 𑒠𑒲, 𑒞𑒯𑒢 𑒞 𑒏𑒱𑒩𑒰𑒨𑒰𑒏𑒹 𑒩𑒴𑒣 𑒧𑒹 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒪' 𑒮𑒏𑒱 𑒕𑒻. 𑒋𑒏𑒩𑒰 𑒮𑒦 𑒏𑒹 𑒅𑒖𑒰𑒑𑒩 𑒏𑒩𑒲. 11 𑒫𑓂𑒨𑒏𑓂𑒞𑒱 𑒮𑒹 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒟𑒰 𑒣𑒻𑒒 𑒯𑒼𑒑𑒞 𑒕𑒻. 𑒖𑒞𑒹𑒏 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒟𑒰 𑒮𑒦 𑒕𑒻, 𑒞𑒏𑒩𑒰 𑒣𑒩 𑒪𑒱𑒐𑒲, 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲𑒏 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒫𑒱𑒦𑒰𑒑 𑒮𑒯𑒱𑒞. 12 𑒪𑒱𑒪𑒲 𑒩𑒹𑒏 𑒮𑒦𑒙𑒰 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒁𑒡𑒱𑒏𑒰𑒩 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒠𑒹𑒢𑒹 𑒕𑒟𑒱. 𑒯𑒳𑒢𑒏 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒣𑓂𑒞 𑒣𑒼𑒟𑒲 '𑒧𑒩𑒲𑒔𑒱𑒏𑒰' 𑒏𑒹𑒩 𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒲 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒪𑒹𑒪 𑒣𑒱𑒕𑒪𑒰 2-3 𑒮𑒰𑒪 𑒮𑒹 𑒯𑒧 𑒪𑒱𑒐𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒲. 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲𑒏 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰 '𑒮𑒧𑒏𑒰𑒪𑒲𑒢 𑒦𑒰𑒩𑒞𑒲𑒨 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨" 𑒧𑒹 𑒯𑒧 𑒣𑒱𑒕𑒪𑒰 25 𑒮𑒰𑒪 𑒮𑒹 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒮𑒯𑒱𑒞 𑒕𑒣𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒲. 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒮𑒹 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠𑒏 𑒢𑒧𑒴𑒢𑒰 𑒧𑒰𑒿𑒑𑒪 𑒑𑒹𑒪. 𑒍𑒯𑒱 𑒏𑒳𑒩𑓂𑒮𑒲 𑒣𑒩 𑒖𑒹 𑒮𑓂𑒫𑒢𑒰𑒧 𑒡𑒢𑓂𑒨 𑒥𑒻𑒮𑒪 𑒕𑒟𑒱, 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒧𑒰𑒠𑒹 𑒢𑒯𑒱 𑒥𑒴𑒗𑒪 𑒞 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒏𑒰𑒩 𑒮𑒹 𑒣𑒴𑒕𑒱 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒕𑒪𑒰𑒯. 𑒄 𑒞𑒯𑒱𑒢𑒹 𑒦𑒹𑒪𑒻, 𑒖𑒹𑒢𑒰 𑒋𑒏 𑒥𑒹𑒩 𑒋𑒏 𑒑𑒼𑒙 𑒔𑒻𑒢𑒪 𑒇𑒭𑒱𑒏𑒹𑒬 𑒧𑒳𑒐𑒩𑓂𑒖𑒲 𑒮𑒹 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒥𑒰𑒨𑒼𑒛𑒰𑒙𑒰 𑒧𑓀𑒑𑒢𑒹 𑒕𑒪 𑒂 𑒋𑒐𑒢𑒱 𑒣𑒜𑒪 𑒮𑒧𑒰𑒔𑒰𑒩𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒮𑒰𑒩𑒹 𑒂. 𑒖𑒰𑒢𑒏𑒲 𑒥𑒪𑓂𑒪𑒦 𑒬𑒰𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩𑒲 𑒮𑒹 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒥𑒰𑒨𑒼𑒛𑒰𑒙𑒰 𑒣𑒠𑓂𑒧𑒬𑓂𑒩𑒲

𑒪𑒹𑒪 𑒧𑒰𑒿𑒁𑒑𑒪 𑒑𑒹𑒪𑒻𑒨. 13 𑒁𑒣𑒢 𑒫𑒱𑒢𑒧𑓂𑒩𑒞𑒰 𑒠𑒩𑓂𑒬𑒰𑒫𑒻𑒞 𑒯𑒧 𑒪𑒱𑒪𑒲 𑒖𑒲𑒏 𑒠𑒴 𑒞𑒲𑒢 𑒙𑒰 𑒏𑒟𑒰𑒏 𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒲 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒯𑒧 𑒣𑒚𑒰 𑒠𑒹𑒪𑒱𑒨𑒢𑓂𑒯𑒱. 𑒞𑒻𑒨𑒼 𑒁𑒃 𑒣𑒩 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩 𑒢𑒘𑒱. 𑒪𑒱𑒐𑒪𑒰 𑒏𑒹 𑒥𑒰𑒠 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒏𑒯𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒖𑒹 𑒯𑒧 𑒪𑒱𑒪𑒲 𑒖𑒲 𑒮𑒹 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲 𑒏𑒹 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠𑒏 𑒁𑒡𑒱𑒏𑒰𑒩 𑒠𑒱𑒨𑒰𑒥𑒹 𑒧𑒹 𑒧𑒠𑒠𑒱 𑒏𑒩𑒲. 𑒂𑒩𑒹 𑒦𑒰𑒃, 𑒁𑒯𑒰𑒿 𑒏𑒹 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒮𑒹 𑒧𑒞𑒪𑒥 𑒁𑒕𑒱 𑒪𑒹, 𑒂 𑒖𑒯𑒢 𑒯𑒧 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒏; 𑒏𑒹 𑒠𑒹𑒥' 𑒪𑒹𑒪 𑒞𑒻𑒨𑒰𑒩 𑒕𑒲 𑒞𑒯𑒢 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲 𑒏𑒹 𑒏𑒱𑒁𑒨𑒻𑒏 𑒁𑒡𑒱𑒏𑒰𑒩 𑒔𑒰𑒯𑒲? 𑒁𑒃 𑒪𑒹𑒪 𑒖𑒹 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲 𑒁𑒣𑒢 𑒣𑒮𑒲𑒢𑒏 𑒂𑒠𑒧𑒲 𑒏𑒹 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒪𑒹𑒪 𑒠; 𑒮𑒏𑒨. 𑒋𑒐𑒢𑒱 𑒡𑒩𑒱 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒣𑒩 𑒢𑒱𑒣𑒙𑒰𑒩𑒰 𑒢𑒘𑒱 𑒦𑒹��𑒻𑒨𑒹. 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲 𑒮𑒹 𑒤𑒹𑒩 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒣𑒞𑓂𑒩 𑒢𑒘𑒱 𑒂𑒋𑒪 𑒁𑒕𑒱. 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒞𑒻𑒨𑒰𑒩 𑒩𑒰𑒐𑒪 𑒕𑒻. 𑒪𑒱𑒪𑒲 𑒖𑒲 𑒂𑒥 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒥𑒳𑒖𑒳𑒩𑓂𑒑 𑒦; 𑒑𑒹𑒪 𑒕𑒟𑒱. 𑒯𑒳𑒢𑒏 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩 𑒑𑒨𑒻𑒯 𑒑𑒔𑓂𑒕𑒰 𑒕𑒻 (𑒂 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒮𑓂𑒫𑒰𑒦𑒰𑒫𑒱𑒏) 𑒖𑒹 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒣𑒼𑒟𑒲 𑒮𑒦 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒮𑒼𑒗𑒰 𑒧𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒦; 𑒖𑒰𑒋. 14 𑒪𑒱𑒪𑒲 𑒖𑒲 𑒏𑒹 𑒣𑒼𑒟𑒲 𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒲 𑒧𑒹 𑒂𑒢𑒥𑒰𑒏 𑒬𑓂𑒩𑒹𑒨 𑒯𑒧𑒩𑒹 𑒁𑒕𑒱, 𑒃 𑒧𑒢𑒱𑒞𑒯𑒳𑒿 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒩𑒹𑒏𑒰𑒩𑓂𑒛 𑒏𑒹𑒢𑒰𑒋 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒏 𑒂𑒫𑒬𑓂𑒨𑒏 𑒢𑒘𑒱 𑒥𑒳𑒗𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱. 𑒋𑒏𑒩𑒰 𑒣𑒩 𑒪𑒛𑓃. 15 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒏𑒹 𑒦𑒰𑒩𑒞𑒲𑒨 𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢𑒣𑒲𑒚 𑒮𑒹 𑒣𑒳𑒮𑓂𑒞𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢 𑒪𑒹𑒪 𑒯𑒧𑒯𑒲 𑒂𑒑𑒰𑒿 𑒋𑒪𑒯𑒳𑒿 𑒂 𑒣𑓂𑒩𑒦𑒰𑒮 𑒖𑒲 𑒂 𑒪𑒱𑒪𑒲 𑒖𑒲 𑒏𑒹 𑒣𑒼𑒟𑒲 𑒥𑒯𑒰𑒩 𑒦𑒹𑒪𑒻.𑒦𑒰𑒩𑒞𑒲𑒨 𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢𑒣𑒲𑒚 𑒮𑒹 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑒳𑒮𑓂𑒞𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢 𑒏𑒹 𑒬𑓂𑒩𑒹𑒨 𑒯𑒧𑒩𑒹 𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱, 𑒃𑒯𑒼 𑒧𑒢𑒻𑒞 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒩𑒹𑒏𑒰𑒩𑓂𑒛 𑒏𑒹𑒢𑒰𑒋 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒏 𑒂𑒫𑒬𑓂𑒨𑒏 𑒢𑒘𑒱 𑒥𑒳𑒗𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱. 𑒋𑒏𑒩𑒰 𑒣𑒩 𑒪𑒛𑓃. 𑒑𑒖𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒖𑒲, 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒃 𑒮𑒦 𑒧𑒰𑒢𑒮𑒱𑒏𑒞𑒰 𑒣𑒩 𑒂𑒢𑓂𑒠𑒼𑒪𑒢 𑒏𑒩𑒲 𑒖𑒰𑒯𑒱 𑒮𑒹 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏𑒰𑒩 𑒂 𑒫𑒩𑒱𑒭𑓂𑒚 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏𑒰𑒩 𑒮𑒦 𑒏𑒹 𑒁𑒣𑒧𑒰𑒢𑒱𑒞 𑒢𑒘𑒱 𑒯𑒼𑒥' 𑒣𑒛𑓃𑒻. 𑒁𑒯𑒰𑒿 𑒔𑒰𑒯𑒲 𑒞' 𑒋𑒏𑒩𑒰 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒣𑒩 𑒠' 𑒮𑒏𑒻 𑒕𑒲. 𑒯𑒧 𑒠𑒼𑒮𑒩 𑒥𑒰𑒞 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒪𑒱𑒐𑒱 𑒏𑒹 𑒣𑒚𑒰𑒨𑒥. 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒯𑒧 𑒤𑒹𑒩 𑒏𑒯𑒥, 𑒖𑒹 𑒯𑒧 𑒫𑓂𑒨𑒏𑓂𑒞𑒱 𑒏𑒹 𑒢𑒘𑒱 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒟𑒰 𑒂 𑒫𑓂𑒨𑒏𑓂𑒞𑒱 𑒏𑒹 𑒧𑒰𑒢𑒮𑒱𑒏𑒞𑒰 𑒏𑒹 𑒠𑒼𑒭 𑒠𑒹𑒥𑒢𑓂𑒯𑒱. 𑒪𑒼𑒏

পঠথু স্থা পূঠাথু ঞ্রা স্বনামধন্য সভ মে জে জকৰা মে স্থহাঁ কে গোনৌঁমী স্থছে, তকৰা পৰ স্থহাঁ নিখৰঁ স্থা জকৰা মে নথি স্থছে, জে মৌন ভারে নিখি ৰহনএ কোনো রিরিস্থাদ মে পডন ৰঁগৈৰ, ন্দনকা নেন ঞ্রা র্যরহাৰ? -**রিভা ৰানী**.

....

Shri gajendraji, good work. Anha sa ehina neer khshir vivekakak ummeed lagatar banal rahat. chor ke ehina dekhar kelak baad dandit seho karbak prayas karbaak chahi. anha bahut raas neek pahal ka rahal chhi. Saadhuvaad.- **manoj pathak**.

....

We should be greatful to Pankaj Parashar that he did not lay claim on the magnum opus of Kavi Vidyapati. I know him very well and his group as well. They have no love for Maithili in fact they are the moles planted by vested Hindi writers to damage maithili. Parashar and likes are the distructive lots and they are the culprits for agonising senior writers of Maithili those who dedicated their life for Maithili language and literature. I have no sympathy for him. I cant say, even, God bless them. - **Chitra Mishra**

....

তাৰানন্দ ৰিযোগী: (মিথিলা সৃজন: জূন-জ্বলাই ২০১০, ৰর্ষ-১, অংক-২): ঢনক (পংকজ পৰাশৰক) অনেক ৰচনা এহনো ছনি জকৰ জন্ম দোসৰক কাব্য ৰচনা পঢ়লাক অনন্তৰ ভেলনি অছি। করিতা ও পৰিপূর্ণতঃ ঢনকে থিকনি মুদা কিছু গোষ্টেকেঁ ঈ কহৰাঁক অৱসৰ ভেটি গেলনি জে ও পংকজ চোৰ-কৰি থিকাহ। হম দেখৈত ছী জে চোৰ সমীক্ষক ভলে ও হোথু, চোৰ-কৰি ও কদাপি নহি ছথি। মুদা এনা কিএক ভেল? এহি দুআৰে ভেল জে আনক ৰচনা পঢ়ি কই অপন অনুভূতিমে উতৰৈত কাল ও আনক আভামংডলসঁ তেনা আক্রান্ত ছলাহ জে তকৰ ছাপ করিতাক দৃশ্যমে দেখাৰ পড়ি গেল। ঈ ৰস্তুতঃ সিদ্ধতাক কমী থিক, জকৰা ক্যো ৰচনাকাৰ ৰচিতে-ৰচিতে সিদ্ধ কই সকৈত অছি।

....

গৌৰীনাথ (অনলকান্ত)- সম্পাদকীয় অংতিকা অক্টূৰৰ-দিসংৰৰ, 2009- জনৰৰী-মার্চ, 2010- পংকজ পৰাশৰ প্রসংগমে- হঁ, দংদ-ফংদ কৰৈরনা কিছু লোক সৰঁ ঠাম পহুঁচি জাগ ছৈ আ তেহন লোক এতহুঁ অপন ধূর্ততা আ চোৰি কলা দেখরৈ ছথি। মুদা তকৰো অসনিযত উজাগৰ কৰৰঁ অসংভর নগঁ ৰহল। "ৰিদেহ"ক গজেন্দ্ৰ ঠাকুৰ এহন এক "যুৱা" (পংকজ ঝা উর্ফ পংকজ পৰাশৰ) ক অসলী চেহৰা হালে মে দেখোলনি।

....

ঈ পংকজ ঝা পৰাশৰ পহিলহিযেসঁ এহি সভমে সংলগ্ন অছি, হৰেকৃষ্ণ ঝাক করিতাকেঁ হিন্দীমে, ৰিঁনা অনুমতিক, ছপরৈ ছথি; ঈ গপ

আৰ প্ৰষ্ট হোগত অছি কাৰণ বিদ্যানন্দ ঝা জীক কবিতা সেহো শ্ৰী পংকজ ঝা পৰাশৰ একটা হিন্দী পত্ৰিকামে বিঁনা অনুমতিক ছপৱঁওনেক (শ্ৰী সূচনা হৰেকৃষ্ণ ঝা জী দ্বাৰা প্ৰাপ্ত ভেল, জে বিদেহমে ছপলাক বাঁদ পংকজ ঝা পৰাশৰ হুনকা ফোন কই কয় ষ্ঠৰ কেলকন্হি জখন ও বীমাৰ ৰহথি। হৰেকৃষ্ণ ঝা জী ফোন দ্বাৰা সেহো সূচিত কেলন্হি, হম কহনিযন্হি জে কী শ্ৰী সূচনা বিদেহসঁ হটা দী? তঁ **হৰেকৃষ্ণ ঝা** জী কহলন্হি, ৰহই দিয়ৌ, সত্য জে ছৈ, সে শ্ৰীএহ ছিঐ- সম্পাদক)। শ্ৰী পংকজ ঝা পৰাশৰ কএক বেঁৰ, কেনক মুদা ঐ বেঁৰ তঁ ও অপনে নামে দোসৰাক ৰচনা ছপৰাঁ লেনেক, অনুৱাদক ৰূপমে নৈ।-সম্পাদক)

ৰমেশক আলেখ-ৰঁহস্য-পংকজ পৰাশৰক সাহিত্যিক চোৰি মৈথিলী সাহিত্যক কাৰী অধ্যায থিক- পৰ কিছু পাঠকক বিচাৰ:

SHIV KUMAR JHA TILLOO JAMSHEDPUR said...

Ramesh jee ken dhanyavad,satya gapp bajwak saahas "MITHILA" me aabi rahal achhi neek laagal,chhadma lokpriyatak khatir lok kichu ka sakait achhi..Pankaj Parasharak..aab charch karab seho nahi sohay laagi rahal..jatek ninda kayal jay kum parat.Muda RAMESH BABU HU APNE SABH NINDA KARAY CHHEE AA KICHU LOK KAHAIT CHHATHI PANKAJ JEE JUG-JUG JIWATHU,ONA HAMHU HUNAK DIRGHA JEEVANAK

KAAMNA KARAIT CHHEE,PARANCH SABHAK JE JUG-JUG JIWAK KAAMNA KAYAL JAY MATRA PANKAJ PARASHARAK LEL NAHI.."SARBE BHAWANTU SUKHINAH", RAMESH BABU APAN LEKHANI KEN GATI NIRANTAR RAKHAL JAY...

Rama Jha said...

ehi vyakti pankaj parasharak ekta ehane ghrinit message ekta mahila je hamar mitra chathi, ke bhetal chhai, etek ghrinit je etay nai likhi sakai chhi, apan rachna ke dosar bhasha me mool kahi prakashit kaenai chori te nai bhelai, muda okara svayam dvara anoodit kahi prakashit karebak chahe, mool maithili se dosar bhasha (hindi aadi me), va dosar bhasha (hindi aadi se) maithili me.

ঋাশীষ ঋনঠিন্হাৰ said...

জহাঁ ধৰি পৰাশৰ- ঘইনা ঋছি ওহি জতেক খিধ্ধাশঁ কএন জাএ ততেক কম। ম্বদা ৰমেশ ভাগ ৰিভাৰানীক কোন ভাষা মে সমীক্ষা কএন জাএ হিদীঁ মে কী মৌথিনী মে । হমৰা হিসাৰেঁ একৈ ৰচনা কে দূ- তীন ভাষা মে মূন কহি প্ৰকাশিত কৰৰ্ সেহো চোৰি ভেন। এন্দৃ পৰ ধেঋান দেন জাএ।

অপন মন্তব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

রিদেহ সূচনা সংপৰ্ক অন্বেষণ

http://videha.co.in/investigation.htm

সূচনা

১

রিদেহ দ্বাৰা জে রিশেষাংক প্রকাশিত হোএ ছৈ তকৰ সংগে রিদেহ ওহন নেখক-সাহিত্যপৰ অপন ধেআন সেহো কেংদ্রিত কৰত জিনকাপৰ রিদেহক রিশেষাংক কোনো কাৰণৰশ নৈ প্রকাশিত ভই সকন। ঐ নৱ রিচাৰক মুখ্য রিংদু এনা অছি-
১) হম একটা কোনো নেখক রা কনাকাৰপৰ একাগ্র আনোচনা কৰৱঁ জকৰ ভাষা মৈথিনী অথৰা অংগ্রেজী ৰহত। ঐ পোথীক পহিন ৰূপ গ্র-বুঁক কেৰ ৰূপমে ঐত আ প্রযাস ৰহত জে একৰ প্রিংট সেহো আৱঁএ জে কি পৰিস্থিতিপৰ নির্ভৰ কৰত।
২) ঐ শৃংখনামে সুভাষ চংদ্র যাদরপৰ কেংদ্রিত "নিত নরন সুভাষ চংদ্র যাদর" এরং ৰাজদের মংডনপৰ কেংদ্রিত "Rajdeo Mandal-Maithili Writer" প্রকাশিত ভেন অছি। দুনু পোথীক নোকার্পণ ३১ দিসম্বৰ ২০২২ কেঁ ১১১ম সগৰ ৰাতি দীপ জৰয মে কএন গেন।
३)আগাঁক ঘোষণা নেন http://videha.co.in/investigation.htm দেখৈত ৰহী।

Rajdeo Mandal- Maithili Writer (Now with Supplement I & II)

নিত নৱল সুভাষ চন্দ্ৰ যাদৱ

নিত নৱল সুভাষ চন্দ্ৰ যাদৱ (মিথিলাক্ষৰ)

-গজেন্দ্ৰ ঠাকুৰ, সম্পাদক বিদেহ, whatsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

২

নিত নৱল দিনেশ কুমাৰ মিশ্ৰ

দিনেশ কুমাৰ মিশ্ৰ, মিথিলাক বাঁঢ়িক এক্সপৰ্ট। মিথিলাক মোটা-মোটী সভ ধাৰপৰ কিতাবঁ প্ৰকাশিত। উত্তৰ বিঁহাৰ কী ব্যথা কথা (১৯৯০), কোসী- উম্ম কৈদ সে সজা-এ-মৌত তক (১৯৯২) বঁদিনী মহানংদা (১৯৯৪), বোঁযা পেড় ববূঁল কা- বাঁঢ় নিযংত্ৰণ কা ৰহস্য (২000), বঁগাৰত পৰ মজবূঁৰ মিথিনা কী কমলা নদী (২00৪), ভুতহী নদী ঔৰ তকনীকী ঝাড়- ফূক (২00৯), দুওা পাটন কে বীচ মেং- কোসী নদী কী কহানী (২00৬) তথা বাঁগমতী কী সদ্গতি (২0১0)।

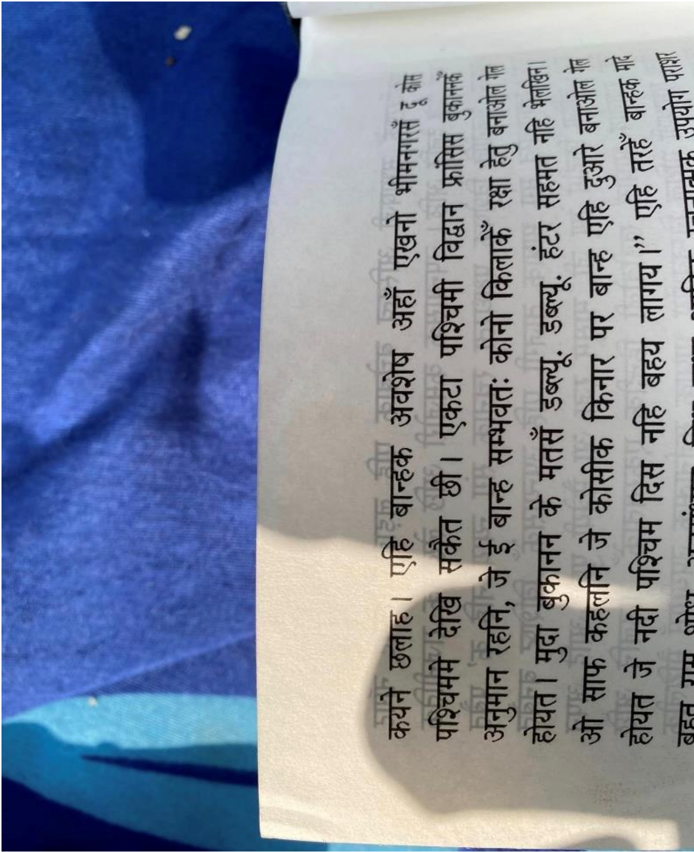
পূৰ্বপীঠিকা:

দিনেশ কুমাৰ মিশ্ৰক 'দুগ পাটন কে বীচ মে' কোসী নদীক ঐতিহাসিক খাত্মেকথা থীক, ও মিথিনাক খান ধাৰ সভক ঐতিহাসিক খাত্মেকথা সেহো নিখনে ছথি জেনা বন্দিনী মহানন্দা, বাঁগমতী কী সদ্গতি!, দুগ পাটন কে বীচ মেং.. (কোসী নদী কী কহানী), ন ঘাট ন ঘৰ, বঁগাৰত পৰ মজবূঁৰ মিথিনা কী কমলা নদী, ভুতহী নদী ঔৰ তকনীকী ঝাড়-ফূংক, The Kamla River

and People On Collision Course, Bhutahi Balan- Story of a ghost river and engineering witchcraft, Refugees of the Kosi Embankments। সাহিত্য ঋকাদেমীক মৈথিনী পৰামৰ্শদাত্ৰী সমিতিক সদস্য পংকজ ঝা পৰাশৰ দ্বাৰা হিনকৰ পোথী সভসঁ পৈৰাক পৈৰা মৈথিনী ঋনুবাদ কই ঋপনা নামে উপন্যাস ছপৰাঁওন গেন ঋছি, জকৰা ছদ্ম সমীক্ষক কমনানন্দ ঝা ঐ চোৰ নেখকক ৰিসঠ কহৈ ছথি! এতই স্পষ্ট কই দী জে ও চোৰ নেখক ঋা ছদ্ম সমীক্ষক দন্নূ ঋনীগঢ় মুস্লিম বিদ্যানযক হিন্দী বিভাগমে ছথি। ও ৰিসঠ দিনেশ কুমাৰ মিশ্ৰক থীক, জে ঋাগ.ঋাগ.টী. খড়গ��ূৰসঁ সিরিন গন্জীনিযৰিং মে বী. টেক. ১৯৬৫মে ঋা সষ্টৰক্চৰন গন্জীনিযৰিংমে এম.টেক. ১৯৭০মে কেনে ছথি, ঋা ওগ ৰিসঠ নেন ক্লানিফাগড ছথি। জখন কোনো রিষযমে নামাংকন নৈ হোগ ছৈ তখন নোক হাৰি-থাকি হিন্দীমে নামাংকন নগএ, নৈ তঁ কমনানন্দ ঝা কেঁ বুঁঝই মে ঋারিঁ জগতহি জে ও ৰিসঠ কোনো সিরিন গন্জীনিযৰেক ভই সকৈত ঋছি, ভই সকৈএ বুঁঝনো হোগন্থ। হিন্দী ঋা মৈথিনী দন্বক স্ব্ৰীনশাষ্ট সংনগ্ন ঋছি।

बात ई जे सभटा सूचना आ
पढ़ुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ बढ़बैत पढ़ुआ कका कहैत छथिन, “पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

हिन्दी विभागमे प्रोफेसरक पद पर कार्यर



भारतवर्ष में बिहार में कोसी नदी को बांधने का काम 12वीं शताब्दी में किसी राजा लक्ष्मण द्वितीय ने करवाया था और इस काम के लिए उसने प्रजा से 'बीर' की उपाधि पाई और नदी का तटबन्ध 'बीर बांध' कहलाया। इस तटबन्ध के अवशेष अभी भी सुपौल जिले में भीम नगर से कोई 5 किलोमीटर दक्षिण में दिखाई पड़ते हैं। डॉ. फ्रांसिस बुकानन (1810-11) का अनुमान था कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा के लिए बनी बाहरी दीवार रहा होगा क्योंकि यह बांध धौस नदी के पश्चिमी किनारे पर तिलयुगा से उसके संगम तक 32 किलोमीटर की दूरी में फैला हुआ था। डॉ. डब्लू.डब्लू. हन्टर (1877) बुकानन के इस तर्क के साथ सहमत नहीं थे कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा दीवार था। स्थानीय लोगों के हवाले से हन्टर का मानना था कि अधिकांश लोग इसे किले की दीवार नहीं मानते और उनके हिसाब से यह कुछ और ही चीज थी मगर वह निश्चित रूप से कुछ कहने की स्थिति में नहीं थे। फिर भी जो आम धारणा बनती है वह यह है कि यह कोसी नदी के किनारे बना कोई तटबन्ध रहा होगा जिससे नदी की धारा को पश्चिम की ओर खिसकने से रोका जा सके। लोगों का यह भी कहना था कि ऐसा लगता था कि इस तटबन्ध का निर्माण कार्य एकाएक रोक दिया गया होगा।

𑒠𑒱𑒢𑒹𑒬 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒢𑒻 𑒕𑒟𑒱 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒮𑒦 𑒡𑒰𑒩𑒏 𑒏𑒟𑒰 𑒍 𑒪𑒱𑒐𑒢𑒹 𑒕𑒟𑒱, 𑒯𑒧 𑒮𑒦 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱 𑒏𑒵𑒞𑒖𑓂𑒘 𑒕𑒲 𑒂 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒇𑒝𑒮𑒿 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒫𑒰𑒮𑒲 𑒏𑒯𑒱𑒨𑒼 𑒅𑒇𑒝 𑒢𑒻 𑒦𑓄 𑒮𑒏𑒞𑒰, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒧𑒴𑒪𑒡𑒰𑒩𑒰𑒏 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩 𑒂 𑒣𑒰𑒑 𑒪𑒼𑒪𑒳𑒣 𑒪𑒼𑒏𑒮𑒿 𑒏𑒵𑒞𑒒𑓂𑒢𑒞𑒹 𑒦𑒹𑒙𑒻𑒞 𑒮𑒹 𑒤𑒹𑒩 𑒮𑒱𑒠𑓂𑒡 𑒦𑒹𑒪। 𑒌 𑒪𑒹𑒐𑒏𑒏𑒹𑒿 𑒠𑒮 𑒥𑒰𑒩𑒯 𑒥𑒩𑓂𑒐 𑒣𑒯𑒱𑒢𑒹 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒞𑒰𑒩𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒫𑒱𑒨𑒼𑒑𑒲 𑒅𑒠𑓂𑒡𑒰𑒩𑒏 𑒦𑒹𑒙𑒪 𑒕𑒪𑒐𑒱𑒢𑓂𑒯 𑒖𑒹 𑒪𑒱𑒐𑒢𑒹 𑒩𑒯𑒟𑒱𑒢𑓂𑒯 𑒖𑒹 𑒍 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰𑒧𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒦𑒰𑒫𑒱𑒞 𑒦𑓄 𑒁𑒢𑒰𑒨𑒰𑒮𑒹 𑒁𑒣𑒢 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒧𑒹 𑒠𑒼𑒮𑒩𑒏 𑒮𑒰𑒧𑒱𑒑𑓂𑒩𑒲 𑒔𑒼𑒩𑒱 𑒏𑓄 𑒪𑒹𑒪 𑒕𑒟𑒱, 𑒋𑒯𑒢𑒹 𑒮𑒢। 𑒂𑒩 𑒌 𑒏𑒧𑒪𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 𑒏 𑒂𑒬𑓂𑒩𑒨 𑒞𑒏𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒠𑒳𑒩𑓂𑒦𑒰𑒑𑓂𑒨!

𑒠𑒱𑒢𑒹𑒬 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩𑒏 𑒮𑒦𑒙𑒰 𑒣𑒼𑒟𑒲 𑒂𑒩 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒁𑒢𑒳𑒧𑒞𑒱𑒮𑒿 𑒅𑒣𑒪𑒥𑓂𑒡 𑒁𑒕𑒱 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒂𑒩𑓂𑒏𑒰𑒃𑒫𑒧𑒹𑓁

http://videha.co.in/pothi.htm

𑒋𑒞𑓄 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒑𑒣 𑒧𑒼𑒢 𑒣𑒰𑒛𑓃𑒱 𑒠𑒲 𑒖𑒹 𑒖𑒐𑒢 𑒥𑒱𑒪 𑒑𑒹𑒙𑓂𑒮𑒏𑒹𑒿 𑒣𑒴𑒕𑒪 𑒑𑒹𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒖𑒹 𑒏𑒲 𑒍 𑒋𑒏𑓂𑒮 𑒥𑒰𑒏𑓂𑒮 𑒦𑒰𑒩𑒞𑒧𑒹 𑒣𑒰𑒃𑒩𑒹𑒮𑒲𑒏 𑒛𑒩𑒮𑒿 𑒠𑒹𑒩𑒲𑒮𑒿 𑒂𑒢𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒟𑒱? 𑒞𑒿 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒩𑒯𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒖𑒹 𑒧𑒰𑒃𑒏𑓂𑒩𑒼𑒮𑒰𑒤𑓂𑒙 𑒣𑒰𑒃𑒩𑒹𑒮𑒲𑒏 𑒛𑒩𑒹 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒅𑒞𑓂𑒣𑒰𑒠 𑒠𑒹𑒩𑒲𑒮𑒿 𑒢𑒻 𑒅𑒞𑒰𑒩𑒢𑒹 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒹 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒣𑒹𑒙𑒰𑒩𑒧𑒹 𑒯𑒧 𑒮𑒦 𑒌 𑒞𑒩𑒯𑒏 𑒩𑒱𑒮𑓂𑒏 𑒩𑒯𑒱𑒞𑒼 𑒋𑒏𑒩𑒰 𑒂𑒩 𑒮𑒧𑒵𑒠𑓂𑒡 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒥, 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒮𑒧𑒰𑒢𑒰𑒢𑓂𑒞𑒩 𑒡𑒰𑒩𑒰𑒧𑒹 𑒮𑒛𑓃𑒪 𑒧𑒰𑒿𑒕 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒹 𑒣𑒼𑒐𑒩𑒱𑒏 𑒮𑒦 𑒧𑒰𑒿𑒕 𑒢𑒻 𑒮𑒛𑓃𑒻𑒋, 𑒋𑒞𑒳𑒏𑓂𑒏𑒰 𑒧𑒪𑒰𑒯 𑒑𑒼𑒙𑒹-𑒑𑒼𑒙𑒹 𑒏𑓄 𑒮𑒛𑓃𑒪 𑒧𑒰𑒿𑒕 𑒢𑒱𑒏𑒰𑒪𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒟𑒱, 𑒢𑒱𑒏𑒰𑒪𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒞𑒰।

𑒮𑒱𑒝𑓂𑒛𑒲𑒏𑒹𑒙𑒹𑒛 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰𑒣𑒩 𑒁𑒢𑓂𑒞𑒱𑒧 𑒣𑓂𑒩𑒯𑒰𑒩।

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒏 𑓓𑓖𑓓 𑒧 𑒁𑓀𑒏 𑒠𑒱𑒢𑒰𑓀𑒏 𑓐𑓑 𑒤𑒩𑒥𑒩𑒲 𑓒𑓐𑓒𑓓 𑒮𑒿 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒩𑒧𑓂𑒦... 𑒢𑒱𑒞 𑒢𑒫𑒪 𑒠𑒱𑒢𑒹𑒬 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩

http://videha.co.in/ ৰিদেহ: প্ৰথম মৈথিনী পাক্ষিক এ-পত্রিকা ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) পৰ।

Do not judge each day by the harvest you reap but by the seeds that you plant. -Robert Louis Stevenson

...

Videha: Maithili Literature Movement

-গজেন্দ্ৰ ঠাকুৰ, সম্পাদক ৰিদেহ, whatsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

২

নিত নৱন স্বশীন

কমনানন্দ ঝাকেঁ হম কিএ ছদ্ম সমীক্ষক কহনিযনি?

কাৰণ ও ছদ্ম সমীক্ষক ছথি।

ও নিখৈ ছথি- "মৈথিনী উপন্যাস-যাত্রাক নগভগ সয ৰর্ষক ৰাঁদ মৈথিন অন্তৰজাতীয ৰিৰাহক সপনা, সংঘর্ষ আ ৰিডম্বনা পৰ গৰিমাযুক্ত উপন্যাস নিখৱাঁক শ্ৰেয গৌৰীনাথকেঁ জাগত ছনি।"

তঁ কী কমনানন্দ ঝা স্বশীনসঁ এ শ্ৰেয ছীনি নেননি? কী এ ন্দনকৰ ব্ৰাহ্মণৱাদী সংস্কাৰক অহংকাৰ- জে হম ককৰো চড়া সকৈ

ছিঐ আ ককৰো ৬তাৰি যকৈ ছিঐ- কেৰ পৰাকাষ্ঠা থীক, আকি ৯নকৰ অধ্যয়নক অভাৰক প্ৰমাণ?

চনূ অহাঁকেঁ ন**ই** চনী কমনানন্দ ঝা কেৰ স্বাৰ্থী দুনিয়াঁসঁ দূৰ, চন-চেদ্মসঁ দূৰ স্বশীনক জাদূৰঁনা সাহিত্যক নিশ্চন দুনিয়াঁমে।

অহাঁক স্বাগত অছি স্বশীনক সাহিত্যক দুনিয়াঁমে।

প্ৰস্তুত অছি স্বশীনক 'গামৰাঁনী' (১৯৫২) জে আৰ্ব ৬পনৰ্ব্ধ অছি রিদেহ আৰ্কাগৰমে নিংক http://videha.co.in/pothi.htm পৰ।

পহিন পাঁতীমে ৬পন্যাস আৰম্ভসঁ পহিনহিযে 'গামৰাঁনী' ৬পন্যাসক সম্বন্ধমে স্বশীন নিখৈ চথি-

"রিধরা রিরাহ আ অন্তৰ্জাতীয রিরাহক সমৰ্থনমে।"

আ ৬পন্যাস আৰম্ভ।

গামৰাঁনীক মৃত্যু আ তখনে সমেনা, গামৰাঁনীক দাহ সংস্কাৰ কে কৰতৈ? ব্ৰাহ্মণ সমাজ কি জাদর সমাজ?

মৈথিনীক সিণ্ডীকেণ্টে সমীক্ষাপৰ অন্তিম প্ৰহাৰ।

রিদেহক ৩৬৩ ম অংক দিনাংক ০১ ফৰৱৰী ২০২৩ সঁ প্ৰাৰম্ভ... **নিত নৱন স্বশীন**

http://videha.co.in/ রিদেহ: প্ৰথম মৈথিনী পাক্ষিক ৱ্ৰ-পত্ৰিকা ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) পৰ।

Do not judge each day by the harvest you reap but by the seeds that you plant. -Robert Louis Stevenson

...

Videha: Maithili Literature Movement

-গজেন্দ্ৰ ঠাকুৰ, সম্পাদক ৱিদেহ, whatsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

৪

ৱিদেহক "সাহিত্যিক ভ্ৰষ্টাচাৰ ৱিশেষাংক"

ৱিদেহ "সাহিত্যিক ভ্ৰষ্টাচাৰ ৱিশেষাংক" লেল নিম্নলিখিত ৱিষয়পৰ আলেখ ঈ-মেল editorial.staff.videha@gmail.com পৰ আমংত্ৰিত অছি।

১. সাহিত্য, কলা আ সৰকাৰী অকাদমীঃ-

(ক) পুৰস্কাৰক ৰাজনীতি

(খ) সৰকাৰী অকাদেমীমে পৈসৰাঁক গএৰ-লোকতাংত্ৰিক ৱিধান

(গ) সত্তাগষ্ট আ অকাদমী কেৰ কাজ কৰৱাঁক তৰীকা

(ঘ) সৰকাৰী সত্তাক ছদ্ম ৱিৰোধমে উপজল তাত্কালিক সমানাংতৰ সত্তাক কাৰ্যপদ্ধতি

(ঙ) অকাদেমী পুৰস্কাৰমে পাগ ফৈক্টৰঃ মিথক ৱা যথাৰ্থ

২. ৱ্যক্তিগত সাহিত্য সংস্থান আ পুৰস্কাৰক ৰাজনীতি

३. প্ৰকাশন জগতমে পসৰল ভ্ৰষ্টাচাৰ আ লেখক

४. मैथिलीक छद्म लेखक संगठन आ ओकर पदाधिकारी सबहक आचरण

७. स्कूल-कालेजक मैथिली विभागमे पसरल साहित्यिक भ्रष्टाचारक विविध रूप-

(क) पाठ्यक्रम

(ख) अध्ययन-अध्यापन

(ग) नियुक्ति

६. साहित्यिक पत्रकारिता, विद्या, मंच-माला-माछक आ लोकार्पणक खेल-तमाशा

७. लेखक सबहक जन्म-मरण शताब्दी केर चुनाव , कैलेंडरवाद आ तकरा पाछूक राजनीति

८. दलित एवं लेखिका सबहक संगे भेद-भाव आ ओकर शोषणक विविध तरीका

९. कोनो आन विषय।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, whatsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

Read the original Article by Douglas Kellner and then blatant copying in hindi version in his own name by Pankaj Parashar published in Pahal-86

After that read blatant intellectual theft/ copying of Maithili Poem by Pankaj Parashar Published in Aarambh-23 (March 2000) and then Shri Arun Kamal's original Hindi Poem "Naye Ilake Me" Ist published by Vani Prakashan in 1996.

Thanks Readers for coming out with so much information.

Intellectuals, the New Public Spheres, and Techno-Politics

By

Douglas Kellner

The category of the intellectual, like everything else these days, is highly contested and up for grabs. Zygmunt Bauman contrasts intellectuals as legislators who wished to legislate universal values, usually in the service of state institutions, with intellectuals as interpreters, who merely interpret texts, public events, and other artifacts, deploying their specialized knowledge to explain or interpret things for publics (1987; 1992). He thus claims that there is a shift from modern intellectuals as legislators of universal values who legitimated the new modern social order to postmodern intellectuals as interpreters of social meanings, and thus theorizes a depoliticalization of the role of intellectuals in social life.

I, however, want to make another distinction between functional intellectuals who serve to reproduce and legitimate the values of existing societies contrasted to critical-oppositional intellectuals who oppose the existing order. Sometimes oppositional intellectuals voice their criticisms in the name of existing values which they claim are being violated (i.e. truth, rights, rule by law, justice, etc.) and sometimes in the name of values or ideas which are said to be higher potentialities of the existing order (i.e. participatory democracy, socialism, genuine equality for women and blacks, ecological restoration, etc.). Functional intellectuals were earlier the classical ideologues, whereas today they tend to be functionaries of parties or interest groups, or mere technicians who devise more efficient means to obtain certain ends, or who apply their skills to increase technical knowledge in various specialized domains (medicine, physics, history, etc.) without questioning the ends, goals, or values that they are serving, or the social utility or disutility of their activities.

Functional intellectuals are thus servants of existing societies who are specialists in legitimation and technical knowledge, while oppositional intellectuals are critics who struggle to create a better society. Critical intellectuals were traditionally those who utilized their skills of speaking and writing to denounce injustices and abuses of power, and to fight for truth, justice, progress, and other universal values. In the words of Jean-Paul Sartre (1974: 285), "the duty of the intellectual is to denounce injustice wherever it occurs." For Sartre, the domain of the critical intellectual is to write and speak within the public sphere, denouncing oppression and fighting for human freedom and emancipation. On this model, a critical intellectual's task is to bear witness, to analyze, to expose, and to criticize a wide range of social evils. The sphere and arena of the critical/oppositional intellectual is the word, and his or her function is to describe and denounce injustice wherever it may occur.

The modern critical intellectual's field of action was what Habermas (1989) called the public sphere of democratic debate, political dialogue, and the writing and discussion of newspapers, journals, pamphlets, and books. Of course, not all intellectuals were critical or by any means progressive. With the rise of modern societies, there was a division between physical and mental labor, and intellectuals became those who specialized in mental labor, producing and distributing ideas and culture, with some opposing and some legitimating the established forms of society.

Thus, intellectuals were split into those critical and oppositional individuals who opposed injustice and oppression, as contrasted to functional intellectuals who produced technical knowledge that served the existing society and those producers of ideology who legitimated the forms of class, race, and gender domination and inequality in modern societies. In the following reflections, I want to discuss some challenges from postmodern theory to the classical conceptions of the critical-oppositional intellectual and some of the ways that new technologies and new public spheres offer new possibilities for democratic discussion and intervention, which call for a redefinition of the critical intellectual. Consequently, I will discuss some changes in the concept of the public sphere and how new technologies and new spheres of public debate and conflict suggest some new possibilities for redefining intellectuals in the present era.

The Public Sphere and the Intellectual

Democracy involves a separation of powers and popular participation in governmental affairs. During the era of the Enlightenment and 18th century democratic revolutions, public spheres emerged where individuals could discuss and debate issues of common concern (see Habermas 1989). The public was also a site where criticism of the state and existing society could circulate. The institutions and spaces of the 18th century democratic public sphere included newspapers, journals,

and a press independent from state ownership and control, coffee houses where individuals read newspapers and engaged in political discussion, literary salons where ideas and criticism were produced, and public assemblies which were the sites of public oratory and debate.

Bourgeois societies split, of course, across class lines and different class factions produced different political parties, organizations, and ideologies with each party attracting specialists in words and writing known as intellectuals. Oppressed groups also developed their own insurgent intellectuals, ranging from representatives of working class organizations, to women like Mary Wollstonecraft fighting for women's rights, to leaders of oppressed groups of color, ethnicity, sexual preference, and so on. Insurgent intellectuals attacked oppression and promoted action that would address the causes of oppression, linking thought to action, theory to practice. Thus, during the 19th century, the working class developed its own oppositional public spheres in union halls, party cells and meeting places, saloons, and institutions of working class culture. With the rise of Social Democracy and other working class movements in Europe and the United States, an alternative press, radical cultural organizations, and the spaces of the strike, sit-in, and political insurrection emerged as sites of an oppositional public sphere.

Intellectuals in modern societies were thus conflicted beings with contradictory social functions. The classical critical intellectual -- represented by figures like the French Enlightenment ideologues, Thomas Paine, Mary Wollstonecraft, and later figures like Heine, Marx, Hugo, Dreyfus, Du Bois, Sartre, and Marcuse -- was to speak out against injustice and oppression and to fight for justice, equality, and the other values of the Enlightenment. Indeed, the Enlightenment itself represents one of the most successful discourses of the critical individual, a discourse and movement which assigns intellectuals key social functions. And yet conservative intellectuals attacked the Enlightenment and its prodigy the French Revolution and produced discourses that legitimated every conceivable form of oppression from class to race, gender, and ethnic domination.

Against the EN and Sartre's model of the committed intellectual who is engaged for freedom (engagé), Michel Foucault complained that Sartre represented an ideal of the universal intellectual who fought for universal values such as truth and freedom, and assumed the task of speaking for humanity (1977). Against such an exalted and in his view exaggerated conception, Foucault militated for a conception of the specific intellectual who intervened on the side of the oppressed in specific issues, not claiming to speak for the oppressed, but to intervene as an intellectual in specific issues and debates.

Foucault's conception of the specific intellectual has been accompanied within a new postmodern politics with a turn toward new social movements as the domain of contemporary politics (Laclau and Mouffe 1985), replacing the state and the national realm of party politics. For a postmodern politics, power is diffuse and local and not merely to be found in macroinstitutions like the workplace, the state, or patriarchy. Macropolitics that goes after big institutions like the state or capital is to be replaced by micropolitics, with specific intellectuals intervening in spheres like the university, the prison, the hospital, or for the rights of specific oppressed groups like sexual or ethnic minorities. Global and national politics and theories are rejected in favor of more local micro politics, and the discourse and function of the intellectuals is seen as more specific, provisional, and modest than in modern theory and politics, subordinate to local struggles rather than more ambitious projects of emancipation and social transformation.

In my view, such a binary distinction between macro and micro theory and politics is problematical, as are absolutist commitments to either modern or postmodern theory tout court (Best and Kellner 1991 and 1997). Using the example of the events of 1989 that saw the collapse of communism, for instance, it is clear that the popular offensives against oppressive communist power combined micro and macropolitics, moving from local and specific struggles rooted in union halls, universities, churches, and small groups to mass demonstrations forcing democratic reforms and even classical mass insurrection aiming at an overthrow of the existing order, as in Romania. In these struggles, intellectuals played a variety of roles and deployed a diversity of discourses, ranging from the local and specific to the national and general.

Thus, whereas I would argue that postmodern theory contains important criticism of some of the illusions and ideologies of the traditional modern intellectual, it goes too far in rejecting the classical role of the critical intellectual. Moreover, I shall suggest that some of the modern conception of the critical and oppositional intellectual remains useful. I would, in fact, reject the particular/universal intellectual dichotomy in favor of developing a normative concept of the critical public intellectual. The public intellectual -- on this conception -- intervenes in the public sphere, fights against lies, oppression, and injustice and fights for rights, freedom, and democracy à la Sartre's committed intellectual. But a democratic public intellectual on my conception does not speak for others, does not abrogate or monopolize the function of speaking the truth, but simply participates in discussion and debate, defending specific ideas, values, or norms or principle that may be particular or universal. But if universal, like human rights, they are contextual, provisional, normative and general and not valid for all time. Indeed, rights are products of social struggles and are thus social constructs and not innate or natural

entities -- as the classical natural rights theorists would have it. But rights can be generalized, extended, and can take universal forms -- as with, for instance, a UN charter of human rights that holds that certain rights are valid for all individuals -- at least in this world at this point in time.

Consequently, one does not need all of the baggage of the universal intellectual to maintain a conception of a public or democratic intellectual in the present era. Intellectuals may well seek to occupy a higher ground than particularistic interests, a common ground seeking public interests and goods. But intellectuals should not abrogate the right to speak for all and should be aware that they are speaking from a determinate position with its own biases and limitations. Moreover, intellectuals should learn to get out of their particular frame of reference for more general ones, as well as to be able to take the position of the other, to empathize with more marginal and oppressed groups, to learn from them, and to support their struggles. To perpetually criticize oneself, to develop the capacity for self-reflection and critique -- as well as self-expression -- is thus part of the duty of the democratic intellectual.

New Technologies, New Public Spheres, and New Intellectuals

In the following discussion, I will argue that although the public intellectual should assume new functions and activities today, the critical capacities and vision of the classical critical intellectual are still relevant, thus I suggest building on models of the past, rather than simply throwing them over, as in some types of postmodern theory. I want to suggest that rethinking the intellectual and the public sphere today requires rethinking the relationship between intellectuals and technology.

In a certain sense, there was no important connection between the classical intellectual and technology. To be sure, intellectuals -- especially scientific scholars like Leonardo de Vinci, Galileo, or Darwin -- deployed technologies and entire groups like the British Royal Society were concerned with technologies and were indeed often inventors themselves. Some intellectuals used printing presses and were themselves printers and many, though not all, of the major intellectuals of the 20th century probably used a typewriter, though I personally know of no major studies of the relationship between the typewriter and intellectuals. Yet a classical intellectual did not have to intrinsically deploy any specific technology and there was thus no intimate connection between intellectuals and technology.

I now want to argue that in the contemporary high-tech societies there is emerging a significant expansion and redefinition of the public sphere and that these developments, connected primarily with media and computer technologies, require a reformulation and expansion of the concept of critical or committed intellectual,

as well as a redefinition of the public intellectual. Earlier in the century, John Dewey envisaged developing a newspaper that would convey "thought news," bringing all the latest ideas in science, technology, and the intellectual world to a general public, which would also promote democracy (see the discussion of this project in Czitrom 1982: 104ff). In addition, Bertolt Brecht and Walter Benjamin (1969) saw the revolutionary potential of new technologies like film and radio and urged radical intellectuals to seize these new forces of production, to "refunction" them, and to turn them into instruments to democratize and revolutionize society. Sartre too worked on radio and television series and insisted that "committed writers must get into these relay station arts of the movies and radio" (1974: 177; for discussion of his Les temps modernes radio series, see 177-180).

Previously, radio, television, and the other electronic media of communication tended to be closed to critical and oppositional voices both in systems controlled by the state and in private corporations. Public access and low power television, and community and guerilla radio, however, open these technologies to intervention and use by critical intellectuals. For some years now, I have been urging progressives to make use of new communications broadcast media (Kellner 1979; 1985; 1990; 1992) and have in fact been involved in a public access television program in Austin, Texas since 1978 which has produced over 600 programs and won the George Stoney Award for public affairs television. My argument was that radio, television, and other electronic modes of communication were creating new public spheres of debate, discussion, and information and that intellectuals who wanted to engage the public, to be where the people were at, and who thus wanted to intervene in the public affairs of their society should make use of these new media technologies and institutions, and develop new communication politics and new media projects.

In fact, one can argue that the victory of Reagan and the Right in the United States in 1980 was related to the Right's effective mobilization of conservative intellectuals and their use of television, radio, fax and computer communication, direct mailings, telephones, and other sophisticated political uses of new technologies, as well as more traditional print media. Furthermore, one could argue that Clinton's victory over Bush in 1992, and the surprising success of the Perot campaign, were related to effective uses of communication technologies. And more recently in the U.S., the Republican and rightwing success in the 1994 elections can be related to their use of talk radio, computer bulletin boards, and other technologies. Indeed, Newt Grinrich, William Bennett, and other conservatives have made very effective use of public access television, radio, computer networks, book promotion tours with high media exposure, and other technologies to promote their ideas. Yet it is generally acknowledged that the Clinton administration deployed much more effective communications politics in the 1996 election than the Dole

campaign. Effective CU politics are thus now essential to political success in national and local conflicts and often which side has the most effective politics of CU wins the struggle in question.

Consequently, I would argue that effective use of technology is essential in contemporary politics and that intellectuals who wish to intervene in the new public spheres need to deploy new communications media to participate in democratic debate and to shape the future of contemporary societies and culture. My argument is that first broadcast media like radio and television, and now computers have produced new public spheres and spaces for information, debate, and participation that contain both the potential to invigorate democracy and to increase the dissemination of critical and progressive ideas -- as well as new possibilities for manipulation, social control, and the promotion of conservative positions. But participation in these new public spheres -- computer bulletin boards and discussion groups, talk radio and television, and the emerging sphere of what I call cyberspace democracy require critical intellectuals to gain new technical skills and to master new technologies.

I am thus suggesting that intellectuals in the present moment must master new technologies and that there is thus a more intimate relationship between intellectuals and technology than in previous social configurations. To be an intellectual today involves use of the most advanced forces of production to develop and circulate ideas, to do research and involve oneself in political debate and discussion, and to intervene in the new public spheres produced by broadcasting and computing technologies. New public intellectuals should attempt to develop strategies that will use these technologies to attack domination and to promote education, democracy, and political struggle -- or whatever goals are normatively posited as desirable to attain. There is thus an intrinsic connection in this argument between the fate of intellectuals and the forces of production which, as always, can be used for conservative or progressive ends.

Toward a Radical Democratic Techno-Politics

A revitalization of democracy in capitalist societies will therefore require a democratic media politics. Such a politics could involve a two-fold strategy of, first, attempting to democratize existing media to make them more responsive to the "public interest, convenience, and necessity." In the United States, the media watchdog group FAIR (Fairness and Accuracy in Media) has developed this alternative, criticizing mainstream media for failing to assume their democratic and journalistic responsibilities and calling for an expansion of voices and ideas within the media system. Another strategy involves the development of oppositional media, alternatives to the mainstream, developed outside of the established media

system. On my view, both strategies are necessary for the development of a democratic media politics and it is a mistake to pursue one at the neglect of the other.

Developing a radical democratic media politics thus involves continued relentless criticism of the existing media system, attempts to democratize and reform it, and the production of alternative progressive media. On my account, democratizing our media system will require expansion of the alternative press, a revitalization of public television, an increased role for public access television, the eventual development of a public satellite system, democratized computer networks, and oppositional cultural politics within every sphere of culture, ranging from music to visual to print culture.

Community and Low-Power Radio

Community radio has long provided an alternative set of voices to the highly commercialized mainstream radio. Citizen-band (CB) and short-wave radio allows individuals to directly communicate with each other. Many countries have also experimented with low-power community radio, which enables groups to actually bring individuals out of their homes to public places to engage in discussion or communal activity. Low-power radio enables individuals to directly communicate with their neighbors through call-in telephone connections, or through discussions in nearby studios, and thus provide democratic and participatory institutions (see Box 3).

Low-power radio, however, is subject to quick suppression by the state, as happened in Japan which had an extensive low-power radio culture in play that was shut-down almost overnight when the state outlawed low-power broadcasting. In the U.S., there have been some low-power radio experiments, but the government too has cracked down on these local attempts to democratize radio. A democratic media politics should thus struggle for low-power radio and to increase the possibilities of direct communication through radio technology.

Ironically, despite the higher costs of television technology, there are probably more immediate possibilities for democratic alternative television than in radio. As mentioned, while low-power radio technologies are relatively inexpensive, they are easily suppressed by a state which opposes democratic and free-wheeling communication. Community radio has been curtailed by saturation of FM and AM frequencies and in most places there is simply not room for legal community radio stations. During the early 1990s in Austin, Texas, for instance, a vicious battle took place between the University of Texas and a local community-based co-op radio group for the remaining FM frequency band. Hence, it has been difficult to develop

new radio outlets for public communication with the previous limited spectrum allotment, although fiber-optic community cable system and the Internet also make possible a dramatic expansion of community and alternative road which could make possible Brecht's vision of a radio system with every individual a sender.

Public Access Television

Public access television has been for some decades now an established venue for alternative democratic communication. The rapid expansion of public access television in the 1970s in the U.S. provided new possibilities for progressive individuals and groups to produce video programming that cuts against the conservative programming which dominates mainstream television in the United States. Progressive access programming is now being cablecast regularly in such places as New York, Los Angeles, Boston, Chicago, Atlanta, Madison, Urbana, New Orleans, Austin, and perhaps as many as 2,000 other towns or regions of the country. Public access television, in most cases, provides free equipment and airtime to individuals and groups who want to make their own programming. Usually, one must take a course to actually use studio and editing equipment and a few systems lease the equipment and airtime, but, for the most part, where there are public access channels, the cable systems make them available for public use and they are usually managed by an independent body, answerable to the community, and often financed by the cable system.

When cable television began to be widely introduced in the early 1970s, the Federal Communications Commission mandated in 1972 that "beginning in 1972, new cable systems {and after 1977, all cable systems} in the 100 largest television markets be required to provide channels for government, for educational purposes, and most importantly, for public access." This mandate suggested that cable systems should make available three public access channels to be used for state and local government, education, and community public access use. "Public access" was construed to mean that the cable company should make available equipment and air time so that literally anybody could make noncommercial use of the access channel, and say and do anything that they wished on a first-come, first-served basis, subject only to obscenity and libel laws and prohibitions against advertising and pitches for money. Creating an access system required, in many cases, setting up a local organization to manage the access channels, though in other systems the cable company itself managed the access center.

In the beginning, however, few, if any, cable systems made as many as three channels available, but some systems began offering one or two access channels in the early to mid 1970s. The availability of access channels depended, for the most part, on the political clout of local governments and committed, and often unpaid,

local groups to convince the cable companies, almost all privately owned, to make available an access channel. Here in Austin, for example, a small group of video activists formed Austin Community Television in 1973 and began broadcasting with their own equipment through the cable system that year. Eventually, they received foundation and CentertainmentA government grants to support their activities, buy equipment, and pay regular employees salaries. A new cable contract signed in the early 1980s called for the cable company to provide $500,000 a year for access and after a difficult political struggle, which I shall mention later, were able to get at least $300,000-$400,000 a year to support Austin Community Television activities.

A 1979 Supreme Court decision, however, struck down the 1972 FCC ruling on the grounds that the FCC did not have the authority to mandate access, an authority which supposedly belongs to the U.S. Congress. Nonetheless, cable was expanding so rapidly and becoming such a high-growth competitive industry that city governments considering cable systems were besieged by companies making lucrative offers (20 to 80 channel cable systems) and were able to negotiate access channels and financial support for a public access system. Consequently, public access grew significantly during the early 1980s.

Where there are operative public access systems, individuals have promising, though not sufficiently explored, possibilities to produce and broadcast their own television programs. In Austin, Texas, for example, there have been weekly anti-nuclear programs, black and chicano series, gay programs, countercultural and anarchist programs, an atheist program, feminist and women's programs, labor programming, and a weekly progressive news magazine, Alternative Views, with which I am involved, that has produced over 470 hour-long programs from 1978 to the present on a wide variety of topics. We combine news reports from alternative sources with discussion, documentaries, and video-footage from alternative sources. Paper Tiger Television in New York combines critique of corporate media by media critics with imaginative sets, visuals, editing, and so on. A labor-oriented program, The Mill Hunk News, in Pittsburgh used to combine news reports of labor issues with documentary interviews with workers, music-videos, and other creative visuals, while Labor Beat in Chicago also uses documentary footage, music, drama, and collages of images, as well as interview and talking head formats, to present alternative information (see Box 4).

There have been some experiments with national progressive satellite networks, although they have suffered from inadequate funding and the failure of often conservative-owned cable systems to carry progressive programming. While public access television is still in a relatively early stage of development in the U.S. and Europe, it contains the promise of providing a different type of alternative television.

Despite obstacles to its use, public access provides the one institution in the commercial and state broadcasting systems that is at least potentially open to progressive intervention. It is self-defeating simply to dismiss broadcast media as tools of manipulation and to think that print media are the only tools of communication and political education open to progressives. Surveys have shown that people take more seriously individuals, groups, and politics that appear on TV; thus the use of television could help progressive movements and struggles gain legitimacy and force in the shifting and contradictory field of U.S. politics. The Right has been making effective use of new technologies and media of communication, and for progressives to remain aloof is a luxury that they can no longer afford.

Of course, many will claim that democratic politics involves face-to-face conversation, discussion, and producing consensus. But for intelligent debate and consensus to be reached, individuals must be informed and radio, television, and computers are important sources of information in the present age. Thus I am not proposing that media politics supplement all political activity and organizing, but am suggesting that a media politics should be developed to help activist groups and individuals obtain and disseminate information. In Austin, Texas, for instance, a group, Council for Public Media, has been working to inform activist groups how they can get information through the new computer technologies and how they can use the press, broadcast media, and other methods of communication to get their messages out. Activist groups are coming to see that media politics is a key element of political organization and struggle and thus more work on developing institutions and strategies for media politics is necessary.

Indeed, if progressive groups and movements are to produce a genuine alternative to the Right, they must increase their mass base and circulate their struggles to more segments of the population. After all, most people get their news and information from television, and the broadcast media arguably play a decisive role in defining political realities, shaping public opinion, and determining what is or what is not to be taken seriously. If progressives want to play a role in local and national political life, they must come to terms with the realities of electronic communication and computer technologies in order to develop strategies to make use of new technologies and possibilities for intervention.

The Democratization of Computers and Information

Other possibilities for expanding a system of democratic techno-politics reside in new computer and information technologies. It appears that there will be a merger of entertainment and information centers in the homes of the future with all possible print media information accessible by computer and all visual media entertainment and information resources available for home

computer/entertainment center access. But the threat--and likelihood if alternative concepts are not developed and disseminated--is that this information and entertainment material will be thoroughly commodified, available only to those who can afford to pay. Consequently, it is necessary to begin devising public alternatives to these private/corporate information and entertainment systems of the future.

Given the growing importance of computers and information in the new techno-capitalist society, producing new information networks and systems must therefore be an essential ingredient of a progressive media and information politics. The computerization of the world is well underway and possibilities are growing for new information networks and computer communication systems. To avoid corporate and government monopolization and control of information, new public information networks and centers are also necessary so that citizens of the future can have access to the information needed to intelligently participate in a democratic society. For computers, like broadcasting, can be used for or against democracy.

Indeed, computers are a potentially democratic technology. While broadcast communication tends to be one-way and unidirectional, computer communication is potentially bi-, or even omni-, directional. Individuals can use computers to do word-processing to communicate with other individuals, or can directly communicate with others via modems which use the telephone to link individuals with each other. Modems can tap into community bulletin boards, web sites, or computer conference programs, that make possible a new type of public communication and progressives should intervene in these information modes as well as participating in public debate and discussion. For instance, many computer bulletin boards and web sites have a political debate conference where individuals can type in their opinions and other individuals can read them and if they wish respond. This constitutes a new form of public dialogue and interaction.

Computer data bases and web sites provide essential sources of information and new technologies that tremendously facilitates information-searching and research. Mainstream data bases include Lexis/Nexis and Dialogue which contain a tremendous array of newspapers, magazines, journals, transcripts of TV programs, news conferences, congressional hearings, and newsletters, reproduced in full. Alternative data bases include Peacenet which has over 600 conferences on topics of ecology, war and peace, feminism, and hundreds of other topics. Here progressives put in alternative information and some of the conferences have lively debates. Between the mainstream and alternative computer data bases, individuals and groups can access a tremendous amount of information in a relatively short time.

I was able to research my book on the media and the Gulf war, for instance, because I was able to access information on various topics from a variety of sources

simply by punching in code words which enabled me to discern the conflicting media versions of the Gulf war and to put in question the version being promoted by the Bush administration and Pentagon. Eventually, the lies and disinformation promoted by the U.S. government in the war were thoroughly exposed by a variety of sources, accessible to computer data base searches. Corporations, government institutions, the major political parties, and other groups are taking advantage of these computer data bases and progressive must learn to access and use them to produce the information necessary to prevail in the public debates of the future.

But the politics of information in the future must struggle to see that alternative information is accessible in mainstream computer data bases, as well as alternative ones. Many data bases and information services omit leftist, feminist, environmentalist, and other alternative information sources from their listings, thus in effect shutting out radical alternatives in information sources, much as the broadcasting networks exclude dissident voices from broadcast communication. Progressive groups and alternative publications should struggle to make sure that their information sources and services are listed in data base bibliographies and source material.

Yet the proliferation of the World Wide Web enables independent and alternative groups and individuals to creat their own web sites, to make their information available to people through the globe, often free of charge. In the next section, I will give some examples of how computer techno-politics have deployed web sites, bulletin-boards, mailing lists, and email campaigns to promote a variety of political struggles. First, however, I want to conclude this section by noting that a synergy is emerging between the new sources of information, new media and technologies, and political organization and struggle. Print and broadcast media organs can obtain information from computers and disseminate it to the public. Political groups can obtain information from these sources and disseminate it back through print, broadcast, and computer technologies. Information critical of, say, transnational corporate policies can be disseminated through a multiplicity of sites, so political groups need to be aware of the potential for the transmission of information through a variety of media in the contemporary era.

Moreover, the Internet may be a vehicle for new forms of alternative radio, television, film, art, and every form of culture as well as information and print material. New multimedia technologies are already visible on web sites and Internet radio and television is now in its infancy. This would truly make possible Brecht's dream of a communications system where everyone was a sender and receiver and would greatly proliferate the range and diversity of voices and texts and would also no doubt give a new dimension of the concept of information/cultural overload.

Indeed, we must obviously gain a whole set of new literacies to use and deploy the new technologies (see Kellner, forthcoming). But in conclusion, I want to limit my focus on new technologies and techno-politics of the present day.

Techno-Politics and Political Struggle

Since new technologies are in any case dramatically transforming every sphere of life, the key challenge is how to theorize this great transformation and how to devise strategies to make productive use of the new technologies. Obviously, radical critique of dehumanizing, exploitative, and oppressive uses of new technologies in the workplace, schooling, public sphere, and everyday life are more necessary than ever, but so are strategies that use new technologies to rebuild our cities, schools, economy, and society. I want to focus, therefore, in the remainder of this section on how new technologies can be used for increasing democratization and empowering individuals.

Given the extent to which capital and its logic of commodification have colonized ever more areas of everyday life in recent years, it is somewhat astonishing that cyberspace is by and large decommodified for large numbers of people -- at least in the overdeveloped countries like the United States. In the U.S., government and educational institutions, and some businesses, provide free Internet access and in some cases free computers, or at least workplace access. With flat-rate monthly phone bills (which I know do not exist in much of the world), one can thus have access to a cornucopia of information and entertainment on the Internet for free, one of the few decommodified spaces in the ultracommodified world of technocapitalism.

Obviously, much of the world does not even have telephone service, much less computers, and there are vast inequalities in terms of who has access to computers and who participates in the technological revolution and cyberdemocracy today. Critics of new technologies and cyberspace repeat incessantly that it is by and large young, white, middle or upper class males who are the dominant players in the cyberspaces of the present, and while this is true, statistics and surveys indicate that many more women, people of color, seniors, and other minority categories are becoming increasingly active. Moreover, it appears that computers are becoming part of the standard household consumer package and will perhaps be as common as television sets by the beginning of the next century, and certainly more important for work, social life, and education than the TV set. Moreover, there are plans afoot to wire the entire world with satellites that would make the Internet and communication revolution accessible to people who do not now even have telephones, televisions, or even electricity.

However widespread and common -- or not -- computers and new technologies become, it is clear that they are of essential importance for labor, politics, education, and social life, and that people who want to participate in the public and cultural life of the future will need to have computer access and literacy. Moreover, although there is the threat and real danger that the computerization of society will increase the current inequalities and inequities in the configurations of class, race, and gender power, there is the possibility that a democratized and computerized public sphere might provide opportunities to overcome these inequities. I will accordingly address below some of the ways that oppressed and disempowered groups are using the new technologies to advance their interests and progressive political agendas. But first I want to dispose of another frequent criticism of the Internet and computer activism.

Critics of the Internet and cyberdemocracy frequently point to the military origins of the technology and its central role in the processes of dominant corporate and state powers. Yet it is amazing that the Internet for large numbers is decommodified and is becoming more and more decentralized, becoming open to more and more voices and groups. Thus, cyberdemocracy and the Internet should be seen as a site of struggle, as a contested terrain, and progressives should look to its possibilities for resistance and circulation of struggle. Dominant corporate and state powers, as well as conservative and rightist groups, have been making serious use of new technologies to advance their agendas and if progressives want to become players in the political battles of the future they must devise ways to use new technologies to advance a progressive agenda and the interests of the oppressed and forces of resistance and struggle.

There are by now copious examples of how the Internet and cyberdemocracy have been used in progressive political struggles. A large number of insurgent intellectuals are already making use of these new technologies and public spheres in their political projects. The peasants and guerilla armies struggling in Chiapas, Mexico from the beginning used computer data bases, guerrilla radio, and other forms of media to circulate their struggles and ideas. Every manifesto, text, and bulletin produced by the Zapatista Army of National Liberation who occupied land in the southern Mexican state of Chiapas in 1994 was immediately circulated through the world via computer networks. In January 1995, the Mexican government moved against the movement and computer networks were used to inform and mobilize individuals and groups throughout the world to support the Zapatistas struggles against repressive Mexican government action. There were many demonstrations in support of the rebels throughout the world, prominent journalists, human rights observers, and delegations travelled to Chiapas in solidarity and to report on the uprising, and the Mexican and U.S. governments were bombarded with messages

arguing for negotiations rather than repression; the Mexican government accordingly backed off their repression of the insurgents and as of this writing in August 1997, they have continued to negotiate with them.

Earlier, audiotapes were used to promote the revolution in Iran and to promote alternative information by political movements throughout the world (see Downing 1984). The Tianenaman Square democracy movement in China and various groups struggling against the remanents of Stalinism in the former communist bloc and Soviet Union used computer bulletin boards and networks, as well as a variety of forms of communications, to circulate their struggles. Opponents involved in anti-nafta struggles made extensive use of the new communication technology (see Brenner 1994 and Fredericks 1994). Such multinational networking and circulation of information failed to stop nafta, but created alliances useful for the struggles of the future. As Witheford (forthcoming) notes: "The anti-nafta coalitions, while mobilizing a depth of opposition entirely unexpected by capital, failed in their immediate objectives. But the transcontinental dialogues which emerged checked --though by no means eliminated--the chauvinist element in North American opposition to free trade. The movement created a powerful pedagogical crucible for cross-sectoral and cross-border organizing. And it opened pathways for future connections, including electronic ones, which were later effectively mobilized by the Zapatista uprising and in continuing initiatives against maquilladora exploitation."

Thus, using new technologies to link information and practice, to circulate struggles, is neither extraneous to political battles nor merely utopian. Even if material gains are not won, often the information circulated or alliances formed can be of use. For example, two British activists were sued by the fastfood chain McDonald's for distributing leaflets denouncing the corporation's low wages, advertising practices, involvement in deforestization, harvesting of animals, and promotion of junk food and an unhealthy diet. The activists counterattacked, organized a McLibel campaign, assembled a website with a tremendous amount of information criticizing the corporation, and assembled experts to testify and confirm their criticisms. The five-year civil trial, ending ambiguously in July 1997, created unprecedented bad publicity for McDonald's and was circulated throughout the world via Internet websites, mailing lists, and discussion groups. The McLibel group claims that their website was accessed over twelve million times and the Guardian reported that the site "claimed to be the most comprehensive source of information on a multinational corporation ever assembled" and was indeed one of the more successful anticorporate campaigns (February 22, 1996; visit http://www. envirolink.org/mcspotlight/home.html).

Many labor organizations are also beginning to make use of the new technologies. Mike Cooley (1987) has written of how computer systems can reskill rather than deskill workers, while Shosana Zuboff (1988) has discussed the ways in which high-tech can be used to "informate" workplaces rather than automate them, expanding workers knowledge and control over operations rather than reducing and eliminating it. The Clean Clothes Campaign, a movement started by Dutch women in 1990 in support of Filipino garment workers has supported strikes throughout the world, exposing exploitative working conditions (see their website at http://www.cleanclothes.org/1/index.html). In 1997, activists involved in Korean workers strikes and Merseyside dock strike in England used websites to gain international solidarity (for the latter see http://www.gn.apc.org/lbournet/docks/).

Most labor organizations, such as the North South Dignity of Labor group, note that computer networks are useful for coordinating and distributing information, but cannot replace print media that is more accessible to more of its members, face-to-face meetings, and traditional forms of political struggle. Thus, the trick is to articulate one's communications politics with actual political movements and struggles so that cyberstruggle is an arm of political battle rather than its replacement or substitute. The most efficacious Internet struggles have indeed intersected with real struggles ranging from campaigns to free political prisoners, to boycotts of corporate projects, to actual political struggles, as noted above.

Hence, to capital's globalization from above, cyberactivists have been attempting to carry out globalization from below, developing networks of solidarity and circulating struggle throughout the globe. To the capitalist international of transnational corporate globalization, a Fifth International of computer-mediated activism is emerging, to use Waterman's phrase (1992), that is qualitatively different from the party-based socialist and communist Internationals. Such networking links labor, feminist, ecological, peace, and other progressive groups providing the basis for a new politics of alliance and solidarity to overcome the limitations of postmodern identity politics (on the latter, see Best and Kellner 1991, 1997, and forthcoming).

Moreover, a series of struggles around gender and race are also mediated by new communications technologies. After the 1991 Clarence Thomas Hearings in the United States on his fitness to be Supreme Court Justice, Thomas's assault on claims of sexual harassment by Anita Hill and others, and the failure of the almost all male US Senate to disqualify the obviously unqualified Thomas, prompted women to use computer and other technologies to attack male privilege in the political system in the United States and to rally women to support women candidates. The result in

the 1992 election was the election of more women candidates than in any previous election and a general rejection of conservative rule.

Many feminists have now established websites, mailing lists, and other forms of cybercommunication to circulate their struggles. Likewise, African-American insurgent intellectuals have made use of broadcast and computer technologies to advance their struggles. John Fiske (1994) has described some African-American radio projects in the "techostruggles" of the present age and the central role of the media in recent struggles around race and gender. African-American "knowledge warriors" are using radio, computer networks, and other media to circulate their ideas and counter-knowledge on a variety of issues, contesting the mainstream and offering alternative views and politics. Likewise, activists in communities of color -- like Oakland, Harlem, and Los Angeles -- are setting up community computer and media centers to teach the skills necessary to survive the onslaught of the mediazation of culture and computerization of society to people in their communities.

Obviously, rightwing and reactionary groups can and have used the Internet to promote their political agendas. In a short time, one can easily access an exotic witch's brew of ultraright websites maintained by the Ku Klux Klan, myriad neo-Nazi groups including Aryan Nations and various Patriot militia groups. Internet discussion lists also promote these views and the ultraright is extremely active on many computer forums, as well as their radio programs and stations, public access television programs, fax campaigns, video and even rock music production. These groups are hardly harmless, having promoted terrorism of various sorts ranging from church burnings to the bombings of public buildings. Adopting quasi-Leninist discourse and tactics for ultraright causes, these groups have been successful in recruiting working class members devastated by the developments of global capitalism which have resulted in widespread unemployment for traditional forms of industrial, agricultural, and unskilled labor.

The Internet is thus a contested terrain, used by Left, Right, and Center to promote their own agendas and interests. The political battles of the future may well be fought in the streets, factories, parliaments, and other sites of past struggle, but all political struggle is already mediated by media, computer, and information technologies and will increasingly be so in the future. Those interested in the politics and culture of the future should therefore be clear on the important role of the new public spheres and intervene accordingly.

पंकज पराशर

बुद्धिजीवी, लोक वृत्त और टेक्नो पॉलिटिक्स



बौद्धिक जगत में इन दिनों बुद्धिजीवियों का वर्गीकरण भी विवाद का विषय बनता जा रहा है। जिगमेंट बोमन बुद्धिजीवियों को समाज की एक ऐसी इकाई के रूप में देखते हैं जो सामाजिक संस्थाओं की सेवा करने के लिए वैश्विक मूल्यों का विधेयन करते हैं। इस वर्ग के बुद्धिजीवियों के बारे में ऐसा माना जाता है कि ये बुद्धिजीवी अपनी योग्यता के आधार पर आम जनमानस के लिए मानवाकृतियों, लोक में घटित घटनाओं आदि की बेहतर व्याख्या प्रस्तुत करते हैं। अमेरिकी बौद्धिक जगत में इन दिनों बुद्धिजीवियों की भूमिका को लेकर जो गरमा-गरम बहस छिड़ी हुई है उनमें से एक धड़े का मानना है कि फिलवक्त जो सामाजिक और वैश्विक हालात हैं उसमें बुद्धिजीवियों की स्थिति में आधुनिक बुद्धिजीवियों से लेकर उत्तर आधुनिक बुद्धिजीवियों तक में बदलाव आया है। दिलचस्प यह है कि पश्चिम के बुद्धिजीवियों में जैसे ही यह बदलाव आया उसका त्वरित असर हिंदी के उन उत्तर-आधुनिक बुद्धिजीवियों पर भी पड़ा, जो कुछ साल पहले तक उत्तर-आधुनिकता के भारतीय प्रवक्ता होने का दावा करते नहीं अघाते थे। जहाँ एक ओर आधुनिक बुद्धिजीवी वैश्विक मूल्यों के कार्यकारी इकाई के तौर पर नई आधुनिक समाज-व्यवस्था का विधेयन करते हैं वहीं दूसरी ओर इस प्रकार सामाजिक जीवन में बुद्धिजीवियों की भूमिका के राजनीतिक विकेन्द्रीकरण के सिद्धांत का भी प्रतिपादन करते हैं।

नोम चोम्स्की के बाद की पीढ़ी में वामपंथी रुझान के कवियों/विचारकों और बुद्धिजीवियों की संख्या में निरंतर बढ़ोत्तरी जारी है। बुश प्रशासन अपनी तमाम नीतियों को लेकर पनप रहे असंतोष और मुखर होते प्रतिरोधी स्वर को लेकर भी हैरान-परेशान है। गौरतलब है कि 2003 में इराक हमले की पीठिका बनते समय भी वहां के बुद्धिजीवियों ने बुश प्रशासन की आलोचना की थी और आज आम जनता वहाँ से अमेरिकी सैनिकों की अविलंब वापसी की मांग कर रही है। मगर राष्ट्रपति जार्ज डब्ल्यू. बुश के सिपहसालारों ने इन विरोधों की न तब परवाह की और न अब ऐसा लगता है कि उन पर कोई खास असर पड़ा है। अमेरिका स्थित कोलंबिया यूनिवर्सिटी में दर्शनशास्त्र के प्रोफेसर डगलस कैलनर ने कुछ वर्ष पूर्व, 2005 के आखिर में छपी अपनी किताब 'मीडिया स्पेक्टैकल्स एंड द क्राइसिस ऑफ डेमोक्रेसी' में इन मुद्दे पर जोरदार बहस की है कि इन दिनों मीडिया में जिन मुद्दों को जनहित के नाम पर उठाया जा रहा है वह असल में जनहित के वास्तविक मुद्दों से लोगों का ध्यान हटाने की एक शातिर चाल है। 9/11 के बाद मीडिया ने जिस तरह से अपना चेहरा और चाल दोनों को बदला है – कैलनर खास तौर पर इससे चिंतित होते हैं और बुद्धिजीवियों के बीच खास-

खास बिन्दुओं पर चिंतन का आह्वान करते हैं। इसी तरह 'द वार फॉर द व्हाइट हाउस' किताब में वे अमेरिकी विदेश, रक्षा और आर्थिक नीतियों की गंभीरता से नये-नये तथ्यों की रोशनी में न सिर्फ आलोचना करते हैं बल्कि खासी मज़म्मत भी करते हैं।

अभी हाल ही में छपी वाशिंगटन डी.सी. के बाशिंदे मिखाइल मैकडोनाल्ड की 'द अमेरिकन इंटरेस्ट' नामक छपी किताब में खास तौर पर अमरीकी हितों और वैश्विक परिदृश्य की पड़ताल की गई है। उन्होंने एक और बेहद दिलचस्प किताब 'द स्ट्रेंजर इन क्राउफोर्ड' में जार्ज बुश और कालजयी फ्रेंच उपन्यासकार अल्बेयर कामू के बीच तुलना करते हुए एक किताब ही लिख मारी है। बहरहाल, असली मुद्दा यह है कि मीडिया की बदली प्राथमिकता और चाल की बेहतर समीक्षा प्रस्तुत करते हुए डगलस कैलनर ने 'टेक्नो पॉलिटिक्स' जैसी शब्दावली के सहारे बुद्धिजीवियों की भूमिका और नई-नई आने वाली चुनौतियों को रेखांकित किया है। बुद्धिजीवियों को दो वर्गों में वर्गीकृत करते हुए कैलनर कार्यकारी बुद्धिजीवी (फंक्शनल इंटेलेक्चुअल) के बारे में कहते हैं, ये स्थापित सामाजिक मूल्यों का उत्पादन और विधेयन करते हैं। जबकि इसके ठीक विपरीत विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी (क्रिटिकल-अपोजीशनल इंटेलेक्चुअल) स्थापित सामाजिक व्यवस्था का विरोध करते हैं। कभी-कभी विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी समाज में मौजूद मूल्यों के खिलाफ ही अपनी आवाज बुलंद करते हैं और ऐसा मानकर चलते हैं कि इन मूल्यों का समाज में दबदबा बढ़ रहा है। मसलन कानून, न्याय, सत्य और अधिकार आदि। ऐसे बुद्धिजीवी कई बार और भी गंभीर मुद्दों का विरोध करते हैं - जैसे लोकतंत्र, समाजवाद, अश्वेत लोग और स्त्रियों की समानता आदि।

कार्यकारी बुद्धिजीवी पहले रूढ़ और काफी हद तक आदर्शवादी थे, जबकि आज उन वर्गों और तकनीकविदों के हितों के संरक्षक बने हुए हैं जो परिणामों तक पहुँचने के लिए समर्थ साधनों का इस्तेमाल करते हैं। ये बुद्धिजीवी अपनी क्षमताओं को विभिन्न क्षेत्रों, जैसे दवा, भौतिक विज्ञान और अतीत में मौजूद तकनीकी ज्ञान को बढ़ाने के लिए करते हैं। बिना नतीजे की ओर उँगली उठाये और किसी चीज की परवाह किये बगैर वे जिन मूल्यों की स्थापना और वापसी के लिए प्रयत्नशील रहते हैं - उसकी उपयोगिता और अनुपयोगिता पर आज विमर्श करना बहुत आवश्यक है।

कार्यकारी बुद्धिजीवी समाज को बेहतर बनाने (अपने तरीके से) के लिए तकनीकी जानकारियों में दक्षता हासिल करते हैं, वहीं विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी आलोचक सामाजिक बेहतरी के लिए संघर्षरत हैं। देश-विदेश में ऐसे बुद्धिजीवियों की एक लंबी फेहरिस्त है जिन्होंने आंदोलनों में न सिर्फ शिरकत की, बल्कि ता-उम्र के लिए उससे जुड़ ही गए। तेलुगू में वरवर राव, अंग्रेजी में अरुंधति राय, बांग्ला में महाश्वेता देवी आदि लेखकों-बुद्धिजीवियों को भारतीय परिप्रेक्ष्य में देखा जा सकता है। विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी परंपरागत तौर पर अपने ज्ञान और लेखन का प्रयोग अन्याय, शक्ति के दुरुपयोग, सत्य के लिए संघर्ष और अन्य वैश्विक मूल्यों के खिलाफ आवाज उठाने के लिए करते हैं। ज्याँ पॉल सार्त्र के शब्दों में कहें तो, "विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी का कार्यक्षेत्र आम जनता तक सीमित है।" सार्त्र के इस कथन के आधार पर एक विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी का काम समाज की विभिन्न कुरीतियों का विश्लेषण करना तथा उनको और अधिक मुखरता प्रदान करना है। यह बुद्धिजीवी के शाब्दिक हथियार हैं जिनके जरिये उन्हें समाज में कहीं भी हो रहे अन्याय का विरोध करना है। हेबरमास (1989) के कथन की रोशनी में अगर देखें तो "आधुनिक समय में विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी का कार्यक्षेत्र आम जनता से जुड़े मुद्दे, राजनीतिक वाद-विवाद और विभिन्न किताबों, पत्र-पत्रिकाओं में छपी चीजों पर लिखना और विमर्श करना है।" हालांकि सभी विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी वैचारिक रूप से प्रगतिशील नहीं हैं, बावजूद इसके समाज के आधुनिक होने से बुद्धिजीवियों की भौतिक और मानसिक दशाओं में तब्दीलियाँ आई हैं। इन दिनों बुद्धिजीवी वे लोग हैं जो नये विचारों और नये

संस्कारों को पैदा करने में माहिर होते हैं। इनमें से भी कुछ बुद्धिजीवी वर्तमान समाज का समर्थन करते हैं तो कुछ उसका विरोध करते हैं। शायद इन वजहों से भी बुद्धिजीवी, कार्यकारी और विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी के रूप में बँट गए। कार्यकारी बुद्धिजीवी जहाँ एक तरफ समाज की सेवा तकनीकी जानकारियों से करते हैं वहीं नये आदर्श पैदा करके वर्ग, रंग और लिंग को वैधता प्रदान करते हैं। कहना न होगा कि अपने देश में भी सांप्रदायिक शक्तियों के सत्तासीन होते ही ऐसे-ऐसे तुर्रम खाँ, 'बुद्धिजीवी' का बिल्ला लगाये हुए कभी 'वाजपेयी क्लब' बना रहे थे, तो कभी उनकी कविताओं को नये-नये 'रागों' में गाकर सत्ता की आराधना में तन्मयता दिखा रहे थे – अभूतपूर्व समाजवादियों के समर्थन पर टिकी भाजपा राज के समय।

विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी अन्यायी और शोषकों के खिलाफ आवाज बुलंद करते हैं। जबकि विरोधी खेमे के परंपरागत बुद्धिजीवी उत्तर आधुनिक सिद्धांतों द्वारा पैदा की गई चुनौतियों के साथ-साथ नई तकनीकों द्वारा तलाशी गई लोकतांत्रिक बहसों की संभावनाओं पर चर्चा करना मुफीद समझते हैं। यह सारी बातें विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी और उनकी भूमिका को ठीक से पुनर्परिभाषित करने की माँग करता है।

लोकक्षेत्र (पब्लिक स्फीयर) और बुद्धिजीवी

अगर मूल परिभाषा पर नजर दौड़ाएं तो लोकतंत्र मूलतः सत्ता के विकेन्द्रीकरण के साथ-साथ सरकारी मामलों में जनता की भागीदारी का नाम है। पुनर्जागरण और 18 वीं शताब्दी की राजनीतिक क्रांति के काल में एक ऐसा लोकक्षेत्र उभरकर सामने आया जहाँ आम आदमी अपने से जुड़े मुद्दों पर बहसें कर सकता था। दिलचस्प यह है कि उस काल में सरकार की आलोचना खास तौर पर आम जनता तक पहुँचाई जाती थी। खुद को अभिव्यक्त करने का साधन बना अखबार और पत्र-पत्रिकाएं। उस वक्त तत्कालीन प्रेस की आजादी आम जन को काफी कुछ सही रूप से चीजों को जानने-समझने का रास्ता फराहम कराती थी। वैचारिक आदान-प्रदान के लिए लोग कॉफी हाउस, पान की दुकान, नाई की दुकान आदि जगहों पर बैठा करते थे और वहीं विभिन्न मुद्दों पर चर्चाएं छिड़ जाती थीं। दुखद यह है कि बूर्ज्वा समाज के टूटने के बाद तमाम लोगों ने अपनी-अपनी पार्टियाँ बना लीं, संस्थाएं बना लीं और विचारधाराएं विकसित कर लीं। बकौल डगलस कैलनर, "आम जनता को रिझाने के लिए विभिन्न पार्टी और संस्था के लोग लिखने लगे और खुद को खुद के ही द्वारा बुद्धिजीवी का दर्जा दे दिया। देखते-देखते शोषित वर्गों ने भी अपने बुद्धिजीवी पैदा कर लिए। हालांकि ये बुद्धिजीवी विद्रोही विचारधारा के थे और शोषकों के मुकाबले शोषितों के बुद्धिजीवियों में खास बात यह थी, वे समाज के सारे तबके का प्रतिनिधित्व करते थे।" ध्यान रहे कि मेरी वोलेस्टोनक्राफ्ट जैसी महिलाओं ने महिला अधिकारों के लिए आवाज बुलंद की थी। शोषित वर्ग के विद्रोही विचारधारा वाले इन बुद्धिजीवियों ने दमन और उनके कारणों के खिलाफ तो आवाज बुलंद की ही साथ ही इसके हल के लिए इनके समाधानों को सिद्धांत से उठाकर वास्तविकता के धरातल पर प्रयोग करने की बात कही। इसलिए 19 वीं शताब्दी में कर्मचारी वर्ग के लोगों ने शोषकों के खिलाफ अपना एक अलग ही लोकक्षेत्र विकसित किया। यूनियन हॉलों, दफ्तरों, सार्वजनिक स्थानों में इनकी सभाएं, चर्चाएं होने लगीं। इसी दौर में बकौल जुरगेन हेबरमास, "अमेरिका और यूरोप में पनप रहे लोकतंत्र और श्रमिक आंदोलनों ने एक वैकल्पिक प्रेस को जन्म दिया। इसके साथ ही हड़ताल और बैठकों जैसी चीज ने शोषक-विरोधी लोकक्षेत्र को एक नया मंच प्रदान किया।"

आधुनिक समाज के बुद्धिजीवियों में विरोधाभासी रूप से सामाजिक कार्यों को लेकर हमेशा एक मतभेद बना रहा। पारंपरिक रूप से विरोधी खेमे के बुद्धिजीवियों जैसे टॉमस पेन, मेरी वोलेस्टोनक्राफ्ट और बाद में मार्क्स, ह्यूगो, सार्त्र और मार्क्वेज जैसे लोगों ने पुनर्जागरण के दरम्यान अन्याय और शोषण के खिलाफ अपनी आवाज बुलंद की। इसके बावजूद संकीर्ण विचारों के बुद्धिजीवियों ने पुनर्जागरण और

फ्रांसीसी क्रांति की कामयाबियों पर हमला करते हुए कुछ इस तरह का इजहार-ए-खयाल किया जिसके तहत वर्ग, लिंग और रंग के नाम पर दमन और उत्पीड़न को जायज ठहराया गया।

इन बुद्धिजीवियों के विरोध में मिशेल फूको ने शिकायत की थी, ''सार्त्र ने एक आदर्शवादी नमूना प्रस्तुत किया है, जो बुद्धिजीवियों को वैश्विक मूल्यों, मसलन, सत्य, अहिंसा, आजादी और मानवता आदि के लिए लड़ने की सलाह देता है।'' फूको ने इसके विरोध में विशेष बुद्धिजीवी का प्रस्ताव किया जो बिलकुल तटस्थ होकर शोषितों-उत्पीड़ितों के सवालों से जुड़े खास मुद्दों के लिए अपनी आवाज बुलंद करे। फूको का यह विचार उत्तर-आधुनिक राजनीति में प्रासंगिक हो गया और राजनीति को पार्टी की राजनीति से हटाकर सामाजिक आंदोलनों की तरफ मोड़ दिया गया। उत्तर-आधुनिक राजनीति के लिए शक्ति का विकेन्द्रीकरण जरूरी है।

डगलस कैलनर कहते हैं, ''मैं यह मानता हूँ कि आलोचक बुद्धिजीवी या कहें विरोधी खेमे के बुद्धिजीवियों के कुछ विचार उपयोगी हैं। आम बुद्धिजीवी वैश्विक मूल्यों के हनन के खिलाफ आवाज उठाते हैं, जबकि आम लोकतांत्रिक बुद्धिजीवी दूसरों के लिए आवाज उठाने के बदले व्यक्तिगत या वैश्विक मुद्दों से जुड़े खास मुद्दों पर ही अपनी राय जाहिर करते हैं।'' नतीजा यह होता है कि वर्तमान परिवेश में लोकतांत्रिक बुद्धिजीवी कहलाने के लिए वैश्विक बुद्धिजीवी के पूरे गुण होने की आवश्यकता नहीं है। कहना न होगा कि बुद्धिजीवियों को व्यक्तिगत इच्छाओं/अनिच्छाओं से ऊपर उठकर सोचना चाहिए। बिना किसी पक्षपात के अपनी बात कहनी चाहिए - तमाम पूर्वग्रहों को छोड़कर। इसके साथ-साथ अपनी सीमाएं जानते हुए खुद को दूसरे की जगह रखकर सोचना चाहिए।

नई तकनीक, लोकक्षेत्र और नये बुद्धिजीवी

कुछ मामलों में बुद्धिजीवियों और तकनीक में कोई खास संबंध नहीं होता। आज के उच्च तकनीक से संपन्न समाज में कंप्यूटर और त्वरित मीडिया युग में प्रतिबद्ध आम बुद्धिजीवियों को परिभाषित करने की जरूरत है। बीसवीं सदी की शुरुआत में जॉन डिवे ने 'थॉट न्यूज' नामक एक ऐसे अख़बार की परिकल्पना की थी जिसमें विज्ञान की नवीनतम खोजों और विचारों को जगह दी जाए। इसके अलावा बर्टोल्ट ब्रेख़्त और वाल्टर बेंजामिन ने सिनेमा और रेडियो के क्रांतिकारी परिणामों को देखा था और दूसरे बुद्धिजीवियों से यह अपील की, कि वे इन साधनों का इस्तेमाल समाज को और अधिक लोकतांत्रिक बनाने और उसे बदलने में करें। ज्यॉ पॉल सार्त्र ने भी रेडियो धारावाहिकों का अध्ययन किया और इस बात पर बल दिया कि प्रतिबद्ध लेखकों को भी रेडियो और सिनेमा का इस्तेमाल करना चाहिए। इससे भागना ठीक नहीं है।

पहले रेडियो, टेलीविजन और दूसरी इलैक्ट्रानिक मीडिया पर तमाम तरह की बंदिशें आयद थीं। रेडियो और टेलीविजन का विवाद, बहसें, जानकारियां आदि एक नये लोक वृत्त का निर्माण करते दिखाई दे रहे हैं। डगलस कैलनर जोर देकर कहते हैं कि, ''बुद्धिजीवियों को चाहिए कि वे इन माध्यमों का उपयोग करके जन मामलों में सीधे जनता की भागीदारियों को सुनिश्चित करें और एक नयी संचार राजनीति और मीडिया-परियोजनाओं का निर्माण करें।''

यह तथ्य अब धीरे-धीरे असलियत को काफी हद तक स्पष्ट करता जा रहा है कि आज की राजनीति में यदि कोई बुद्धिजीवी लोकवृत्त (पब्लिक स्फीयर) में अपनी पैठ बनाना चाहता है, समाज को नई दिशा देना चाहता है - तो नई तकनीकों का उन्हें अधिक से अधिक इस्तेमाल करना चाहिए। पहले रेडियो और टेलीविजन ने एक लोकक्षेत्र का या कहें लोकवृत्त का निर्माण किया था लेकिन अब कंप्यूटर और इंटरनेट ने अपने अलग लोकवृत्त बनाये हैं। जानकारियां, बहसें, लोकतांत्रिक सहभागिता और विचारों को पहुँचाने के

लिए नई संभावनाओं को भी पैदा किया है।...और यह कहना शायद गैर-जरूरी है कि इस्तेमाल में लाने से पूर्व इन तकनीकों का बारीकी से अध्ययन जरूरी है।

आज के समय में बुद्धिजीवी होने का मतलब है नई तकनीकों का उपयोग करके विचारों के क्षेत्र में नई और ऊर्जस्वी विचारों की खोज, उसका संपूर्ण वितरण और इससे तैयार हुए लोकवृत्त में अपनी पूरी भागीदारी। डगलस कैलनर इस मुद्दे पर अपनी राय साफ-साफ जाहिर करते हैं, कुछ इस तरह, ''आज के नये बुद्धिजीवियों को चाहिए कि वह अपनी नीतियां इस तरह से बनाएं कि शिक्षा, लोकतांत्रिक विकास के साथ ही अपनी नीतियों को बेहतर ढंग से प्रसारित करने के लिए नई तकनीक का बेहतर इस्तेमाल करें। भविष्य में जो वक्त आएगा उसमें बुद्धिजीवियों और नई तकनीक के बीच नाभिनालबद्ध रिश्ता बनाना अनिवार्य हो जाएगा।'' इसके बगैर नई तकनीक से भागने वाले लोग अपनी मेधा का सही इस्तेमाल कर ही नहीं पाएँगे और तब वे कैसा लोकवृत्त बनाएँगे और किस तरह के बुद्धिजीवी रह जाएंगे, यह मुद्दा बहसतलब है।

नव पूँजीवादी समाज में लोकतंत्र की मजबूती के लिए यह और भी आवश्यक है कि लोकतांत्रिक मीडिया राजनीति (डेमोक्रेटिक मीडिया पॉलिटिक्स) नई रणनीति के तहत की जाए। मीडिया की लोकतांत्रिक राजनीति में दो तरह की नीतियां होती हैं - पहली कार्यरत मीडिया को लोकतांत्रिक बनाना और दूसरी आम जनता की सुविधाओं, इच्छाओं और जरूरतों के प्रति मीडिया को जिम्मेवार बनाना।

मुख्य धारा की मीडिया के विकल्प के तौर पर एक विपक्षी मीडिया को तैयार करना भी आने वाली 'टैक्नो पॉलिटिक्स' का मुकाबला करने के लिए आवश्यक है। लोकतांत्रिक मीडिया राजनीति के लिए मुख्य धारा की पूँजीवादी मीडिया समर्थित नीतियों की तीखी आलोचना, उसमें सुधार और वैकल्पिक मीडिया का विकास, इसकी जरूरी शर्तें हैं। मीडिया को लोकतांत्रिक बनाने का प्रयास तभी संभव है जब एक वैकल्पिक प्रेस का निर्माण हो। आम जनता की पहुँच में टेलीविजन हो और एक सकारात्मक विपक्षी राजनीति के साथ-साथ ऐसी वैचारिक दृढ़ता से सम्पन्न नीतियां हों जो मुख्यधारा की मीडिया को प्रभावित करें। उसकी नीतियों की परत-दर-परत पड़ताल करके उपयुक्त भाषा-शैली और अंदाज में बेनकाब करने का बेहतर एजेंडा हो।

पिछले कुछ दशकों में टेलीविजन संचार माध्यम के एक बेहतर विकल्प के रूप में देखा जाने लगा है। 1970 में अमेरिका में हुए टेलीविजन के विकास में प्रगतिशील बुद्धिजीवियों के लिए नई संभावनाएं पैदा की थीं। उसने इस तरह के कार्यक्रमों को बढ़ावा दिया जो तत्कालीन संकीर्ण समाज की कठोर आलोचनाएं करता था - उन दिनों मुख्यधारा की मीडिया में इसकी भरमार थी। 1970 में जब टेलीविजनों की संख्या में इजाफा होने लगा तब वहाँ 'फेडरल कम्युनिकेशन कमीशन' का एक आदेश आया जिसके अंतर्गत 1972 के बाद के नए 'केबल सिस्टम' को कम-अज़-कम एक चैनल सरकार को शिक्षा और आम आदमी को नई जानकारियां मुहैया कराने के लिए देने होंगे। शुरुआती दौर में कुछ कंपनियों ने एक चैनल मुहैया कराई तो कुछेक ने दो या तीन।

कई लोग ऐसा मानते हैं कि लोकतांत्रिक राजनीति में आम सहमति बनाने के लिए आमने-सामने बैठकर बातचीत करना जरूरी है लेकिन एक चतुराई पूर्ण सहमति के लिए जनता का जागरूक और जानकार दोनों होना बेहद आवश्यक है। कहना न होगा कि वर्तमान संदर्भ में यह रेडियो और टेलीविजन के द्वारा ही मुमकिन है। यह जरूरी नहीं है कि मीडिया वर्तमान राजनीति की पूरक बने लेकिन मीडिया राजनीति को बढ़ावा अवश्य दिया जाना चाहिए ताकि इसके माध्यम से जागरूक और जानकार लोग सूचनाओं को

अधिक-से-अधिक लोगों तक प्रसारित कर सकें। अमेरिका के टेक्सास राज्य में 'काउंसिल फॉर पब्लिक मीडिया' अपने कार्यकर्ताओं और आमजनों को यह बताता है कि नई तकनीक और कम्प्यूटर वगैरह का इस्तेमाल अपने विचारों को ज्यादा-से-ज्यादा लोगों तक पहुंचाने के लिए कैसे करें? मीडिया राजनीति में ज़्यादा लोगों की भागीदारी, राजनैतिक संरचना की इसकी आवश्यकताओं को दर्शाती है। इसलिए आज नव पूँजीवाद और भूमंडलीकृत शोषण के हथियारों को मात देने के लिए मीडिया राजनीति को और अधिक विकसित करने की जरूरत है - साथ ही इसके लिए और अधिक मेहनत करने की जरूरत भी है।

अगर कोई विकासशील समूह या आंदोलन से जुड़े आंदोलनकर्मी वर्तमान राजनीतिक माहौल में 'अधिकारों' का कोई विकल्प तलाश करना चाहते हैं तो हर हाल में उन्हें अपनी बात अधिक-से-अधिक लोगों तक पहुँचानी होगी और खुद से ज़्यादा-से-ज़्यादा लोगों को जोड़ना होगा। आखिर ज्यादातर लोग समाचार और अन्य अनेक सूचनाएं टेलीविजन से ही प्राप्त करते हैं। प्रसार माध्यम ही आम जनता के विचारों को बनाने में एक अहम भूमिका निभाता है और यह तय करता है कि किस चीज को गंभीरता से लें और किसको गंभीरता से नहीं लें। अगर वैकल्पिक विकास के यूटोपिया से लैस लोग राष्ट्रीय राजनीति में अपनी पैठ बनाना चाहते हैं तो उन्हें नई तकनीकों को ध्यान में रखकर ही अपनी नीतियों का निर्माण करना पड़ेगा।

लोकतांत्रिक समाज के निर्माण और विकास में 'टैक्नो पॉलिटिक्स' को बढ़ावा देने के लिए कंप्यूटर और सूचना प्रौद्योगिकी नई-नई संभावनाएं पैदा करता जा रहा है। ऐसा लगता है कि आने वाले समय में घर-घर में मनोरंजन और जानकारियों का भंडार होगा - मगर वे भारतीय नागरिक हर चीज की तरह इससे भी अंततः वंचित रह जाएंगे जो आज भी दो वक़्त की रोटी के लिए संघर्षरत हैं और कल भी संघर्ष से शायद नहीं उबर पाएंगे। यह सारा ताम-झाम अंततः इन मध्यवर्गीय नागरिकों को फायदा पहुँचाएगा जिन्हें मूलभूत आवश्यकताओं के लिए कुछ करने की जरूरत नहीं है। दूसरी चिंता इसके साथ यह जुड़ी हुई है कि अगर वैकल्पिक विचारों वाले मीडिया का विकास नहीं हुआ तो इसका उपयोग वही कर पाएंगे जो आर्थिक रूप से बेहद मजबूत स्थितियों में होंगे। नतीजा यह होगा कि गरीब मुल्कों के लोग किसी भी तरह इसका लाभ नहीं उठा पाएंगे। नाइजीरिया, कांगो गणराज्य और दक्षिण अफ्रीकी मूल के लोगों की इस तक पहुंच हो ही नहीं सकेगी। भारत के 'हिंदी पट्टी' के लोग तो आज भी छोटी-से-छोटी जानकारियां नहीं पा सकते हैं। फलस्वरूप, इन निजी मनोरंजन माध्यमों का विकल्प ढूँढ़ना जरूरी होता जा रहा है।

आज के इस टैक्नो पूँजीवादी समाज में कंप्यूटर और प्रौद्योगिकी की बढ़ती महत्ता विकासशील मीडिया की जरूरत के रूप में उभरा है। पूरी दुनिया कंप्यूटरीकृत होने जा रही है और आने वाले वक्त में जिस देश के नागरिक की इस दुनिया तक पहुँच और दखल नहीं होगी वे हर तरीके से दुनिया में रहकर भी किसी और दुनिया के वासी में तब्दील होते चले जाएंगे। गरीब मुल्कों की सरकारें जिस तरीके से बहुराष्ट्रीय पूँजी के आकाओं और पूंजीवादी मीडिया के सेठों को अपने यहाँ बुलाकर मनचाहे तरीके से काम करने के लिए सारी सुविधाएं उपलब्ध करवा रही हैं उसके कारण भी जनता अपनी मूलभूत जरूरत की चिंताओं में ही गर्क है। उन्हें यह सोचने और जानने का मौका ही उपलब्ध नहीं करवाया जा रहा है कि हमारा आनेवाला वक्त कैसा होगा और हमारी सरकारें किस तरह की दुनिया बनाने वालों के साथ हैं, सहयोगी हैं? इसलिए निजी कंपनियों और सरकारों के एकाधिकार से बचने के लिए यह जरूरी हो जाता है कि नये-नये जानकारी केन्द्रों की स्थापना की जाए ताकि लोकतांत्रिक समाज में अपनी सहभागिता को सुनिश्चित किया जा सके।

कंप्यूटर अपनी क्षमताओं के कारण अंततः एक लोकतांत्रिक तकनीक है, जहां प्रसारण के माध्यम मात्र 'वन वे ट्रैफिक' हैं वहीं कंप्यूटर और इंटरनेट द्विपक्षीय माध्यम है। कंप्यूटर, इंटरनेट, चैटिंग आदि का उपयोग आम जनता एक दूसरे से बातचीत करने के लिए कर सकती है। मोडेम और टेलीफोन लाइनों की

सहायता से तमाम लोग – जो इससे जुड़े हैं, जुड़ सकते हैं – वे लोग तमाम मुद्दों पर विमर्श कर सकते हैं। इस तरह यह एक नये संसार और प्रतिक्रियाओं को जन्म देता है। वर्तमान समय में जन सरोकारों से जुड़े लोगों के लिए यह और भी जरूरी हो जाता है कि वे ऐसे कार्यक्रमों से जुड़कर, इस दुनिया में प्रवेश करके गरीब मुल्कों की व्याख्या प्रस्तुत करें, जिससे उन दमित और शोषित तबकों तक भी इसका लाभ पहुंच सके – जो आज तक तो वंचित हैं ही और सरकार की जैसी नीतियाँ हैं, राजनीतिज्ञों की जो कार्य शैली और प्रतिबद्धताएं हैं उससे आगे भी दुनिया में हो रही हलचलों से वे वंचित रहेंगे। 'टेक्नो पॉलिटिक्स' में शामिल विरोधी खेमे के बुद्धिजीवियों पर ही अंततः यह जिम्मेदारी आयद होती है कि वे एक वास्तविक लोकवृत्त के निर्माण के लिए जन–जन तक सूचनाएं अपने–अपने तरीके से पहुँचाएं।

सहायक ग्रंथ

1. फ्रेडरिक जेमसन : ए क्रिटिकल रीडर, सं. डगलस कैलनर एंड सीन होमर, 2004
2. मीडिया स्पेक्टेकल्स एंड द क्राइसिस ऑफ डेमोक्रेसी : डगलस कैलनर, 2005
3. मीडिया कल्चर : कल्चरल स्टडीज, आइडेंटिटी एंड पॉलिटिक्स बिटवीन द मॉडर्न एंड द पोस्ट मॉडर्न : डगलस कैलनर (1995)
4. द रोल ऑफ पब्लिक इंटेलेक्चुअल : एलन लाइटमैन।
5. द स्ट्रक्चरल ट्रांसफॉरमेशन ऑफ द पब्लिक स्फीयर : एन इनइक्विटी इंटू ए कैटेगरी ऑफ बूर्ज्वाजी सोसाइटी, जुरगेन हेबरमास, 1991, अनुवाद : थॉमस बर्जर, एम.आई.टी. प्रेस।
6. मासेज, क्लासेज, एंड द पब्लिक स्फीयर : माइक हिल, वारेन मोन्टाग, वर्सो, 2001
7. पावर एंड पॉलिटिक्स इन ग्लोबलाइजेशन : द इंडिस्पेंसबल स्टेट : होवार्ड एच. लैन्टर, 2004
8. रूल ऑफ एक्सपर्ट्स : इजिप्ट, टैक्नो पॉलिटिक्स, मॉडर्निटी : टिमोथी मिथेल, यूनिवर्सिटी ऑफ कैलिफोर्निया प्रेस, 2002

पंकज पराशर प्रायः, महत्वपूर्ण किताबों को लेकर 'पहल' में लिख रहे हैं। नोम चोम्स्की के बाद पूंजीवादी दुनिया में वामपंथी रूझान बढ़ने के दृश्य पर वे विस्तृत काम कर रहे हैं। नोम चोम्स्की की ताज़ा किताब 'फेल्ड स्टेट्स' पर अगले अंक में संपादकीय टिप्पणी पाठक पढ़ सकेंगे।

सांझ होइत गाममे

भारतक नक्शापर
जकर कोनो टा जिक्र
कतहु देखार नहि होइत अछि
से एकटा कोनो गाम
आ ओहि गामक एकटा सांझमे हम
ठाढ़ छी चुपचाप
बहुत दिनपर घुरल
कोनो बटोही जकाँ

जे तकैत अछि अपन घर
घरक आगूमे रोपल सिंगरहार
आ सिंगरहारकेँ नहि देखि

घुरि अबैए बेर-बेर
हिया हारिकें
भ' जाइए ठाढ़
चुपचाप

चुपचाप ठाढ़ ओ बटोही
तकैत रहैए
ठकनबैत रहैए
सोचैत रहैए
किनसाइत ...
किनसाइत ...
किनसाइत ...

चिन्हबाक प्रक्रियामे
बेर-बेर असफल होइत ओ
बेर-बेर तकैए किछु परिचित निशान
बेर-बेर तकैए किछु पहिचान
अपन स्मृतिक दरिद्रतापर कानि
बैसि जाइत अछि थसथसाक'
चुपचाप कोनो ठाम

ओ तकैत अछि
अपन हृदयमे बसल गाम
गाममे अपन घर
घरक आगूमे रोपल सिंगरहार
ओ तकैत अछि बेर-बेर

मोन पड़ैत छैक
बेर-बेर पड़ैत छैक मोन
'ने ओ नगरी, ने ओ ठाम ...
फकड़ा सुनबैत ओ बुढ़िया

बुढ़ियाक तमाकुल माँगब
मोन पड़ैत छैक
एक-एक क' सबटा

मोन नहि पड़ैत छैक घर ?

घर नहि मोन पड़ैत अछि
वा घरे नहि मोन पाड़ैत अछि
घर ओ नहि चिन्हि पबैए
वा घरे ओकरा नहि चिन्हैए
घरसँ ओ गेल छल
कि घरे ओत'सँ गेल छल
ई एकटा भयंकर समस्या अछि उपस्थित

एहि मुन्हारि साँझमे
जे निरन्तर गाढ़ भेल जा रहल-ए
तेज आँचपर खौलैत दूध जकाँ
ओ ठाढ़ अछि
निरन्तर अस्पष्ट होइत जा रहल
साँझक गाछ तर
ओ ठाढ़ अछि
ठकमकाएल
साँझ क' घुरल सुग्गा जकाँ
घर केँ तकैत

साँझक गाछमे
गाछक झाँखुड़ सबहक दोगमे
निरन्तर अस्पष्ट होइत गाम

आ गाममे ठाढ़ ओ
निरन्तर अस्पष्ट भेल जा रहल-ए
निरन्तर
बाढ़िमे आस्ते-आस्ते डुबैत
आ अंततः चक्कडुम होइत
घर जकाँ
ओ अस्पष्ट भेल जा रहल-ए
साँझ खन गाममे
गाममे साँझे खन
ओ विलीन भेल जा रहल-ए
आस्ते -आस्ते--
आस्ते -आस्ते--
आस्ते आस्ते--



नये इलाके में

इन नये बसते इलाकों में
जहाँ रोज बन रहे हैं नये नये मकान
मैं अक्सर रास्ता भूल जाता हूँ

धोखा दे जाते हैं पुराने निशान
खोजता हूँ ताकता पीपल का पेड़
खोजता हूँ ढहा हुआ घर
और ज़मीन का खाली टुकड़ा जहाँ से बायें
मुड़ना था मुझे
फिर दो मकान बाद बिना रंग वाले लोहे के फाटक का
घर था इकमंजिला

और मैं हर बार एक घर पीछे
चल देता हूँ
या दो घर आगे ठकमकाता

यहाँ रोज कुछ बन रहा है
रोज कुछ घट रहा है
यहाँ स्मृति का भरोसा नहीं
एक ही दिन में पुरानी पड़ जाती है दुनिया
जैसे वसन्त का गया पतझड़ को लौटा हूँ

जैसे बैशाख का गया भादों को लौटा हूँ

अब यही है उपाय कि हर दरवाजा खटखटाओ
और पूछो—
क्या यही है वो घर ?

समय बहुत कम है तुम्हारे पास
आ चला पानी ढहा आ रहा अकास
शायद पुकार ले कोई पहचाना ऊपर से देख कर

ৰমেশ

ৰঁহ্স-পংকজ পৰাশৰক সাহিত্যিক চোৰি মৈথিলী সাহিত্যক কাৰী অধ্যায থিক

রিদেহ-সদেহ ২ (২০০৯-১০) সঁ পংকজ পৰাশৰক সাহিত্যিক চোৰি আ সাগৰঁৰ অপৰাধক পাপক ঘৈলক মহা-রিস্ফোট ভেল অছি। এহ পৈঘ শ্রেয পত্রিকাক সম্পাদক শ্রী গজেন্দ্ৰ ঠাকুৰকেঁ জাগত ছনি। হুনকৰ অপৰাধ পকড়ৰাঁক চেতনা কেৰ জতেক প্রশংসা কযল জায, কম হোযত। “রিদেহ”ক মৈথিলী প্রৰঁন্ধ-সমালোচনা-খংক, অগ পোন-খোন লেল কএক যুগ ধৰি রিলম্বিত ভ**ই** ক**ই** নিৰঁদ্ধ ৰহত, সে “সময কেঁ অকানৈত” কহৰঁ কঠিন অছি।

সাহিত্যোমে চৌৰ্যকলাক উদাহৰণ পহিলহুঁ অৰৈঁত ৰহল অছি গোষ্ঠপগৰা। মুদা এক রেঁৰক চোৰি পকড়া গেলাক রাঁদ প্রাযঃ চোৰিক আৰোপী সাহিত্যকাৰ মৌন-ব্রত ধাৰণ কৰৈত ৰহলাহ অছি আ মামিলা ঠংঢ়াগত ৰহল অছি।

মুদা তাহি পৰম্পৰাক রিপৰীত অগ রেঁৰক চোৰ ’সিন্ধা চোৰ’ নিকলল অছি আ রিগত এক দশকসঁ নিৰন্তৰ চোৰি কৰৈত জা ৰহল অছি- সেহ কাষ্টিক**ই**। আ তেহেন মহাচোৰকেঁ মৈথিলীক সাহিত্যকাৰ আ সংস্থা সভ তৰহত্থীপৰ উঠা-উঠা ক**ই** পুৰস্কৃত কেলক অছি আ সমীক্ষাক চাসনীমে চোৰাযল করিতা সৰঁকেঁ রোঁৰি দেল গেল অছি।

রিদেহ-সদেহ-২ প্রমাণ-পুৰস্সৰ অভিযোগে টা নহি লগৌলক, অপিতু এহেন মহত্ত্বাকাংক্ষী অসামাজিক তত্ত্বক রিৰুদ্ধ সাহিত্যিক দণ্ড

আৰোপিত কই অপন “ৰোঁনড্‌নেস” সেহো প্ৰদৰ্শিত কেনেক অছি। এক দশকমে তীন ৰেঁৰ পকড়াযন চোৰ প্ৰাযঃ “ডেযৰ ডেভিন” হোগত অছি আ অপন অনুচিত। সীমাহীন মহত্বাকাংক্ষাক পূৰ্তি নেন অপন ৰৰীয সংৰগীয ব্যক্তিকেঁ সীঢ়ীক ৰূপমে ঙপযোগ কৰৈত অছি আ স্বাৰ্থ-সিদ্ধিক ঙপৰান্ত অপন পযৰ সঁ ওহী সীঢ়ীকেঁ নিচাঁ খসা দৈত অছি। ফেৰ ওকৰা অপন ট্বিটৰ-ফেসবুক-নেট ৰা পত্ৰিকামে গাৰিক নিকৃষ্টতম স্তৰপৰ ঙতৰই মে কনিযোঁ দেৰী নহি হোগত চৈ। ও নাম ৰঁদনি-ৰঁদনি কই গাৰি পঢ়ৈত অছি আ অপন প্ৰশংসামে জে.এন.যূ.ক ছাত্ৰ-ছাত্ৰাক পোস্টকাৰ্ড নিখেৰাঁমে অপস্যাঁত ভই জাগত অছি। ও হিন্দীক কোনো ৰঁড়কা সাহিত্যকাৰক ৰেঁটীক সংগ অপন নাম জোড়ি ৰিৰাহক ৰা প্ৰেম-প্ৰসংগক খিস্সা ৰস নই নই কই প্ৰচাৰিত কৰৈত অছি। এহেন প্ৰবৃত্তি কএটা আওৰ তিকড়মৰাঁজমে দেখন গেন অছি জে হিন্দীক পৈঘ-পৈঘ নামক মানা জপি কই মঠোমাঠ হোঅয চাহৈত অছি। ৰস্তুতঃ ই চিন্তাজনক তথ্য থিক জে মৈথিনীক নৱ-তূৰকেঁ হিন্দীক পৈঘ-পৈঘ নামক ৰৈশাখীক এতেক জৰুৰতি কিঐক হোগত ছনি?

“ৰিদেহক” “গনক্কাযৰীক ৰিৰৰণ” পঢ়ি কই ৰোগযাঁ ঠাঢ় ভই জাগত অছি। পহন-৮৩ আ আৰম্ভ-২২ মে জে পোন খূজন ছন, অগ তথাকথিত সাহিত্যকাৰক, তকৰা ৰাঁদে মৈথিনী সাহিত্যসঁ ৰাঁৰি দেন জেৰাক চাহৈত ছন। মুদা ৰিডম্বনা দেখূ জে চেতনা সমিতি সম্মানিত কই দেনক। “মৈথিন ব্ৰাহ্মণ সমাজ”, ৰহিকা (মধুৰঁনী) সন অঁখিগৰ সংস্থাকেঁ চকচোন্ধী নাগি গেন, জখনকি সংস্থামে ৰিখ্যাত সাহিত্যকাৰ ঙদযচন্দ্ৰ ঝা “ৰিনোদ” আ পঢ়াকূ প্ৰোফেসৰগণ ছথি। ই সংশযৰিহীন অছি জে পুৰস্কৃত কৰেৰাঁমে ৰিনোদজীক মহত্বপূৰ্ণ

ভূমিকা ৰহন হৈত। “ৱিদেহ” দ্বাৰা ৰহস্যোদ্‌ঘাটন কেনাক ৱাঁৰজূদ এখন ধৰি চেতনা সমিতি অথৰা মৈথিন ব্ৰাহ্মণ সমাজ, ৰহিকাকেঁ অপন পুৰস্কাৰ আপস কৰেৰাক রা আনে কোনোটা কাৰ্ৰৱাগ্ৰ কৰৱাক ৱেঁগৰতা নহি বূঁঝা ৰহন ছৈ আ সৰ্দ গ্ৰস্মী নধনে অছি। এহেন “জড়-সংস্থা” সভ মৈথিনী সাহিত্যক উপকাৰ কৰৈত অছি রা অপকাৰ? গ্ৰ কেনা মানন জায জে পহন-৫৩ রা আৰম্ভ-২৫ অগ দ্বনূ সংস্থাক কোনো অধিকাৰী রা সাহিত্যকাৰকেঁ পঢ়ন নহি ছননি?

গ্ৰ আশ্চৰ্যজনক সত্য থিক জে মৈথিনীক কএটা পৈঘ সাহিত্যকাৰ পংকজ পৰাশৰক কৃত্ৰিম কাব্য আ আযাতিত শব্দাৱনীমে ফঁসি গেনাহ অছি। “রিনম্বিত কএক যুগ মে নিৰঁঘু” ক ভূমিকামে অনেৰো রিদেশী সাহিত্যকাৰগণাক তীস-চানিস টা নাম ওহিনা নহি গনাওন গেন অছি, অপন করিতা কেঁ রিশ্বস্তৰীয প্ৰমাণিত কৰৱাঁক নেন আঁখিগৰ চোৰে এনা ক**ই** সকৈত অছি। সম্ভাৱনা ৱঁনৈত অছি জে ডগনস কেননৰ জকাঁ ওকৃ সভ করিক ৰচনাক ভাৱভূমিক রা শব্দাৱনীক চোৰিক প্ৰমাণ এহী কাব্য-পোথীমে ভেটি জায। অংততঃ মি. হাগডক কোন ঠেকান? মৈথিনীমে তঁ নোক রিশ্ব-সাহিত্য কম পঢ়ৈত অছি। তকৰ নাজাযজ ফাযদা কোনো ৱ্‌নৈকমেনৰ কিঐক নহি উঠাওত? আখিৰ টেক্নো-পোনিটিক্স কী থিক- টেকনিকন পোনিটিক্স থিক, সৈহ কিনে? একৰা ৱঁদৌনত ঝাঁসা দ**ই** ক**ই** পাকিস্তানোক যাত্ৰা কযন জা সকৈত অছি। “টেক্নো-পোনিটিক্সক” ৱঁদৌনত কিৰণ-যাত্ৰী পুৰস্কাৰ, রৈদেহী-মাহেশ্বৰী সিংহ “মহেশ” পুৰস্কাৰ, এতেক ধৰি জে রিদিতজীক অকাদমীযোক পুৰস্কাৰ নেন জা সকৈত অছি। প্ৰদীপ রিঁহাৰীক স্বপুত্ৰক ভাতিজ-ককা সম্বন্ধক মৰ্যাদাক অতিক্ৰমণ কযন জা

সকৈত অছি। প্রো. অৰুণ কমলক “নযে গলাকে মেঁ” সেঁধমাৰী কই কই “সময কেঁ অকানন” জা সকৈত অছি। আৰ তঁ আৰ, অগ টেকনিকল পানিষ্টিক্মক ৰঁদৌলত জীরকান্তজী সন মহাৰথী সাহিত্যকাৰসঁ “রিলম্বিত কএক যুগ...” পোথীক সমীক্ষা লিখরা কই “মিথিলা দর্শন” (৯) সন পত্রিকামে ছপরা কই স্থাপিত আ অমৰ ভেল জা সকৈত চছি। মৌথিলী সাহিত্যক সভসঁ পৈঘ সফল ঔজাৰ থিক “টেক্লো পোলিষ্টিক্স”!

৫ মানল জা সকৈত অছি জে মিথিলা দর্শনক সম্পাদককেঁ আৰম্ভ-২২ আ পহল-৫৩ কোলকাতামে লহি ভেটল হোএন্হি। মুদা জীরকান্তজী লহি পঢ়লে হেতাহ যে মানৱাঁমে অমৌকর্য ভই ৰহল অছি। জীরকান্ত জী তঁ প্রযাগ শুৰুক “চন্দ্ৰভাগা মেঁ সূর্যোদয” আ এহী শীর্ষকক নাৰাযণজীক করিতা (চন্দ্ৰভাগামে সূর্যোদয) সেহো পঢ়লে হেতাহ জে ছপল অছি মৌথিলীমে। তখল পংকজ পৰাশৰক সমুদ্রসঁ অসংখ্য প্রশ্ন পূছইরলা করিতাক ভারার্থ কিঐক লহি লগললি জে সমীক্ষামে কলম তোড়ি প্রশংসা কৰই পড়লনি রা কৰা গেললি? একৰা “প্রাযোজিত সমীক্ষা” কিঐক লহি মানল জায? কী প্রযাগ শুৰু রা নাৰাযণজীক সমুদ্র রিষযক করিতাসঁ রেশী মৌলিকতা পংকজ পৰাশৰক করিতামে ভেটললি জীরকান্তজীকেঁ? ওগ সভ করিতাক কনিযোঁ “ছাযা”ক শংকো লহি ভেললি সমীক্ষককেঁ? “সভ্যতাক সভটা মর্মান্তক পৃকাৰ”ক লোটিস লেৱঁইরলা সমীক্ষককেঁ সাহিত্যিক চোৰি অসভ্য আ মর্মান্তক পীড়াদাযক লহি লগললি? আৰঁ জীরকান্তজী সন সমীক্ষকক “পোজীশল ফাল্স” ভই জেতলি যে অন্দাজ তঁ মিথিলা দর্শনক সম্পাদককেঁ লহিযেঁ ৰহলি, উদয চন্দ্ৰ ঝা “রিলোদ” কেঁ সেহো লহি

𑒩𑒯𑒢𑒱। 𑒄 𑒁𑒦𑒱𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢 𑒞𑒿 𑒣𑓀𑒏𑒖𑒹 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩 𑒙𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒩𑒯𑒪 𑒯𑒹𑒞𑒢𑒱? 𑒥𑒹𑒔𑒰𑒩𑒹 “𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩” 𑒧𑒳𑒢𑒱𑒏 𑒂𑒞𑓂𑒧𑒰 𑒮𑓂𑒫𑒩𑓂𑒑𑒧𑒹 𑒏𑒢𑒻𑒞 𑒯𑒹𑒞𑒢𑒱 𑒂 𑒣𑓀𑒏𑒖𑒮𑒿 𑒖𑒢𑒧𑒪 𑒖𑒞𑒹𑒏 𑒏𑒧𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒮𑒥 𑒁𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒮𑒢𑒲𑒨 𑒨𑒟𑒰𑒩𑓂𑒟𑒏 𑒮𑒰𑒧𑒢𑒰 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒯𑒹𑒞𑒰𑒯। 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩 𑒑𑒼𑒞𑓂𑒩𑒲 𑒦𑓄 𑒏𑓄 𑒞𑒲𑒢 𑒥𑒹𑒩 𑒔𑒼𑒩𑒱 𑒏𑒹𑒢𑒰𑒃 “𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩” 𑒧𑒯𑒰𑒏𑒰𑒫𑓂𑒨𑒏 𑒩𑒔𑒨𑒱𑒞𑒰 𑒮𑓂𑒫. 𑒏𑒱𑒩𑒝𑒖𑒲𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒏𑒢𑒥𑒻𑒞 𑒯𑒹𑒞𑒢𑒱। 𑒂𑒐𑒱𑒩 𑒖𑒲𑒫𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞𑒖𑒲 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒱𑒏 𑒔𑒼𑒩𑒱𑒏 𑒢𑒼𑒙𑒱𑒮 𑒏𑒱𑒋 𑒢𑒹 𑒪𑒹𑒪𑒢𑒱, 𑒖𑒐𑒢𑒏𑒱 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒹𑒿 “𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒨𑓁 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒐𑒞𑒰 𑒣𑒲𑒥𑒱𑒏𑓄 𑒫𑒱𑒭𑒫𑒧𑒢 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱”(𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯-𑒮𑒠𑒹𑒯-𑓒-𑓒𑓐𑓐𑓙-𑓑𑓐)/ 𑒫𑒱𑒢𑒲𑒞 𑒅𑒞𑓂𑒣𑒪-𑒮𑒰𑒏𑓂𑒭𑒰𑒞𑓂𑒏𑒰𑒩 𑒂 𑒖𑒲𑒫𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞𑒖𑒲 𑒮𑓂𑒫𑒨𑓀 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩𑒏 𑒔𑒼𑒩𑒱𑒥𑒪𑒰 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰-𑒣𑒼𑒟𑒲𑒏 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒏 𑒕𑒟𑒱, 𑒁𑒣𑒱𑒞𑒳 𑒔𑒾𑒩𑓂𑒨𑒏𑒪𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒫𑒲𑒝 𑒏𑒫𑒱𑒏 𑒒𑒼𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓀𑒮𑒏 𑒕𑒟𑒱। 𑒞𑒐𑒢 𑒁𑒃 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰-𑒂𑒪𑒹𑒐𑒧𑒹 𑒁𑒢𑓂𑒞𑒩𑓂𑒢𑒱𑒯𑒱𑒞 𑒁𑒮𑒲𑒧-𑒣𑓂𑒩𑒬𑓀𑒮𑒰 𑒮𑒰𑒏𑒰𑓀𑒏𑓂𑒭-𑒣𑒰𑒚𑒏𑒏𑒹𑒿 “𑒫𑒱𑒭-𑒫𑒧𑒢” 𑒏𑒼𑒢𑒰 𑒢𑒹 𑒪𑒑𑒾𑒏? 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒮𑒢 “𑒣𑒜𑓃𑒰𑒏𑒴” 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒏-𑒣𑒰𑒚𑒏𑒏𑒹𑒿 “𑒤𑒰𑒪𑓂𑒮 𑒣𑒼𑒖𑒲𑒬𑒢”𑒧𑒹 𑒁𑒢𑒢𑒱𑒯𑒰𑒩 “𑒋𑒏𑓂𑒮𑒣𑒩𑓂𑒙 𑒂 𑒯𑒻𑒥𑒱𑒔𑒳𑒋𑒙𑒹𑒛” 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨-𑒔𑒼𑒩𑒮𑒿 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓀𑒮𑒰 𑒂 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒣𑒰𑒥𑒱 𑒖𑒰𑒨 𑒞𑒿 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲-𑒏𑒰𑒫𑓂𑒨𑒏 𑒄 𑒅𑒞𑓂𑒏𑒩𑓂𑒭 𑒟𑒱𑒏 𑒫𑒰 𑒠𑒳𑒩𑓂𑒦𑒰𑒑𑓂𑒨? 𑒁𑓀𑒞𑒞𑓁 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯-𑒮𑒠𑒹𑒯 𑒙𑒰 𑒏𑒱𑒌𑒏 𑒢𑒱𑒢𑓂𑒠𑒰 𑒏𑒹𑒪𑒏 𑒋𑒯𑒱 𑒒𑒙𑒢𑒰𑒏? 𑒂𑒢 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰 𑒏𑒱𑒌𑒏 𑒢𑒯𑒱 𑒏𑒹𑒪𑒏? 𑒛𑒰. 𑒩𑒧𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 “𑒩𑒧𑒝” 𑒃𑒢𑓂𑒙𑒩𑒢𑒹𑒙𑒣𑒩 𑒢𑒱𑒢𑓂𑒠𑒰 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱 𑒞𑒿 𑒒𑒩-𑒥𑒰𑒯𑒩 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒱𑒌𑒏 𑒢𑒯𑒱 𑒖𑒏𑒩 𑒍 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏 𑒕𑒟𑒱? 𑒔𑒹𑒞𑒢𑒰 𑒮𑒧𑒱𑒞𑒱, 𑒣𑒙𑒢𑒰 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒰𑒢𑒱𑒞 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒋𑒯𑒢𑒹-𑒋𑒯𑒢𑒹 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒏𑒰𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒞𑒐𑒢 𑒁𑒣𑒢𑒹 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒼𑒢𑒰 𑒢𑒱𑒢𑓂𑒠𑒰 𑒏𑒩𑒞, 𑒖𑒐𑒢𑒏𑒱 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩 𑒂𑒣𑒮𑒼 𑒢𑒯𑒱 𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱, 𑒖𑒰𑒢𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒦𑒹𑒪𑒼𑒏 𑒫𑒰 𑒮𑒰𑒏𑒰𑓀𑒏𑓂𑒭 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒩𑒼𑒡 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒣𑓂𑒞 𑒦𑒹𑒪𑒰𑒏 𑒥𑒰𑒠𑒼? 𑒢𑒔𑒱𑒏𑒹𑒞𑒰𑒖𑒲 𑒢𑒹𑒙𑒣𑒩 𑒢𑒱𑒢𑓂𑒠𑒰 𑒏𑒩𑒞𑒰𑒯 𑒂 “𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯”𑒧𑒹 𑒕𑒣𑒞 𑒞𑒿 “𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒠𑒩𑓂𑒬𑒢”𑒧𑒹 𑒏𑒱𑒌𑒏 𑒢𑒯𑒱 𑒢𑒱𑒢𑓂𑒠𑒰 𑒫𑒰 𑒮𑒴𑒔𑒢𑒰 𑒕𑒣𑒪? 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒮𑓂𑒣𑒭𑓂𑒙 𑒁𑒕𑒱- 𑒖𑒲𑒫𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞𑒏 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰

পংকজ পৰাশৰক কাব্য-পোথীপৰ ছপত, তখন ওহী পোথীক চোৰি কযলে কবিতাক নিন্দা কোনা ছপত? চাৰু ভাগ সাহিত্যিক আদর্শ, মর্যাদা আ নৈতিকতাক ধজ্জী উড়ি ৰহল অছি- পিতামহ আ আচার্যগণক সমক্ষ আ (অনজানে মে সহী) ঞনকো লোকনিক দ্বাৰা। মৈথিল ব্রাহ্মণ সমাজ, ৰহিকা; চেতনা সমিতি, পটনা আ সাহিত্য অকাদেমী, নব দিল্লীমে অন্ততঃ কোন অন্তৰ অছি বা ৰহল? এহেন নামী পুৰস্কাৰক সংচালক আ চযনকর্তা মহাৰথী সভকেঁ নব লোককেঁ পঢ়বাক বেঁগৰতা কিঐক নহি বুঝাগত ছনি? বিঁনা পঢ়নে পুৰস্কাৰক নির্ণয বা সমীক্ষাক নির্ণয কতেক উচিত, জখন কি এ চোৰি তেসৰ বেঁৰক চোৰি থিক আ সে ছপি-কঽ ভণ্ডাফোড় ভেল অছি। একৰা ববেণ্য আ নবীয সাহিত্যকাৰগণ দ্বাৰা কাব্য-চোৰি, আলেখ-চোৰিকেঁ প্রশ্রয দেল জাযবঁ কিঐক নহি মানল জায, জখনকি আৰম্ভ, মৈথিল-জন, পহল আ বিদেহ-সদেহ পহিলহি ছাপি চুকল ছল? কী সাহিত্যিক চোৰিকেঁ প্রশ্রয দেবঁ, দলাল বর্গকেঁ প্রশ্রয দেবঁ নহি থিক? এহেন সম্ভাবনাযুক্ত নব কবিকেঁ প্রশ্রয দেবঁ মৈথিলী সাহিত্য লেল ঘাতক অছি বা কল্যাণকাৰী, জকৰা মৌলিকতাপৰ তীন বেঁৰ প্রশ্ন চেন্হ লাগল হোএক? কী পোথীক আকর্ষক গত্তা দেখি বা বিদেশী কবিগণক নামাবলী (ভূমিকামে) পঢ়ি কঽ সমীক্ষা লিখল জাগত অছি বা পুৰস্কাৰক নির্ণয লেল জাগত অছি? জঁ সে ভেল হো তঁ সবঁ কিছু "ঠিক্কে ছৈ ভাগ"?

অগ সবঁসঁ তঁ জীবকান্তজীক বাঁত সত্য বুঝাগত অছি জে সমীক্ষকগণ দারু পীবিঁ কঽ বা পৈসা পীবিঁ কঽ বা মূর্খতা পীবিঁ কঽ সমীক্ষা লিখৈত ছথি। ডগলস কেলনবক "ষ্টেল্লোপোলিষ্টিক্স" তঁ ছপি গেল "পহল"মে চোৰা কঽ। আবঁ জীবকান্তজী, জ্ঞান

ৰঁজনজী অথরা হিন্দী জগতক আন সাহিত্যকাৰ-সম্পাদকসঁ পূছথু জে নোম চোম্স্কীরনা ৰচনা কতয় গেন, কী ভেন, কোন নামেঁ ছপন? পংকজ পৰাশৰক নামেঁ কি পদীপ রিঁহাৰীজীক স্বপ্বত্রক নামেঁ (অনুরাদ ৰূপমে)। ত্র রিসঠ এখন নহি ভেন তঁ ভরিষ্যমে প্বনঃ একটা সাহিত্যিক চোৰিক পোন খূজত? অঁততঃ একটা মাঁছকেঁ কএটা পোখৰিকেঁ প্রদূষিত কৰএ দেন জায অা সে কএ রেঁৰ? ঙদয-কান্ত রঁনি কই গারি পঢ়রাক অাদতি তঁ প্বৰান ছনি ডা. মহাচোৰ কেঁ। ককৰো “সৰীসৃপ” কহি সকৈত ছথি (মৈথিন-জন) অা কোনো পৰিরাৰমে ঘোঁসিযা কই রিষ রমন কই সকৈত ছথি। অাক্টোপসক সভ গুণসঁ পৰিপূর্ণ ডা. পান রাঁরাঁকেঁ চোৰিক ভরিষ্যরাণী কৰরাক রঁড়কা গুণ ছনি তেঁ হিনকা নামী ফুটরাঁন টীম দ্বাৰা পোসন জাগত অছি, জাহিসঁ “রিশ্ব-কপ”কেঁ দৌৰান অগ “অমোঘ অস্ত্ৰক” ঙপযোগ অপনা হিসারেঁ কযন জা সকয।

সহৰসা-কথাগোষ্ঠীমে পঠিত হিনকৰ পহিন কথাক শীর্ষক ছন-হম পাগন নহি ছী। ত্র ঙদ্ঘোষণা কৰরাক কী রেঁগৰতা ৰহৈক-সে অাগ নোককেঁ রুঁঝা ৰহন ছৈক। অরিনাশ অা পংকজ পৰাশৰক মামাজী তহিযা হিনকৰ কথাকেঁ “টিপ্পণীক”ক্রমমে মৈথিনী-কথাক “টর্নিংগ প্রাগন্ট” মাননে ছনাহ। অাগ ও “টর্নিংগ প্রাগন্ট” ঠীকে এক হিসারেঁ “টর্নিংগ প্রাগন্ট” প্রমাণিত ভেন, কাৰণ কথাক ওহি শীর্ষকমে সঁ “নহি” হটি গেন অছি, হিনকৰ তেরাঁৰা চোৰিসঁ। হিনকৰ পহিন চোৰি (অৰুণ কমনক করিতা- নএ গনাকে মেঁ) ক নিন্দা প্রস্তারমে “মামাজী” অা ডা. মহেন্দ্ৰকেঁ ছোড়ি, সহৰসাক শেষ সভ সাহিত্যকাৰ হস্তাক্ষৰ কই “অারম্ভ”কেঁ পঠৌনে ছনাহ। অাগ ও হস্তাক্ষৰ নহি কেনিহাৰ সভ কনছী কাটি কই

রাম-দহিন তাক-ঝাঁক করৱাক নেন ৰাঁধ্য ছথি। দ্বৈধ-চৰিত্র আ দোহৰা মানদণ্ডক পৰিণাম যৈহ হোগত অছি। অৱিনাশ তখন তঁ দেখাৰ ভই জাগত ছথি জখন ও ৱিদেহ-সদেহ-২ মে নিখৈত ছথি জে "একৰা সার্ৱজনিক নহি কৰৱৈ"। ন্বকা কই সূচনা দেৱাক কোন ৰেঁগৰতা? পংকজ পৰাশৰসঁ সম্বন্ধ খৱাৰ্ হেৱাক ডৰ ৱা কোনো "গৈৱোপোনিষ্টিক্স"(?) কেৰ চিন্তা?

ৱিদেহ-সদেহ-২ ক পাঠকক সংদেশ তঁ কএঁটা সাহিত্যকাৰকেঁ দেখাৰ কই দৈত অছি। জতয ৰাজীৱ কুমাৰ ৱৰ্মা, শ্ৰীধৰম, সুনীল মল্লিক, শ্যামানন্দ চৌধৰী, গংগেশ গুংজন, পী.কে.চৌধৰী, সুভাষ চন্দ্ৰ যাদৱ, শম্ভু কুমাৰ সিংহ, ৱিজযদেৱ ঝা, ভানচন্দ ঝা, অজিত মিশ্ৰ, কে.এন.ঝা, প্ৰো.নচিকেতা, বুদ্ধিনাথ মিশ্ৰ, শিৱ কুমাৰ ঝা, প্ৰকাশ চন্দ্ৰ ঝা, কামিনী, মনোজ পাঠক আদি অপন মুখৰ ভাষামে প্ৰখৰতাপূৰ্ৱক নিন্দনীয ঘটনাক নিন্দা কেলনি অছি, ততহি অৱিনাশ, ডা. ৰমানন্দ ঝা "ৰমণ", ৱিভাৰানীক ঝাঁপন-তোপন শব্দ আশ্চৰ্য-ভাৱক উদ্ৰেক কৰৈত অছি। মুদা সংতোষক ৰাত ই অছি জে পাঠকক "প্ৰৱীন ভাৱ-ভংগিমা" সাহিত্যকাৰোক "সিংহাসন আৱাজ"ক কোনো চিন্তা নহি কৰৈত অছি। ৱিভাৰানী তঁ কমানে কই দেলনি। এহি ঠাম মৈথিলী ভাষা-সাহিত্যক এক সয সমস্যা গনেৱাক উচিত স্থান নহি ছল। ই ওনাঠ কান খোনাঠ আ মহাদেৱক ৱিৱাহ কানক নগনী ভই গেল। কোনো চোৰ ৰেঁৰ-ৰেঁৰ অপন কু-কৃত্যক পৰিচয দই ৰহল অছি আ হুনকা সময নষ্ট কৰৱৈ বুঝা ৰহল ছনি আ চোৰকেঁ দেখাৰ কেলাসঁ দুঃখ ভই ৰহল ছনি? ও অপন প্ৰতিক্ৰিযামে কতেক আৱেমে শাঘা আ হীন-ভাৱনা ব্যক্ত কেলনি অছি যে অপনে পত্ৰ অপনে ঠংঢ়া ভই কই পঢ়ি কই

ৰূঝি সকৈত ছথি। হিন্দীযোমে এহিনা ভ২ ৰহল অছি, তেঁ মৈথিলীমে মাফ ক২ দেল জায? আৰ হিন্দীসঁ পূছি-পূছি ক২ মৈথিলীমে কোনো কাজ হোযত? ৰিভাৰানী জ্যোত্সেনা চন্দ্ৰমকেঁ জ্যোত্সেনা মিলেল কেনা কহৈত ছথি? হ্নকৰ উপেক্ষা কোনা মানল জায? ও সভ সাহিত্যিক কার্যক্রমমে নোতল জাগত ছথি, সম্মান আ পুৰস্কাৰ পৰৈত ছথি, পাঠক দ্বাৰা পঠিত আ চৰ্চিত হোগত ছথি। সমীক্ষাক শিকাগত কী উচ্চৰর্ণীয (?) সাহিত্যকাৰকেঁ মৈথিলীমে নহি ছনি? সমীক্ষাক দ্বঃস্থিতি সভ জাতিক মৈথিলী সাহিত্যকাৰ লেল একে ৰংগ ৰিষম অছি। ওগ মে জাতিগত ৰিভেদ এলা ভেলএ জে ব্ৰাহ্মণ-সমীক্ষক, আৰক্ষণক দৃষ্টিকোণেঁ নিম্ন জাতি (?)ক সাহিত্যকাৰক কিছু ৰেশীএ সমীক্ষা (সেহো সকাৰাত্মক ৰূপেঁ) কেললি অছি। সমীক্ষা আ আলোচলাক ৰিষম স্থিতিক কাৰণেঁ জঁ লৈৰাশ্যক শিকাৰ ভ২ জায লেখক, তঁ লেখকীয প্ৰতিবদ্ধতাক কী অর্থ ৰহি জাযত? ৰিভাজীকেঁ ৰূঝলে নহি ছনি জে হ্নকা লোকলি�� বাঁদ মৈথিলী মহিলা লেখলমে কামিনী, নূতল চন্দ্ৰ ঝা, বন্দনা ঝা, মালা ঝা আদি অপল তেৰৰক সংগ পদার্পণ ক২ চুকল ছথি। হ্নকা লে কামিনীক কৱিতা সংগ্ৰহ পঢ়ল ছনি আ লে "গজোড়িযাক অৰৈঠী মোড়"। হ্নকা অপল গুৰুদেৱক বাঁত মানি হিন্দীমে জাগসঁ কে কহিযা ৰোকলকলি? ও গেলো ছথি হিন্দীমে। মাতৃভাষাক প্ৰেৰণা অদ্বিতীয হোগত ছৈ। মৈথিলীক জড় সংস্থা অথৱা সমীক্ষক সভপৰ প্ৰহাৰ কৰবাঁমে হমৰা কোনো আপত্তি নহি, মুদা অর্থালাভ তঁ এতয লগণ্য অছিএ। সামাজিক সম্মান ৰিভাজীকেঁ অৱশ্য ভেটৈললি অছি। সমাজমে "জড়"লোক ছৈ তঁ "চেতল" লোক সেহো ছৈক। হ্নকাসঁ মৈথিলী ভাষা-সাহিত্য আ মিথিলা-সমাজকেঁ পৈঘ আশা ছৈ, হীলভাৱ ৰা আত্মশ্লাঘাসঁ উপৰ

ঙঠি কাজ কৰৱাক ৰেঁগৰতা ঢৈক। সক্ষম ঢথি ও। ন্দনকা শ্রেয নেৰাক হোড়সঁ ৰঁঠৰাক চাহী। ঋন্যথা সাহিত্য ঋকাদেমী প্রতিনিধি, দিৰানিযাপন কেৰ শিকাৰ জূৰীগণ ঋা মৈথিনীক সক্ষম সাহিত্যকাৰমে কী কী ঋন্তৰ ৰহি জাযত? ৰিভাৰানীক ৰিঠনেনক দিশা হমৰা ঠিন্তিত ঋা ৰ্যথিত কৰৈত ঋছি। ও দমগৰ নেখিকা ঢথি, সশক্ত ৰচনা কেনেনি ঋছি, ঋাগ নে কান্হি সমীক্ষকগণ কনম ঙঠেৰাঁপৰ ৰাঁধ্য হেৰেঁ কৰতাহ। সমীক্ষকক কর্তৰ্যহীনতাসঁ কতৌ নেখক নিৰাশ হো?

পংকজ পৰাশৰক শৃংখনাৰঁক্ষ সাহিত্যিক চোৰিপৰ সাৰ্থক প্ৰতিক্ৰিয়া দেৰঁ কোনো সাহিত্যকাৰ নেন ঋন্বঠিত নহি ঋছি কতন্দসঁ। সাহিত্যকাৰ নেন সাহিত্যিক মূন্যক প্রতি ওকৰ প্রতিৰঁক্ষতা স্বখ্য কাৰক হোগত ঋছি ঋা হেৰাকো চাহী ঋা তকৰা দেখাৰ কৰৱাক “ৰোঁন্ডনেসো” হেৰাক চাহী। “চাহী”ৰনা পক্ষ সাহিত্যমে ৰেঁশীএ হোগত ঋছি। এহেন-এহেন গম্ভীৰ ৰিষযপৰ সাহিত্য ঋা সমাজক “ঠূপ্পী” এহেন ঘটনাকেঁ প্রোৎসাহিত কৰৈত ঋছি ঋা জৰঁদাহ জড়তাকেঁ ৰঁঢ়ৰৈত ঋছি, ভাষা-সাহিত্যকেঁ ৰঁদনাম তঁ কৰিতে ঋছি। জাধৰি পংকজ পৰাশৰক চোৰি-কাৰ্যক সমীক্ষা নিখন জাগত ৰহত, ৰিভাৰানীক মূন-ৰচনাক সমীক্ষা কে নিখত? ককৰা জৰূৰী ৰূঁঝেতৈক? ৰিভাৰানী ঋপনে তঁ সমীক্ষা প্রাযোজিত নহি কৰওতী? সক্ষম নেখকক ৰ্যৱহাৰোক ঋপন স্তৰ হোগত ঢৈ। তেঁ সংগঠিত ভ২ চোৰিক ভৰ্ত্সনা হেৰাক চাহী।

ৰাজকমন চৌধৰী ঋা ঋান নেখকক ৰচনাক চোৰি পংকজ পৰাশৰ প্ৰসংগ

পংকজ পৰাশৰ উর্ফ ঋৰুণ কমন উর্ফ ডগনস কেননৰ উর্ফ উদযকান্ত উর্ফ ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 উর্ফ.....

ParasharsIntellectualTheft

পাঠকক সূচনাক ৰাঁদ ড্র পতা চনন ঋচ্চি (ঋা ওকৰ সত্যাপন কএন গেন) জে এহি নেখকক ড্র এহি তৰহক পহিন ঢ়ূত্য নহি ঋচ্চি। ড্র নেখক পহিনে সেহো Douglas Kellner ক

Technopolitics ক পঁক্তিশঃ ঋন্ৱৰাদ মূন নেখকক ৰূপমে নামসঁ জ্ঞানৰঁজনক হিন্দী পত্রিকা "পহন"মে ধোখাসঁ ছপৰঁওনক। তকৰ পতা চননাক ৰাঁদ "পহন"মে এহি নেখকক ৰচনাক প্রকাশন ৰন্দ ভ২ গেন। এহি সম্বন্ধমে রিস্তৃত খানেখ রিদেহক খগনা খঁকক সম্পাদকীযমে দেন জাএত।

২.এহি সভ ঘটনাক ৰাঁদ পংকজ পৰাশৰকেঁ রিদেহসঁ রৈন কএন জা ৰহন খছি। রিদেহ খাৰ্কাগৰসঁ "রিনম্বিত কগক যুগমে নিৰঁঙ্ক" পোথীকেঁ হটাওন জা ৰহন খছি খা একটা গনক্কাযৰী দ্বাৰা এহি পোথীক (ডগনস কেননৰ রঁনা ঘটনাক্রমক ৰাঁদ) জাঁচ কিছু চূনন নেখক-পাঠক দ্বাৰা কএন জএৰাঁ ধৰি ৰহত। প্রকাশককেঁ সেহো ঙচিত প্ৱনিসিযা কার্যরাহী (যদি খারশ্যক হখএ তঁ) নেন এহি সমস্ত ঘটনাক্রমক সূচনা দ২ দেন গেন খছি।

३.পাঠক ডগনস কেননৰসঁ ঞ্জ-মেন kellner@gseis.ucla.edu পৰ "পহন" পত্রিকা রা তকৰ সম্পাদক শ্রী জ্ঞানৰঁজনসঁ editor.pahal@gmail.com, edpahaljbp@yahoo.co.in রা info@deshkaal.com পৰ খা দৈনিক জাগৰণসঁ nishikant@jagran.com, response@jagran.com, mailbox@jagran.com, delhi@nda.jagran.com পৰ সম্পর্ক কএ রিস্তৃত জানকাৰী ন২ সকৈত ছথি। ডগনস কেননৰক খাটিকন গূগন সর্চপৰ technopolitics টাগপ কএ তাকি সকৈ ছী খা পঢ়ি সকৈ ছী। পহন পত্রিকাক রেরসাগট www.deshkaal.com পৰ সেহো পহন পত্রিকাক পুৰান খংক সভ খাস্তে-খাস্তে দেরাঁক প্রাৰম্ভ ভেন খছি।

বিস্তৃত জানকাৰীক নেন সুধী পাঠকগণ অহাঁক ধন্যবাদ। ভবিষ্যমে সেহো এহি ঘটনাক পুনৰাবৃত্তি নহি হুঅএ তাহি নেন অহাঁক পাৰখী নজৰিক আস আগাঁ সেহো ৰহত। এহি তৰহক কোনো ঘটনাক জানকাৰী হমৰ ঈ-পত্ৰ ggajendra@gmail.com পৰ অৱশ্য পঠাৱী।

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

অন্তর্জানপৰ ব্লৈকমেনিংগ বিৰুদ্ধ গুগল, চিঠ্ঠাজগত আ ব্লোগৰানীকেঁ সূচিত কৰু, সাগৰৰ আগম আ ব্লৈকমেনিংগ ৰোকবাঁ নেন সেহো ঠেৰ ৰাস প্ৰাৱধান ছৈ, বিশেষ জানকাৰী ggajendra@gmail.com পৰ সম্পৰ্ক কৰু। অহাঁসঁ পত্ৰকাৰ, ন্যূজপেপৰ, পত্ৰিকা আ হিন্দীক গণমান্য নেখকগণ/ প্ৰোফেসৰ/ বিশ্ববিদ্যানয আদিকেঁ এহি ঘটনাসঁ সূচিত কৰেবাঁক অনুৰোধ অছি। বিশেষ জানকাৰী নেবাঁক আ দেবাঁক নেন ggajendra@gmail.com পৰ সূচিত কৰু।

Reply 01/26/2010 at 01:56 PM

2

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

you may also brought this episode before sanjay@jagran.com

Thanks readers.

Reply 01/26/2010 at 12:25 AM

3

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

But this time he has not used his name as maithil, mithila aa subodhkant but as Pankaj Parashar pparasharjnu@gmail.com

Reply 01/25/2010 at 09:48 PM

4

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

The same blackmail letter has been sent by the blackmailer to my email address which has been spammed through ISP ISP address 220.227.163.105 , 164.100.8.3 aa 220.227.174.243 and has been forwarded for taking Police action immediately.

Reply 01/25/2010 at 09:45 PM

5

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

Professor Kellner has thanked me for this detective

work, but it all your efforts dear reader.

Reply 01/25/2010 at 08:21 PM

6

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

pahal=- 86, aarambh -23 aa arunkamalak naye ilake me ka sambandhit prishtha pathebak lel dhanyavad pathakgan.

Reply 01/25/2010 at 08:16 PM

7

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

http://www.gseis.ucla.edu/courses/ed253a/newDK/intell.htm ehi link par douglas kellner ke lekhak anuvad pahal-86 ke page 125-131 par achhi- soochnak lel dhanyad pathakgan.

Reply 01/24/2010 at 08:16 PM

8

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

ehi ghatnakram me kono pathak lag je Arun Kamal jik kavita "Naye Ilake Me" hoinh aa Aarambh (ank 23, maithili magazine editor Sh. Rajmohan Jha (March 2000) me prakashist maithili kavita "Sanjh Hoit Gam Me" te kripya ggajendra@gmail.com par soochit karathi- Dhanyavad.

Reply 01/24/2010 at 08:02 PM

9

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

ehi ghatnakram me bahut ras aar jankari aa dher ras samarthan debak lel dhanyavad pathakgan.

Reply 01/23/2010 at 11:40 PM

10

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

রিদেহক পাঠকক সূচনাক ৰাঁদ ঔ পতা চনেন ঋছি (ঋা ওকৰ সত্যাপন কএন গেন) জে এহি নেখকক ঔ এহি তৰহক পহিন ঔত্য নহি ঋছি। ঔ নেখক পহিনে সেহো Douglas Kellner ক Technopolitics ক পঁক্তিশঃ ঋনুরাদ মূন নেখকক ৰূপমে নামসঁ জ্ঞানৰঁজনক হিন্দী পত্রিকা "পহন"মে ধোখাসঁ চপৰঁওনক, প্রদীপ রিঁহাৰীক রেঁষ্টা প্রণর রিঁহাৰীসঁ ঋনুরাদ কৰরেঁনক ঋা কহনকৈ জে

অনুৱাদ ছপৱাঁ দেৱ মুদা অপনা নামসঁ ছপৱাঁ লেলক, প্ৰণৱকেঁ কহলকৈ জে অনুৱাদ ৰিজেক্ট ভ**ই** গেল আ ফেৰ হেৰা গেল । তকৰ পতা চললাক ৱাঁদ "পহল"মে এহি লেখকক ৰচনাক প্ৰকাশন ৱন্দ ভ**ই** গেল। এহি সম্বন্ধমে ৱিস্তৃত আলেখ ৱিদেহক অগিলা অংকক সম্পাদকীযমে দেল জাএত।

২.এহি সভ ঘটনাক ৱাঁদ পংকজ পৰাশৰকেঁ ৱিদেহসঁ ৱৈন কএল জা ৰহল অছি। ৱিদেহ আৰ্কাইৱসঁ "ৱিলম্বিত কইক যুগমে নিৱদ্ধ" পোথীকেঁ হটাওল জা ৰহল অছি আ একটা ইলক্ট্ৰাযৰী দ্বাৰা এহি পোথীক (ডগলস কেলনৰ ৱলা ঘটনাক্ৰমক ৱাঁদ) জাঁচ কিছু চুনল লেখক-পাঠক দ্বাৰা কএল জএৱাঁ ধৰি ৰহত। প্ৰকাশককেঁ সেহো উচিত পুনিসিযা কাৰ্যৱাহী (যদি আৱশ্যক হুঅএ তঁ) লেল এহি সমস্ত ঘটনাক্ৰমক সূচনা দ**ই** দেল গেল অছি।

৩.পাঠক ডগলস কেলনৰসঁ ই-মেল kellner@gseis.ucla.edu পৰ "পহল" পত্ৰিকা ৱা তকৰ সম্পাদক শ্ৰী জ্ঞানৰঞ্জনসঁ editor.pahal@gmail.com, edpahaljbp@yahoo.co.in ৱা info@deshkaal.com পৰ আ দৈনিক জাগৰণসঁ nishikant@jagran.com, response@jagran.com, mailbox@jagran.com, delhi@nda.jagran.com পৰ সম্পৰ্ক কএ ৱিস্তৃত জানকাৰী ল**ই** সকৈত ছথি। ডগলস কেলনৰক আৰ্টিকল গুগল সৰ্চপৰ technopolitics টাইপ কএ তাকি সকৈ ছী আ পঢ়ি সকৈ ছী। পহল পত্ৰিকাক ৱেৱসাইট www.deshkaal.com পৰ সেহো পহল পত্ৰিকাক পুৰান অংক সভ আস্তে-আস্তে দেৱাঁক প্ৰাৰম্ভ ভেল অছি।

রিস্তৃত জানকাৰীক নেন স্বধী পাঠকগণ ঋহাঁক ধন্যরাদ। ভরিষ্যমে সেহো এহি ঘটনাক পুনৰাবৃত্তি নহি হঋএ তাহি নেন ঋহাঁক পাৰখী নজৰিক ঋাস ঋাগাঁ সেহো ৰহত। এহি তৰহক কোনো ঘটনাক জানকাৰী হমৰ ঈ-পত্র ggajendra@gmail.com পৰ ঋরশ্য পঠারী।

Reply 01/22/2010 at 12:03 PM

11

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

out of these three addresses of the spammer i.e. pkjpp@yahoo.co.in, pparasharjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com the address pkjpp@yahoo.co.in, is fails verification test and addresses pparasharjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com stands verified and confirmed.

Reply 01/21/2010 at 10:00 PM

12

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

the htpps host matches reliance communications and

the corresponding email gamghar at gmail dot com and maithilaurmithila at gmail dot com is fake ids related with the actual spammers id i.e.pkjpp@yahoo.co.in, pparasharjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com

Reply 01/21/2010 at 08:50 PM

13

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

The office premise has been located, the blackmailer works in Dainik Jagran, Process to file complaint against Cyber Crime Act is being initiated and the organisation being taken into confidence.

Reply 01/21/2010 at 06:13 PM

14

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

maithil, mithila aa subodhkant nam se abhadra aa blackmail karay bala blackmailer ke cheenhi lel gel achhi,ISP address 220.227.163.105 , 164.100.8.3 aa 220.227.174.243 aa ban kayal ja rahal achhi, agan ohi organisation se seho sampark kayal jaayat jatay se ee

email aayal achhi.

Reply 01/18/2010 at 11:19 PM

15

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

comment moderation lagoo kayal ja rahal achhi

Reply 01/18/2010 at 09:27 PM

16

স্বৰোঁধকাঁত said...

অৱিনাশকেঁ সেহো 220.227.174.243 আই.এস.পী.সঁ এহি প্রকাৰক ঈ-পত্র অৱৈত ৰহৈ মুদা ও মামিলা খতম কs দেলে ৰহথিন। ও টিপ্পণী সভ এতেক ঘৃণিত ছৈক তৈযো এতএ দেল জা ৰহল অছি।

পংকজ পৰাশৰ উৰ্ফ.....ডগলস কেললৰ উৰ্ফ অৰুণ কমল উৰ্ফ...

ডগলস কেললৰক নীচাঁক আলেখকক পংকজ পৰাশৰ দ্বাৰা চোৰি সিদ্ধ কএলক জে এক দশক পহিলে এহি লেখক দ্বাৰা অৰুণ কমলক চোৰি সঁ আগ ধৰি ফলকামে কোনো তৰহক পৰিৱৰ্তন নহি আএল ছন্হি। হঁ, আৰ্ ও পটনা ৱিশ্বৱিদ্যালযক প্রোফেসৰক ৰচনা চোৰেৰাঁসঁ আগাঁ ৰঁঢ়ি গেল ছথি আ কৌলিফোৰ্নিযা ৱি.ৱি.ক প্রোফেসৰক ৰচনা চোৰাৰঁএ লাগল ছথি। এহি সন্দৰ্ভমে হমৰা

𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒐𑒱𑒮𑓂𑒮𑒰 𑒧𑒼𑒢 𑒣𑒛𑓃𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑓒𑓐-𑓒𑓒 𑒥𑒩𑒐 𑒣𑒳𑒩𑒰𑒢 𑒮𑒞𑓂𑒨 𑒏𑒟𑒰। 𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰𑒧𑒹 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒲, 𑒕𑒞𑒣𑒩 𑒯𑒧 𑒂 𑒯𑒧𑒩 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒣𑒱𑒮𑒱𑒨𑒾𑒞 𑒦𑒰𑒃 𑒮𑒰𑒿𑒗𑒧𑒹 𑒚𑒰𑒜𑓃 𑒩𑒯𑒲। 𑒮𑒼𑒗𑒰𑒿𑒧𑒹 𑒮𑒩𑒫𑒢𑒖𑒲𑒏 𑒒𑒩𑒏 𑒥𑒰𑒐𑒛𑓃𑒲𑒧𑒹 𑒐𑒴𑒥 𑒪𑒞𑒰𑒧 𑒤𑒛𑓃𑒪 𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒯𑒧𑒩 𑒣𑒱𑒮𑒱𑒨𑒾𑒞 𑒦𑒰𑒃 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒃𑒬𑒰𑒩𑒰 𑒠𑓄 𑒏𑒯𑒪𑒐𑒱𑒢𑓂𑒯 𑒖𑒹 𑒠𑒮 𑒙𑒰 𑒪𑒞𑒰𑒧 𑒂𑒢𑒴। 𑒍 𑒥𑒹𑒔𑒰𑒩𑒹 𑒠𑒮𑒙𑒰 𑒪𑒞𑒰𑒧 𑒞𑒼𑒛𑓃𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒂 𑒂𑒥𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒪𑒰𑒯 𑒂𑒏𑒱 𑒩𑒮𑓂𑒞𑒰𑒧𑒹 𑒯𑒧𑒮𑒦 𑒠𑒹𑒐𑒪𑒯𑒳𑒿 𑒖𑒹 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒕𑒼𑒙 𑒥𑒔𑓂𑒔𑒰 𑒮𑓀𑒑 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒑𑒣 𑒦𑒹𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒂 𑒍 𑒣𑒰𑒿𑒔𑒙𑒰 𑒪𑒞𑒰𑒧 𑒍𑒯𑒱 𑒥𑒔𑓂𑒔𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒠𑓄 𑒠𑒹𑒪𑒐𑒱𑒢𑓂𑒯। 𑒖𑒐𑒢 𑒮𑒩𑒫𑒢 𑒖𑒲 𑒁𑒋𑒪𑒰𑒯 𑒞𑒿 𑒏𑒯𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒖𑒹 𑒍 𑒥𑒔𑓂𑒔𑒰 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒦𑒻𑒨𑒰 𑒏𑒯𑒱 𑒮𑒧𑓂𑒥𑒼𑒡𑒱𑒞 𑒏𑒋𑒪𑒏𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒂 𑒣𑒰𑒿𑒔𑒙𑒰 𑒪𑒞𑒰𑒧 𑒧𑒿𑒑𑒪𑒏𑒢𑓂𑒯𑒱- 𑒮𑒹 𑒏𑒼𑒢𑒰 𑒢𑒘𑒱 𑒠𑒱𑒞𑒱𑒨𑒻𑒏- 𑒮𑒩𑒫𑒢𑒖𑒲𑒏 𑒏𑒯𑒥 𑒕𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒂𑒥 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓀𑒑𑒧𑒹 𑒏𑒲 𑒦𑒹𑒪 𑒮𑒹 𑒠𑒹𑒐𑒲। 𑒣𑓂𑒩𑒠𑒲𑒣 𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩𑒲𑒖𑒲𑒏 𑒥𑒹𑒙𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒝𑒫𑒏𑒹𑒿 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩 𑒢𑒼𑒧 𑒔𑒼𑒧𑓂𑒮𑓂𑒏𑒲 𑒂 𑒛𑒑𑒪𑒮 𑒏𑒹𑒪𑒢𑒩𑒏 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒠𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱𑒢𑓂𑒯 𑒂 𑒞𑒏𑒩 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒏𑒩𑒥𑒰 𑒪𑒹𑒪 𑒏𑒯𑒻 𑒕𑒟𑒱𑒢𑓂𑒯। 𑒥𑒹𑒔𑒰𑒩𑒰 𑒖𑒰𑒢 𑒪𑒑𑒰 𑒏𑓄 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒏𑓄 𑒠𑒻𑒞 𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱, 𑒄 𑒮𑒼𑒔𑒱 𑒖𑒹 𑒖𑒱𑒢𑒏𑒰 𑒍 𑒔𑒔𑒰 𑒏𑒯𑒻 𑒕𑒟𑒱- 𑒖𑒹 𑒏𑓂𑒩𑒰𑒢𑓂𑒞𑒱𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏 𑒕𑒟𑒱 (𑒧𑒰𑒩𑓂𑒏𑓂𑒮𑒫𑒰𑒠𑒲!!!) 𑒮𑒹 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒢𑒲𑒏 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒧𑒹 𑒄 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒕𑒣𑒥𑒰 𑒠𑒹𑒟𑒱𑒢𑓂𑒯। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒕𑒯 𑒧𑒰𑒮𑒏 𑒥𑒰𑒠 𑒔𑒔𑒰𑒖𑒲 𑒏𑒯𑒻 𑒕𑒟𑒱𑒢𑓂𑒯 𑒖𑒹 𑒢𑒼𑒧 𑒔𑒼𑒧𑓂𑒮𑓂𑒏𑒲 𑒥𑒪𑒰 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒯𑒹𑒩𑒰 𑒑𑒹𑒪 𑒂 𑒛𑒑𑒪𑒮 𑒏𑒹𑒪𑒢𑒩 𑒥𑒪𑒰 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒢𑒘𑒱 𑒢𑒲𑒏 𑒩𑒯𑒋 𑒮𑒹 𑒩𑒱𑒖𑒹𑒏𑓂𑒙 𑒦𑓄 𑒑𑒹𑒪। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒏𑓂𑒩𑒰𑒢𑓂𑒞𑒱𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒏𑒫𑒱 (𑒔𑒼𑒩𑒳𑒏𑓂𑒏𑒰 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒫𑒱𑒫𑒩𑒝 𑒢𑒲𑒔𑒰𑒿𑒧𑒹 𑒁𑒕𑒱) 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒣𑒯𑒪 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒧𑒹 𑒣𑒚𑒰 𑒠𑒻 𑒕𑒟𑒱- 𑒣𑒯𑒪-𑓘𑓓 𑒧𑒹 𑒛𑒑𑒪𑒮 𑒏𑒹𑒪𑒢𑒩 𑒥𑒪𑒰 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒕𑒣𑒱𑒞𑒼 𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱 (𑒂 𑒮𑒹 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠𑒏 𑒩𑒴𑒣𑒧𑒹 𑒢𑒯𑒱 𑒫𑒩𑒢𑓂 𑒧𑒴𑒪 𑒪𑒹𑒐𑒏𑒏 𑒩𑒴𑒣𑒧𑒹) 𑒂 𑒍 𑒥𑒻𑒢 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒏𑓄 𑒠𑒹𑒪 𑒖𑒰𑒃 𑒕𑒟𑒱। 𑒯𑒧𑒩 𑒮𑒩𑒫𑒢 𑒖𑒲 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒥𑒔𑓂𑒔𑒰 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒦𑒻𑒨𑒰 𑒏𑒯𑒪𑒰𑒣𑒩 𑒣𑒰𑒿𑒔𑒙𑒰 𑒪𑒞𑒰𑒧 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒠𑓄 𑒠𑒻 𑒕𑒟𑒱𑒢𑓂𑒯 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒯𑒧𑒩 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩𑒖𑒲 𑒦𑒰𑒞𑒱𑒖𑒼𑒏 𑒣𑒰𑒿𑒔𑒙𑒰 𑒪𑒞𑒰𑒧 𑒢𑒱𑒩𑓂𑒪𑒖𑓂𑒖𑒞𑒰𑒮𑒿 𑒕𑒲𑒢𑒱 𑒪𑒻𑒞

ছথি।

আ হম ৗনকৰ খিজরীন তখন কৰৈ ছী জখন ও রিদেহমে আগডেন্ষ্টিটী রঁদনি হমৰা গাৰি পঠৈত ছথি- ৗনকৰ ৰিযন আগডেন্ষ্টীটী নাওষ্ট কৰৈ ছী। ফেৰ সভসঁ গপ কৰৈ ছী আ পাঠকক সহযোগসঁ আৰম্ভ, পহনে ক প্ৰৰান খংক ভেষ্টি জাগত অছি জতএ হিনকৰ ঋণ্দ্ৰন্য ছন্হি॥

Douglas Kellner

Philosophy of Education Chair

Social Sciences and Comparative Education

University of California-Los Angeles, Box 951521, 3022B Moore Hall, Los Angeles, CA 90095-1521, Fax 310 206 6293

Phone 310 825 0977, http://www.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/kellner.html

Intellectuals, the New Public Spheres, and Techno-Politics

The category of the intellectual, like everything else these days, is highly contested and up for grabs. Zygmunt Bauman contrasts intellectuals as legislators who wished to legislate universal values, usually in

the service of state institutions, with intellectuals as interpreters, who merely interpret texts, public events, and other artifacts, deploying their specialized knowledge to explain or interpret things for publics (1987; 1992). He thus claims that there is a shift from modern intellectuals as legislators of universal values who legitimated the new modern social order to postmodern intellectuals as interpreters of social meanings, and thus theorizes a depoliticalization of the role of intellectuals in social life. ....

অৰুণ কমল

Arun lives in Patna where he teaches English at the Science College of Patna University.

নএ ইলাকে মেঁ

জহাঁ ৰোজ রঁন ৰহে নযে নযে মকান

মেঁ অক্সৰ ৰাস্তা ভূল জাতা হূঁ

খোজতা হূঁ তাকতা পীপল কা পেড়

খোজতা হূঁ ঢহা হুআ ঘৰ

ঔৰ জ়মীন কা খালী টুকড়া জহাঁ সে রাঁযেঁ

মুড়না থা মুঝে

ফিৰ দো মকান ৰাঁদ ৰিঁনা ৰংগ ৰানে নোহে কে ফাংক কা

ঘৰ থা একমঁজিনা

চন দেতা হূঁ

যা দো ঘৰ আগে ঠকমকাতা

ৰোজ কুছ ঘট ৰহা হৈ

যহাঁ স্মৃতি কা ভৰোসা নহীঁ

এক হী দিন মেঁ পুৰানী পড় জাতী হৈ দুনিয়া

জৈসে ৱসংত কা গযা পতঝড় কো নৌটা হূঁ

জৈসে বৈশাখ কা গযা ভাদো কো নৌটা হূঁ

ঔৰ পূছো -

ক্যা যহী হৈ বো ঘৰ?

আ চনা পানী ঢহা আ ৰহা আকাস

শাযদ পুকাৰ নে কোঈ পহচানা ঊপৰ সে দেখ কৰ

মৈথিনী ভাষা-সাহিত্য কে পাঠক ঋা নেখক বঁধু কেঁ কী এহি প্রশ্ন সৱঁহক উত্তৰ ঋৱশ্য জানৱঁাক চাহী। পংকজ ঝা পৰাশৰ উৰ্ফ পংকজ পৰাশৰ উৰ্ফ ঋৰুণ কমন উৰ্ফ ডগনস কেননৰ উৰ্ফ উদযকান্ত উৰ্ফ ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 উৰ্ফ..... নামক এহি ব্যক্তিক বঁদাত ৰাস কঠা ঠিগ্গৗ –জেনা এম.এ.মে প্রথম শ্রেণীমে সৰ্বোচ্চ স্থান?? পত্রকাৰিতাক কোৰ্স?? ওৱ সভ নম্বৰঁৰনানক তৰ্জপৰ!! জে.এন.য়ূ.ক নড়কীসঁ হিন্দী ঋনুৱাদ কৰাএৱঁ জে এহিসঁ নোকৰী ভেটি জএতৈক ঋা ফেৰ তকৰা ঋপনা নামসঁ ছপৱঁা নেৱঁ, প্রণৱসঁ ডগনস কেননৰক ঋা নোম চোম্স্কীক ঋনুৱাদ কৰৱঁাএৱঁ ঋা ঋপনা নামসঁ ছপৱঁা নেৱঁ, ঋৰুণ কমন, শ্রীকান্ত ৱৰ্মা, ভৱানী সিংহ, গজেন্দ্ৰ ঠাকুৰ ঋাদিক ৰচনা চোৰি কৰৱঁ। ওৱ সভ নেখক সভসঁ দানকৰ পৰিৱাৰজনসঁ কহৈ ছন্হি জে ঋনুৱাদ নেন কথা-কৱিতা দিঋ ঋা ফেৰ তকৰা চোৰা কই ঋপনা নামসঁ ছপৱঁা নৈত ঋছি। হিন্দীমে ৱঁৈন ভেনাক ৱঁাদ মৈথিনীক মেৱা! গৌৰীনাথকেঁ পহিনে গাৰি পঢ়ৈ ছন্হি ঋা ফেৰ নিখিত মাফী মঁগৈ ঋছি। পংকজ ঝা পৰাশৰ উৰ্ফ পংকজ পৰাশৰ ক ওৱ হান ছৈ জে ৰমণ কুমাৰ সিংহকেঁ ওকৰাপৰ কৱিতা নিখৈ পঢ়ৈ ছন্হি ..ককৰাসঁ কী চোৰেনে ছী জে ঋনিদ্রা পৈসি গেন? ঋৱিনাশ কেঁ গাৰি , শ্রীধৰম ঋা ঋননকান্ত কেঁ গাৰি , ৰামদেৱ ঝা কেঁ গাৰি , ৰাজমোহন ঝা ঋা ৰাজনন্দন নান দাস কেঁ গাৰি , সুভাষচন্দ্ৰযাদৱ-কেদাৰ কানন- তাৰানন্দ ঝা তৰুণ- প্রোফেসৰ মহেন্দ্ৰ- ৰমেশ সভকেঁ গাৰি- মৈথিনী সৰ্জনামে ৰামদেৱ ঝাকেঁ গাৰি পঢ়ৈত সহৰসা ঠিগ্গী ঋা সহৰসা সভক সাহিত্যকাৰকেঁ গাৰি

পঠ়েত ৰামদের ঝাকেঁ চিঠ্ঠী, ৩ দ্বনূ চিঠ্ঠী সঁগে ছপন!! চোৰক সীনা জোড়ৰাঁক এহিসঁ নীক ঙদাহৰণ ভেঙ্টৰ্ঁ মোশ্‌কিল।

পংকজ ঝা পৰাশৰ ঙর্ফ পংকজ পৰাশৰ ঙর্ফ খৰুণ কমন ঙর্ফ ডগনস কেননৰ ঙর্ফ ঙদযকান্ত ঙর্ফ ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 ঙর্ফ.....ক যথার্থ। # খাখি়ৰী সফ়ৰ পৰ নিকননে তক / # প্বৰস্কাৰোত্মেকী খাত্মোএঁ / # ৰ্ঁড্ড ৰাঁজ়াৰ # মৰণ জন / # ৰাত্রি সে ৰাত্রি তক # সানা সৰ্ঁ হুঁসকৰ নিকন জাতা হৈ খপ্বন কো খকেনা চীখ়তা ছোড়কৰ / # হস্ত চিহ্ন / ঙর্ফ শ্বান ৰূপ সংসাৰ হৈ ভূঁকন দে ঝখ মাৰ ঙর্ফ ণ্ড়ক্র ণ্ড়চ্চ চাহিএ ...কী ৰৌনক কে নিএ ঙর্ফ গোযৰ্নম্স ঙর্ফ কাৰেন চাপেক ঙর্ফ খপন কাৰী মুঁহ ঙর্ফ মোহলো নাগৰ ঙর্ফ পতন্বকান ঙর্ফ ঙদয প্রকাশ ঙর্ফ পহন ঙর্ফ ৰৰি ভূষণ ঙর্ফ নিৰানা ঙর্ফ ৰঠূখন স্লেস।

পংকজ পৰাশৰ ঙর্ফ খৰুণ কমন ঙর্ফ ডগনস কেননৰ ঙর্ফ ঙদযকান্ত ঙর্ফ ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 ঙর্ফ..... হিনকৰ ৰিযন খাগডেন্‌ষ্টিষ্টী হম নাঙষ্ট কৰৈ ছী খা ৩ খাৰ্ঁ খভিশপ্ত ছথি খপন শেষ জীৱন মিস্‌ষ্টৰ হাগড ৰহি খপন ণ্ড়দৃত্যক সজা ভুগতৰাঁক নেন।

এহি ৰ্ঁনৈকমেনৰক ডা. জেকীন খা মিস্‌ষ্টৰ হাগড ৰ্ঁনা চৰিত্র মৈথিন সৰ্জনাক ৰিৰোধমে মৈথিন-জন পত্রিকামে এক দশক পহিনে ঙজাগৰ ভ**২** গেন ছন মুদা নোক হিনকা পোসৈত ৰহন।

খাৰম্ভমে সেহো ৩ একষ্টা চিঠ্ঠী মৈথিনীক সম্পাদকক ৰিৰোধমে

দেনন্থি জে ছপি গেন ওকৰ ঘৃণিত ভাষাক কাৰণ ভাগ সাহেৱঁ ৰাজমোহন ঝাকেঁ মাফী মাঁগএ পড়লন্থি আ ফেৰ ও মিসৃষ্টৰ হাগড সেহো ওহি সম্পাদকসঁ লিখিতমে মাফী মঁগলন্থি।

একটা আগ্ৰহ আ আহ্বান: স্বভেশ কৰ্ণ আ সমস্ত মৈথিলী-প্ৰেমী-গণ- এহি মিসৃষ্টৰ হাগডক ব্ল্যৈকমেলিংগ আ এৱঁযৃজক দ্বাৰে আহাঁ সভকেঁ মৈথিলী ছোড়ি কই জএৱাঁক আৱশ্যকতা নহি অছি, কাৰণ পাপক ঘৈলা ভৰি গেলাক বাঁদ ও আৱঁ অভিশপ্ত ছথি অপন শেষ জীৱন মিসৃষ্টৰ হাগড ৰহি অপন কৃত্যক সজা ভুগতৱাঁক লেল।

জে.এন.য়ূ.মে ছাত্ৰ-ছাত্ৰা সভসঁ পোস্ট্‌কাৰ্ড পৰ সাগন নই ওহিপৰ অপন ৰচনা লেল প্ৰশংসা-পত্ৰ পঠবৈত ঘূমৈত অপস্যাঁত কথিত গোল্ড মেডেলিস্ট(!!!)। পহিল কথা গোষ্ঠীমে জখন ও সহৰসামে সভসঁ পূছলে ফিৰৈ ছথি জে সাহিত্যকাৰ বঁনবাঁসঁ কী-কী সভ ফাএদা ছৈ তখন ও একটা পাগ আ পুৰস্কাৰক লেল অপস্যাঁত মৈথিল যুৱা-পীঢ়ীক প্ৰতিনিধিত্ব কৰৈ ছথি, জে ৰাজমোহন ঝা জীক শব্দমে মৈথিলীসঁ প্ৰেম নহিও কৰৈত অছি। ও মিসৃষ্টৰ হাগড সেহো ওহি সম্পাদকসঁ লিখিতমে মাফী মঁগলন্থি আ জখন ও মাফ কই দেলখিন্হ তখন ফেৰ দানকা গাৰি পঢ়ৱঁ শুৰু কই দেলন্থি। হমৰাসঁ লিখিত মেল-মাফী অস্বীকাৰ ভেলাক বাঁদ মিসৃষ্টৰ হাগডক মাথ লোচৱঁ স্বাভাৱিকে। জে সৰকাৰী নোকৰী ৱা গন্‌কম-টৈক্স, কম্প্টমমে ও ব্ল্যৈকমেলৰ ৰহিতএ তঁ দেশ জৰুৰ ৰেঁচি দৈতএ।

পংকজ পৰাশৰ উৰ্ফ অৰুণ কমল উৰ্ফ ডগলস কেললৰ উৰ্ফ উদযকান্ত উৰ্ফ ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 উৰ্ফ ৰাজকমল চৌধৰী.....উৰ্ফ...

কতেক ভর্ফ এহি লেখকক রঁনত নহি জানি... ৰাজকমন চৌধৰীক অপ্রকাশিত পদ্য (অাৰ্ৰ রিদেহ মৈথিনী পদ্য ২০০৯-১০ মে প্রকাশিত পৃ.ॐ৯-৪০) “রঁহী-খাতা”ক এহি ধূর্ততা, চোৰি কনা অা দঁদ-ফঁদ কৰৈরনা পংকজ পৰাশৰ..ভর্ফ..ভর্ফ.. [গৌৰীনাথ (অননকান্ত)ক এহি চোৰ লেখকক লেন প্রযুক্ত শব্দ- সম্পাদকীয় অঁতিকা অক্টূরঁৰ-দিসঁরঁৰ, 2009- জনরৰী-মার্চ, 2010- পংকজ পৰাশৰ প্রসংগমে-] দ্বাৰা “হিসারঁ” নামসঁ চপরাঁওন গেন- দেখূ

ৰাজকমন চৌধৰী

রঁহী-খাতা

এহি খাতাপৰ হম ঘসৈত চী

সংসাৰক সভটা হিসারঁ

...

...

হমৰ সভটা অপৰাধ, জ্ঞান...সঁ নীপন পোতন

অছি এক্কৰ সভটা পাতা

ও হম্মৰ নানরঁহী থিক জীরন-খাতা

জীরন-খাতা

পংকজ পৰাশৰ ভর্ফ অৰুণ কমন ভর্ফ ডগনস কেননৰ ভর্ফ

উদযকান্ত উর্ফ ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 উর্ফ ৰাজকমন চৌধৰী.....উর্ফ...

দ্বাৰা একৰা অপনা নামসঁ এহি তৰহেঁ চোৰাওন গেন

হিসাৰঁ

হিসাৰঁ কহিতে দেৰী ঠোৰ পৰ

উতাৰ্ন ভেন ৰহৈত অছি

কিতাৰঁ

জে ভৰি জিনগী নগৰৈত ছথি

ৰাগ-ৰাগ কে হিসাৰঁ-

দ্বনিযা-জহান সঁ ফৰাক ৰঁনন

অংততঃ ৰঁনি কই ৰহি জাগত ছথি

হিসাৰঁক কিতাৰঁ।

২০০৩

এহি নেখকক খোঁমা কই অপশৰ্ঙ্কক প্ৰযোগ ৰঁন্ন নহি ভেন অছি আ ও নাম ৰঁদনি-ৰঁদনি এখনো এহি সভ কাৰ্যমে নিপ্ত অছি, আৰঁ ও অপন ধংধা-চাকৰী সেহো ৰঁদনি নেনে অছি। স্পষ্ট অছি জে একৰা ৰিৰুদ্ধ কড়গৰ ডেগ উঠাওন জএৰাঁক আৱশ্যকতা অছি। উপৰকা সমস্ত জানকাৰী অহাঁ গূগন, ঠিঙ্কা জগতকেঁ দী সে আগ্ৰহ

ঋা তকৰা নীচাঁ ঞ্জ-পত্রপৰ মেহো ঋগ্রসাৰিত কৰী মেহো ঋন্বোধা

vc.appointments@amu.ac.in, bisaria.ajay@gmail.com, vedprakas_s@yahoo.co.in, tasneem.Suhail@gmail.com, rajivshukla_hindi@yahoo.co.in, merajhindi@gmail.com, ashutosh_1966@yahoo.co.in, ashiqbalaut@yahoo.in, abdulalim_dr@rediffmail.com, zubairifarah@gmail.com, RameshHindi@gmail.com

পংকজ পৰাশৰ ঙৰ্ফ ঋৰুণ কমন ঙৰ্ফ ডগনেস কেননৰ ঙৰ্ফ ঙদযকান্ত ঙৰ্ফ ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 ঙৰ্ফ.....

DO YOU KNOW "Fake Sahityakar" PANKAJ KUMAR JHA ALIAS PANKAJ PARASHAR.DO YOU KNOW WHAT THIS FAKE GOLD MEDALIST DID AT VASANT MAHILA COLLEGE, KADAMBINI, DAINIK BHASKAR AND DAINIK JAGRAN ? DO YOU KNOW WHAT HE DID WITH HIS FAMILY, FRINDS AND COLLEAGUES.
READ the following to believe it. this mentally corrupt should be treated in the same manner...

pkjpp@yahoo.co.in, pparasharjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com besides other fake emails used by Pankaj Parashar on ISP ***220.227.174.243" See his level.***

অহাঁ কেঁ সূচনার্থ পঠেনে ছী জে পংকজ পহিনেহো এ সৱঁ কাজ কৰৈত ৰহয ছনৈএ।- **aavinash**

এহি চোৰ লেখক পংকজ পৰাশৰক দিমাগী হালতিক অসলী ৰূপ এতই সেহো ভেষ্টত জতএ ও নাম ৰঁদনি-ৰঁদনি অপন পুৰনা মানিকক কম্প্যূটৰসঁ ঘৃণিত পোস্ট কৰৈ ছল (সাভাৰ-অৱিনাশ)।

Search Comments *220.227.174.243*

All

Pending (0)

Approved

Spam (0)

Search Comments: 220.227.174.243 Search Comments

Apply

Filter

	Author	Comment	In Response To
	ranvijay ranvijay@rediff.com 220.227.174.243	Submitted on 2009/09/02 at 5:07pm क्यूँ ৰে মাদৰচোদ, ৰণ্ডী কী ঔলাদ জিসকা gauravshaali এতিহাস হোগা রহী শ্রেষ্ঠ কী ৰাঁত কৰেগা ন মাদৰচোদ....তূ সালে খাদিৱাসী	In Response To

	Author	Comment	In Response To
		মাদৰচোদ ক্যা রাঁত করেগা শ্রেষ্ঠ কী, সালে vanmaanush অপনী শকল দেখি হৈ কিতনী কুরূপ লগতী হৈ তেরে সুঅর সাথী অবিনাশ কী তরহ, মাদৰচোদ....bhaunkna রংদ কৰ....	
	ranvijay ranvijay@rediff.com 220.227.174.243	Submitted on 2009/09/02 at 5:11pm অবে মাদৰচোদ jagdeeshsvar চতুর্বেদী, উর্ফ় রংডী কী ঔলাদ, মাদচোদ কিস naali মেঁ পৈদা হুআ থা সিরায আলোচনা ঔর রংকচোদী কে তুমে কুছ আতা হৈ মকে লৌডে.....কুছ কাম কর জিসসে সরকা ভলা হো মাদৰচোদ যা তো নয়া নয়া কংপ্যুটৰ চলানা সীখা হৈ যা অপনে রংনাকোৰী দোস্ত avinaash কে সাথ milkar চূদাই কা ধংধা চলা রহা হৈ ইসীলিএ ইতনা ভোঁ রহা হৈ মাকে লৌডে...	জনসত্তা কে রারে মেঁ অর্ধসত্যোং সে রঁচো 22#
	চার্বাক সত্য binmst@yahoo.com 220.227.174.243	Submitted on 2009/08/31 at 3:42pm জো আদমী হর মর্জ কী দরা জাতি কো হী সমঝতা হো, জাতিবাদ কে ধংধে মেঁ হী গলে-গলে তক ডূ া হো উসকা ক্যা শেষ কুছ রঁচা রহ গয়া হৈ ক্যা? ঐসে রংগে সিয়ারোং কো কম সে কম প্রভাষ জোশী ঔর আলোক তোমর জৈসে সম্মানিত ঔর রিদ্বান পত্রকার কী আলোচনা করনে কা কোই নৈতিক অধিকার নহীঁ হৈ। নফরত ঔর জহরবুঁঝী ভাষা সে ইস কথিত লেখক কী মংশা সমঝী জা সকতী হৈ।	আলোক তোমর জী, কহাঁ সে আতী হৈ যহ ভাষা? 8#
	চার্বাক সত্য binmst@yahoo.com 220.227.174.243	Submitted on 2009/08/29 at 4:59pm প্রভাষ জী কী আলোচনা সে যা আলোক তোমর কী আলোচনা সে কুছ হাসিল নহীঁ হোনেরালা হৈ. ইসসে হিংদী সমাজ কা ক্যা ভলা হো রহা হৈ? ইস তৰ আৰোপ-প্রত্যারোপ সে পাঠকোং কা ক্যা লেনা-দেনা হৈ? রহস কো এক মুকাম পর পহুঁচাকর, অগলী যাত্রা পর নিকল জানা চাহিএ.	কৌন হৈ যে মরানিয়োং কী ভাষা রোলনে রালা আলোক তোমর? 21#

	Author	Comment	In Response To
	Pankaj Parashar pkjpp@yahoo.co.in 220.227.174.243	Submitted on 2009/08/28 at 6:21pm মৃত্যুংজয, কন লিখী মেৰী প্ৰতিক্ৰিয়া কী অংতিম পংক্তিযাঁ হৈঁ- হাঁ, এক তকনীকী বাঁত যহ হো সকতী হৈ কি ওন লোগোঁ কো সামান্য কোটে সে বাঁহাল কিযা গযা হো। মৈঁনে যহ অনভিজ্ঞতা জাহিৰ কী, কি হো সকতা ৈ উনকী নিযুক্তি সামান্য শ্ৰেণী মেঁ হুৱা হো, জিসকী কোৱা সূচনা মুঝে নহীং হৈ. ওসমেঁ ন তো কিসী কথিত প্ৰাৱলেম শব্দ কা জিক্ৰ কহীং হৈ ঔৰ ন মেৰে চেতন যা অৱচেতন মেঁ রহ বাঁতেঁ হৈঁ, জো ব্যাখ্যা কী প নিমিক্স কে তহত আপ কহ ৰহে হৈঁ। মনচাহী ব্যাখ্যা ঔৰ অনচাহী সলাহ সে বাঁচনা চাহিএ. ওস সংদৰ্ভ মেঁ অনাযাস মনমানী ব্যাখ্যা কা বিৰোধ কৰতী সুসন সোঁণ্টেগ কী 1966 মেঁ প্ৰকাশিত পুস্তক Against Interpretation and Other Essays. কী যাদ আ গৱা। খুদা খৈৰ কৰে.	জেএনযূ কা সচ : হোতা হৈ শৰোঁ-ৰোজ় তমাশা মেৰে আগে 16#
	Pankaj Parashar pkjpp@yahoo.co.in 220.227.174.243	Submitted on 2009/08/27 at 6:34pm বাঁকী মেংৰ্স ঔৰ স্কুল কী সূচনাওং সে ফিলহাল মেঁ অপডেট নহীং হুঁ, ক্যোঁকি কেঁপস গএ হুএ মহীনো গুজৰ জাতে হৈঁ। পৰ ভাৰতীয ভাষা কেংদ্ৰ সে তো বাকিফ হুঁ. সূচী মেঁ দিখাযা গযা হৈ কি অনুসূচিত জাতি সে এক ভী এসোশিএট প্ৰোফেসৰ নহীং হৈঁ, জবঁকি পী-এচ.ডী মেঁ মেৰে শোধ নিৰ্দেশক ৰহে ডা.গোবিঁদ প্ৰসা অনুসূচিত জাতি সে হৈঁ ঔৰ বে বাঁকাযদা ৰীডৰ হৈঁ। দূসৰী ওৰ সূচী মেঁ দিখাযা গযা হৈ কি এক ভী ওবীসী অসিস্টেংট প্ৰোফেসৰ নহীং হৈঁ, জবঁকি ৰাসী েংদ্ৰ মেঁ হমাৰে এক সাথী হৈঁ। মেৰা খ্যাল হৈ কি ঐসে নাম ঔৰ ভী কৱা হৈঁ জো সূচী কী ত্ৰুটিযোঁ কো সাফ-সাফ উজাগৰ কৰতে হৈঁ। হাঁ, এক তকনীকী বাঁত যহ হো সকতী হৈ কি ওন	জেএনযূ কা সচ : হোতা হৈ শৰোঁ-ৰোজ় তমাশা মেৰে আগে 16#

	Author	Comment	In Response To
		নোগোঁ কো সামান্য কোৰ্ট মে ৰঁহান কিয়া গয়া হো।	
	Rafugar jinita@yahoo.com 220.227.174.243	Submitted on 2009/08/25 at 5:35pm যাৰ মামনা ৰ্যক্তিগত হোতা জা ৰহা হৈ . ৰঁহস কহাঁ সে কহাঁ জা ৰহী হৈ? ব্ৰাহ্মণোঁ, হজ্জামোঁ, ঠাকুৰোঁ....যানী জাতিৰাদ হী সত্য হৈ ...মহজ যহী তো ভাৰত কা সত্য নহীঁ হৈ.	প্ৰভাষ জী কী মতি ভ্ৰষ্ট হো গযী হৈ, আপ সৱঁ ৰহম কৰেঁ 53#
	michal chandan chandan25s@gmail.com 220.227.174.243	Submitted on 2009/08/20 at 4:18pm ভাগ্ৰ নোগ, আপ সৱঁ মানে যা না মানে পৰন্তু গস সত্য কো আপ অৱঁ স্বীকাৰ কৰে কী প্ৰভাত জোশী নাম কে ৰহ মহান পত্ৰকাৰ-সংপাদক-চিংতক অৱঁ পূৰী তৰহ ◌ সঠিয়া গএ হৈ। পূৰ্ৱাগ্ৰহ সে গ্ৰসিত হোকৰ আজকন উনকা উজূন-ফিজূন নিখনা, কভী কিসী অখৰাঁৰ ঔৰ উনকে মানিকোং কো টাৰগেট কৰ আনোচনা কৰনা, কভী ঝাৰখংড কে এক অখৰাঁৰ কে ৰাঁৰে মেং কসীদে নিখনা ঔৰ অৱঁ অপনে মন্ৱাদী ভদ্দে চেহৰে কো সৱঁকে সামনে পেশ কৰ চঠা মেং ৰঁনে ৰহনা গনকে সঠিযেপন কী নিশানী নহীঁ হৈ তো ক্যা হৈ।	প্ৰভাষজী কে ৱিচাৰ মানৱতাৱিৰোধী হৈঁ 30#

Apply

মৈথিন আৰ মিথিনা ব্লোগ মাডেৰেটৰ- উপৰকা সূচনাক অতিৰিক্ত চোৰিক ৰচনা জে হম একটা ব্লোগমে...মে পকৰনৌ তকৰ ৰাঁদ ও

ধ্বর্ত লেখক এডিটঁ কয ওকৰা ৰঁদ্যূৰত কৰিতাক শৰ্ক দ দেলক, সম্পাদক হমৰ প্ৰমাণ কে ভৰা দেলক খা খপন জাতিৰাদী হেৰাঁক ফেৰ প্ৰমাণ দেনক খা খাৰঁ ৰঁশীৰ ৰঁদ্ৰ কে একটা কৰিতা জাতিৰাদী নোকনি দ্বাৰা চোৰা কয খপনা নাম কৰৰাঁক সূচনা খাযন খছি, ও খপন গন্তি স্বীকৰত ৰা ফেৰ খপন ৰচনা এডিটঁ কৰত দেখা চাহী হম হাজিৰ হোযৰঁ খহঁক সমক্ষ শীঘ্ৰ... জাতিৰাদী মোঠ কে মাৰয টা পৰত মিথিনাক ৰিকাস নেন. জাৰঁশীৰ ৰঁদ্ৰ কে কৰিতা জাতিৰাদী নোকনি দ্বাৰা চোৰা কয খপনা নাম কৰৰাঁক সূচনা খাযন চ্চন খা হম কহনে ৰহী জে ও খপন গন্তি স্বীকৰত ৰা ফেৰ খপন ৰচনা এডিটঁ কৰত দেখা চাহী হম হাজিৰ ভেন চ্চী খহঁক সমক্ষ, চোৰ মহাৰাজক টটকা ৰচনাপৰ চোৰ মহাৰাজক মৌমেৰা ভাগক কমেঁট খাযন খছি জাহি মে ড্ৰ মিষ্ণ ভেন জে ও গশাৰা ৰুঁঝি গেন জে ওকৰো চোৰি পকডা গেনৈক। একৰে কহএ চ্চৈ

চোৰ-চোৰ মৌমেৰা ভাগ।- মৈথিন খাৰ মিথিনা ৰ্নোগ মঁ পংকজ পৰাশৰকেঁ নিকানন জা ৰহন খছি।- মৈথিন খাৰ মিথিনা ৰ্নোগ মাডেৰেটঁৰ

Recently Some Maithil Brahmin Samaj Organisation has started selling prizes in the name of Yatri (Vaidyanath Mishra, Nagarjun) and Kiran (Kanchinath Jha) . There has been trend recently to grant these prizes to those intellectual thiefs who are basically opposed to the ideology's of Kiran and Yatri (Nagarjun). The caste based organisations are killing the spirit of Yatriji and Kiranji, recently the fraud

Pankaj Jha alias Pankaj Kumar Jha alias Pankaj Parashar alias Dr. Pankaj Parashar) was stage managed to get this casteist award, The lecturer of Hindi at Aligarh Muslim University, just appointed as adhoc staff, will teach now how to lift verbatim articles of Noam Chomsky and Douglas Kellner and poems of Illarani Singh, Rajkamal Chaudhary, Gajendra Thakur and Arun Kamal to his students. His Samay ke akanait (𑒮𑒧𑒨 𑒏𑒹𑒿 𑒁𑒏𑒰𑒢𑒻𑒞) is lifted from Magadh of Srikant Verma (𑒬𑓂𑒩𑒲𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞 𑒫𑒩𑓂𑒧𑒰- 𑒧𑒑𑒡) and his Vilambit Kaik Yug me Nibaddha (𑒫𑒱𑒪𑒧𑓂𑒥𑒱𑒞 𑒏𑒃𑒏 𑒨𑒳𑒑 𑒧𑒹 𑒢𑒱𑒥𑒠𑓂𑒡) is collection of pirated poems of Illarani Singh, Rajkamal Choudhary, Gajendra Thakur, Srikant Verma and others.𑒄 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯 𑒃𑒪𑒰𑒩𑒰𑒢𑒲 𑒮𑒱𑓀𑒯, 𑒬𑓂𑒩𑒲𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞 𑒫𑒩𑓂𑒧𑒰, 𑒑𑒖𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩, 𑒩𑒰𑒖𑒏𑒧𑒪 𑒔𑒾𑒡𑒩𑒲 𑒂𑒠𑒱 𑒏𑒫𑒱𑒏 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒔𑒼𑒩𑒰𑒋𑒪 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒥𑒻𑒢 𑒏𑒋 𑒠𑒹𑒪 𑒑𑒹𑒪। "𑒩𑒔𑒢𑒰"𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒏 𑒏𑒟𑒱𑒞 𑒁𑒞𑒱𑒟𑒱 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏𑒏 𑒩𑒴𑒣𑒧𑒹 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒏𑒫𑒱-𑒏𑒯𑒰𑒢𑒲𑒏𑒰𑒩 𑒮𑒦𑒮𑒿 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒧𑒿𑒑𑒥𑒰𑒍𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒂 𑒞𑒏𑒩𑒰 𑒁𑒣𑒢𑒰 𑒢𑒰𑒧𑒮𑒿 𑒕𑒣𑒥𑒰𑒍𑒪 𑒑𑒹𑒪। 𑒄 𑒕𑒠𑓂𑒧 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒏𑒰𑒩 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩 𑒑𑒼𑒞𑓂𑒩𑒏 (!!)𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒗𑒰 𑒅𑒩𑓂𑒤 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩 𑒥𑒯𑒳𑒞𑒼 𑒪𑒹𑒐𑒏𑒏 𑒁𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒏𑒩𑒥𑒰 𑒪𑒹𑒪 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒪𑒹𑒪𑒏 𑒂 𑒁𑒣𑒢𑒰 𑒢𑒰𑒧𑒹𑒿 𑒕𑒣𑒥𑒰 𑒪𑒹𑒪𑒏। 𑒣𑒰𑒚𑒏𑒏 𑒂𑒑𑓂𑒩𑒯𑒣𑒩 𑒂𑒩𑓂𑒏𑒰𑒃𑒫𑒧𑒹 𑒄 𑒞𑒟𑓂𑒨 𑒩𑒰𑒐𑒪 𑒖𑒰 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱।– **𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏, 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯**

চকেরাঁ আদি। হিনক গড়া ভনি জে মহিলা কলাকাবক প্রতি মিথিলা সমাজক নজবিযামে বঁদলার অএবাঁক চাহী। কম্পনা জীক প্রিয নির্দেশিক ভথি সঁজয চৌধবী আ প্রিয নাট্যককাব মহেন্দ্র মলঁগিযা।

সূচনা: পংকজ পবাশিবকেঁ ডগলস কেললব আ অরুণ কমলক বচনাক চোবিক পৃষ্ঠিক বাঁদ (http://www.box.net/shared/7৩xgdy३7dr)বৈঁন কএ রিদেহ মৈথিলী সাহিত্য আন্দালনসঁ নিকালি দেল গেল অছি।

পংকজ পবাশিব উর্ফ অরুণ কমল উর্ফ ডগলস কেললব উর্ফ উঁদযকান্ত উর্ফ IP ২২০.২২৭.১৬২.১০৩, ১৬৪.১০০.+.২, ২২০.২২৭.১৭৪.২৪३ উর্ফ.....**পংকজ পবাশিবকেঁ বৈন কএ রিদেহ সাহিত্য আন্দালনসঁ। নিকালল জা বহল অছি।**

সম্পূর্ণ দস্তারেজ মূল আ পংকজ পবাশিব উর্ফ অরুণ কমল উর্ফ ডগলস কেললব উর্ফ উঁদযকান্ত উর্ফ IP ২২০.২২৭.১৬২.১০৩, ১৬৪.১০০.+.২ , ২২০.২২৭.১৭৪.২৪३ উর্ফ.....ক চোকক্কা *নীচাঁক লিংকপব দেলো অছি।*

http://www.box.net/shared/7৩xgdy३7dr

রিদেহমে কিছু অলোমিমস গ্ত-মেল অএলাক বাঁদ ওকব গংক্রাযবীক বাঁদ চেতনা সমিতি দ্বাবা পংকজ পবাশিবকেঁ দেল সম্মানকেঁ রাপস লেবাঁ লেল আ এহি লেখককেঁ বৈন কববাঁ লেল গ্ত হমাব (চেতনা সমিতিক আজীরন মেম্বেবক হৈমিযতসঁ) আধিকাবিক অনুবোধ অছি আ গংক্রাযবীক রিস্তৃত রিবিচন নীচা দেল জা বহল অছি। প্রগযা চেতনা সমিতি এহি রিযযপব অপন আগাত বৈসকী কবএ আ উঁচিত নির্ণয লএ সে অনুবোধ। - গজেন্দ্র ঠাকুব

গংক্রাযবীক রিববা:

পাঠকক সূচনাক বাঁদ গ্ত পতা চলল অছি (আ ওকব সত্যাপন কএল গেল) জে এহি লেখকক গ্ত এহি তবহক পহিল প্রযত্ন নহি অছি। গ্ত লেখক পহিলে দেলো Douglas Kellner ক Technopolitics ক পংক্তিশঃ অনুরাদ মূল লেখকক রূপমে নামসঁ ক্তালবঁজনক হিন্দী পত্রিকা "পহল"মে ধোখাসঁ ভপবঁওলক। তকব পতা চললাক বাঁদ "পহল"মে এহি লেখকক বচনাক প্রকাশিন বন্দ ভ২ গেল। এহি সম্বন্ধমে রিস্তৃত আলেখ রিদেহক অগলা অংকক সম্পাদকীযমে দেল জাএত।

২. এহি সভ ঘটনাক বাঁদ পংকজ পবাশিবকেঁ রিদেহসঁ বৈন কএল জা বহল অছি। রিদেহ আর্কাগ্তরসঁ "রিলম্বিত কগক হাগমে নিবঁহ" পোথীকেঁ হটাওল জা বহল অছি। প্রকাশিককেঁ

সেহো উচিত প্ৰতিক্ৰিয়া কার্যরাহী (যদি আরশ্যক হুঅএ তঁ) আ আন কার্বরাহী লেল এহি সমস্ত ঘটনাক্রমক সূচনা দ২ দেল গেল অছি।

২.পাঠক ডগলস কেলনবসঁ ঈ-মেল kellner@gseis.ucla.edu পব "পহল" পত্রিকা রা তকব সম্পাদক শ্রী জ্ঞানবংজনসঁ editor.pahal@gmail.com, edpahaljbp@yahoo.co.in রা info@deshkaal.com পব আ দৈনিক জাগবণসঁ nishikant@jagran.com, sanjay@jagran.com পব সম্পর্ক কএ রিস্তৃত জানকাবী ল২ সকৈত ছথি। ডগলস কেলনবক আর্টিকল গুগল সর্চপব technopolitics টাইপ কএ তাকি সকৈ ছী আ পঢ়ি সকৈ ছী। পহল পত্রিকাক রেবসাইট www.deshkaal.com পব সেহো পহল পত্রিকাক পুবান অংক সভ আস্তে-আস্তে দেরাক প্রাবম্ভ ভেল অছি।

রিস্তৃত জানকাবীক লেল স্বী পাঠকগণ অহাঁক ধন্যরাদ। ভরিষ্যমে সেহো এহি ঘটনাক পুনবারৃত্তি নহি হুঅএ তাহি লেল অহাঁক পাবখী নজবিক আস আগাঁ সেহো বহত। এহি তবহক কোনো ঘটনাক জানকাবী হমব ঈ-পত্র ggajendra@gmail.com পব অরশ্য পঠারী।

পংকজ পবাশব উর্ফ অরুণ কমল উর্ফ ডগলস কেলনব উর্ফ উদ্যকান্ত উর্ফ ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 উর্ফ.....

ডগলস কেলনবক নীচাঁক আলেখকক পংকজ পবাশব দ্বাবা চোবি সিদ্ধ কএলক জে এক দশক পহিলে এহি লেখক দ্বাবা অরুণ কমলক চোবি সঁ আগ ধবি হুনকামে কোনো তবহক পবিরর্তন নহি আএল ছন্হি। হঁ, আব ও পটনা রিশ্বরিদ্যালযক প্রোফেসবক বচনা চোবেবাসঁ আগাঁ রঢ়ি গেল ছথি আ কৈলিফোর্নিয়া রি.রি.ক প্রোফেসবক বচনা চোবারএ লাগল ছথি। এহি সন্দর্ভমে হমবা একটা খিস্সা মোন পড়ৈত অছি। ২০-২২ রবখ পুবান সব কথা। দবভংগামে বহৈত বহী, ভতপব হম আ হমব একটা পিসিযৌত ভাগ সাঁঝমে ঠাঢ় বহী। সোঝাঁমে সবরনজীক ঘবক রাঁঅড়ীমে খূব লতাম ফড়ল ছলন্হি। হমব পিসিযৌত ভাগ হুনকা ইশাবা দ২ কহলথিন্হ জে দস টা লতাম আনু। ও রৈচাবে দসটা লতাম তোড়লন্হি আ আবি বহল ছলাহ আকি বস্তামে হমসভ দেখলহুঁ জে একটা ছোট রঁচা সংগ হুনকা কিছু গপ ভেলন্হি আ ও পাঁচটা লতাম ওহি রঁচাকেঁ দ২ দেলথিন্হ। জখন সবরন জী অএলাহ তঁ কহলন্হি জে ও রঁচা হুনকা ভৈযা

কহি সম্বোধিত কএলকহ্নি আ পাঁচটা নতাম মঁগলকহ্নি- সে কোনা নহিঁ দিতিযৌক- সবরণজীক কহর্ব ভলহ্নি। আর্ব পংকজ পবাশিব প্রসংগমে কী ভেল সে দেখী। প্রদীপ রিহাবীজীক রৈষ্টা প্রাণরকেঁ পংকজ পবাশিব লোম চোস্কী আ ডগলস কেলণবক বচনা দৈত ভথিহ্ন আ তকব অনুরাদ কবর্বা লেল কহৈ ভথিহ্ন। রৈচাবা জাণ লগা ক২ অনুরাদ ক২ দৈত ভহ্নি, ওা সোচি জে জিণকা ও চচা কহৈ ভথি- জে ক্রান্তিকাবী রিচাবক ভথি (মার্ক্সরাদী ! ! !) সে কোনো লীক পত্রিকামে ওা অনুরাদ ভপর্বা দেখিহ্ন। হ্মদা ভহ মাসক র্বাদ চচাজী কহৈ ভথিহ্ন জে লোম চোস্কী র্বলা বচনা হেবা গেল আ ডগলস কেলণব র্বলা বচনাক অনুরাদ নহিঁ লীক বহএ সে বিজেক্ট ভ২ গেল। হ্মদা ক্রান্তিকাবী করি (চোকক্কা সেহো রিরবণ লীচাঁমে অছি) দূনু বচনা পহল পত্রিকামে পঠা দৈ ভথি- পহল-+৬ মে ডগলস কেলণব র্বলা বচনা ভপিতো ভহ্নি (আ সে অনুরাদক ৰূপমে নহি রবণ্ মূল লেখকক ৰূপমে) আ ও রৈণ সেহো ক২ দেল জাগ ভথি। হমব সবরণ জী একটা র্বচা দ্বাবা ভৈযা কহলাপব পাঁচটা নতাম ওকবা দ২ দৈ ভথিহ্ন হ্মদা হমব পবাশিবজী ভাতিজোক পাঁচটা নতাম নির্লজ্জতাসঁ ভীণি লৈত ভথি।

আ হম হুনকব খোজর্বীন তখন কবৈ ভী জখন ও রিদেহমে আগডেন্টিষ্টী র্বদনি হমবা গাবি পঢ়ৈত ভথি- হুনকব বিযন আগডেন্টীষ্টী নাঙ্টে কবৈ ভী। ফেব সভসঁ গপ কবৈ ভী আ পাঠকক সহযোগসঁ *আবস্তু, পহল* ক প্রবাণ অংক ভেষ্টি জাগত অছি জতএ হিণকব ফস্তুৎ ভহ্নি।

ডাঁ. জেকীল আ মিস্টব হাগডক কথা অংগ্রেজী রিষএমে স্কুলমে পঢ়লে বহী। একটা রৈজ্ঞানিক বহথি ডাঁ. জেকীল দ্বন্দ্বএসঁ কল্লষিত। মোণ কবহ্নি জে চোবি-উঁচক্কাগিবী কবী। সে একটা দ্রবক খোজ কএলহ্নি জকবা পীরি ক২ ও মিস্টব হাগড র্বনি জাথি আ বাতিমে চোবি-উঁচক্কাগিবী কবথি। এক বাত্তক গপ অছি জে মিস্টব হাগড ককবো হত্যা ক২ ভাগি বহল বহথি হ্মদা ভোব ভ২ গেল বহৈ সে লোক সভ হুনকা খেহাবএ লগলহ্নি। ও ডাঁ.জেকীলক ঘবমে পৈসি গেলাহ (কাবণ ডাঁ.জেকীল তঁ ও স্বয়ং ভলাহ) আ কেবাঁব ভীতবসঁ লগা লেলহ্নি। লোক সভ চিন্তিত জে ডাঁ. জেকীলকেঁ ওা র্বদমাশি মাবি দেতহ্নি সে ও সভ কেবাঁব পীটএ লগলাহ। মিস্টব হাগড দ্রব পীঅর্ব শুরু কেলহ্নি হ্মদা ওহি দিন দরাগমে রিএক্শন নহি ভেলৈক আ হুনকব ৰূপ ডাঁ. জেকীলমে নহি র্বদলি সকলহ্নি। আর্ব এহি কথাক অন্তমে মিস্টব হাগড মাথ লোচি বহল ভথি জে হুনকা অপন সমস্ত পাপক

প্রায়শ্চিত মিস্টব হাগড বঁমি কবএ পড়তন্হি।

পংকজ পবাশব উর্ফ অরুণ কমন উর্ফ ডগনস কেননব উর্ফ উদ্যাকান্তু উর্ফ ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 উর্ফ..... হিনকব বিযন আগডেস্টিটী হম নাঙ্টে কবৈ ডী আ ত্তা আরঁ অভিশপ্ত ভথি অপন শেষ জীরন মিস্টব হাগড বহি অপন ক্ষত্রক সজা ভুগতরাঁক নেন।

মৈথিনমে ত্তা একটা তথ্য ছৈ জে চুপচাপ জে গাবি স্বনৈ অছি তকবা কহন জাগ ছৈ জে ও বঁত্তু নীক নোক ভথি। ক্ষদা সমএ আরি গেন অছি মিস্টব হাগড সভকেঁ দেখাব কবরাঁক আ ওকবা কঠোব সজা দেরাঁক। ক্ষদা ত্তা তঁ মাত্র প্রাবম্ভ অছি। মৈথিনীমে বঁহুত গোষ্টে ভথি জে হিন্দীমে বৈঁণ ভেন নেখককেঁ পোসৈ ভথি (মৈথিনী সেরাক নেন) জে জখন ককবো গাবি পঢ়রাঁক হোএ তঁ ও তকব প্রয়োগ ক২ সকথি।

এহি ব্নৈকমেনবক ডাঁ. জেকীন আ মিস্টব হাগড বঁনা চবিত্র মৈথিন সর্জনাক রিবোধমে মৈথিন-জন পত্রিকামে এক দশক পহিনে উঁজাগব ভ২ গেন ছন ক্ষদা নোক হিনকা পোসৈত বহন।

আবম্ভমে সেহো ত্তা একটা চিট্ঠী মৈথিনীক সম্পাদকক রিবোধমে দেনন্হি জে ছপি গেন আ ওকব ঘৃণিত ভাষাক কাবণ ভাগ সাহেবঁ বাজমোহন ঝাকেঁ মাফী মাঁগএ পড়নন্হি আ ফেব ত্তা মিস্টব হাগড সেহো ওহি সম্পাদকসঁ নিখিতমে মাফী মাঁগনন্হি।

একটা আগ্রহ আ আহ্বান: স্বভেশ কর্ণ আ সমস্ত মৈথিনী-প্রেমী-গণ- এহি মিস্টব হাগডক ব্নৈকমেনিংগ আ এব্ব্যুজক দ্বাবে অহাঁ সভকেঁ মৈথিনী ছোড়ি ক২ জএরাঁক আবশ্যকতা নহি অছি, কাবণ পাপক ঘৈনা ভবি গেনাক বাঁদ ত্তা আরঁ অভিশপ্ত ভথি অপন শেষ জীরন মিস্টব হাগড বহি অপন ক্ষত্রক সজা ভুগতরাঁক নেন।

জে.এন.যু.মে ছাত্র-ছাত্রা সভসঁ পোস্টকার্ড পব সাগন ন২ ওহিপব অপন বচনা নেন প্রশংসা-পত্র পঠরৈত ঘুমৈত অপস্যাঁত কথিত গোন্ডে মেডেনিস্ট(!!!) মিস্টব হাগডকেঁ চিড় ক খোতা তোড়রাঁক সখ শুরুহেসঁ ছন্হি। পহিন কথা গোষ্ঠীমে জখন ত্তা সহবসামে সভসঁ পুছনে ফিবৈ ভথি জে সাহিত্যকাব বঁনরাঁসঁ কী-কী সভ ফাএদা ছৈ তখন ত্তা একটা পাগ আ পুবস্কাবক নেন অপস্যাঁত মৈথিন যুবা-পীঢ়ীক প্রতিনিধিত্ব কবৈ ভথি, জে বাজমোহন ঝা জীক শৈলীমে মৈথিনীসঁ প্রেম নহিং কবৈত অছি। ত্তা মিস্টব হাগড সেহো ওহি সম্পাদকসঁ নিখিতমে মাফী মাঁগনন্হি আ জখন ও মাফ ক২ দেনথিন্হ তখন ফেব হুনকা গাবি পঢ়রঁ

শুরু কর দেলন্হি। হমরাসঁ লিখিত মেল-মাফী অস্বীকার ভেলাক বাদ মিস্টর হাগড়ক মাথ লোচর স্বাভাবিকে। মিস্টর হাগড় ককরো গলকম টৈক্স, কম্প্যূমা বা সবকারী লোকবীমে দেখৈ ছথি, স্বলৈ ছথি তঁ পাগক মারল জেকাঁ হিনকা মোনমে ব্লৈকমেলিংগ ফলবর্ৱনাএ নগৌ ছন্হি, প্রায়ঃ আনন্দ ফিল্মক এক গোষ্ঠ কলাকার জেকাঁ- জে এহলে মিস্টর হাগড় লেল কহৈ অছি- জে ও ডাক্টর বহিতএ তঁ কিডনী বেঁচিতএ, সে ও জতএ ছথি ওতত্ ব্লৈকমেলিংগক ধন্ধা শুরু কৈয়ে দেলে ছথি। ফদা চিড় ্ক খোতা উঁজাড় ্ত-উঁজাড় ্ত মধুমাখীক ছত্তা উঁজাড়বাক গলতী এহেন ব্লৈকমেলব কৈযে দৈত অছি। জে সবকারী লোকবী বা গল্কম-টৈক্স, কম্প্যূমামে ও ব্লৈকমেলব বহিতএ তঁ দেশ জরুব বেঁচি দৈতএ।

জে কিযো সূচনাক স্বতন্ত্রতাক নাম পব, অন্তর্জালপব স্বতন্ত্রতাক নামপব বা সাহিত্যিক সমালোচনাক নামপব গাবি পঢ় ্ত অছি তঁ সর্বদা মোন রাখু জে ও সভ স্বতন্ত্রতা অহ্ঁকেঁ প্রাপ্ত অছি। এহি ঘটনাক বিষএমে অহাঁসঁ পত্রকাব, ন্যূজপেপব, পত্রিকা আ হিন্দীক গণমান্য লেখকগণ/ প্রাফেসব/ বিশ্ববিদ্যালয আদিকেঁ এহি ঘটনাসঁ সূচিত কবেবাক অনুবোধ অছি। বিশেষ জাণকাবী লেবাক আ দেবাক লেল ggajendra@gmail.com পব সূচিত করু।

কোলা পকড় াএল ও চোব:-স্টেপ বাঁগ স্টেপ:-

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
But this time he has not used his name as maithil, mithila aa subodhkant but as Pankaj Parashar pparasharjnu@gmail.com
Reply ০১/২৩/২০১০ at ০৯:৪+ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
The same blackmail letter has been sent by the blackmailer to my email address which has been spammed through ISP address ২২০.২২৭.১৬৩.১০৩ , ১৬৪.১০০.+.৩ aa ২২০.২২৭.১৭৪.২৪৩.
Reply ০১/২৩/২০১০ at ০৯:৪৩ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
pahal =- +৬, aarambh -২৩ aa arunkamalak naye ilake me ka sambandhit prishtha pathebak lel dhanyavad

pathakgan.
Reply ०१/२५/२०१० at ०७:१५ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
http://www.gseis.ucla.edu/courses/ed२५३a/newDK/intell.htm
ehi link par douglas kellner ke lekhak anuvad pahal-७५ ke page १२५-१३१ par achhi- soochnak lel dhanyad pathakgan.
Reply ०१/२४/२०१० at ०७:१५ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
ehi ghatnakram me kono pathak lag je Arun Kamal jik kavita "Naye Ilake Me" hoinh aa Aarambh (ank २३, maithili magazine editor Sh. Rajmohan Jha (March २०००) me prakashist maithili kavita "Sanjh Hoit Gam Me" te kripya ggajendra@gmail.com par soochit karathi- Dhanyavad.
Reply ०१/२४/२०१० at ०७:०२ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
ehi ghatnakram me bahut ras aar jankari aa dher ras samarthan debak lel dhanyavad pathakgan.
Reply ०१/२३/२०१० at ११:४० PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
out of these three addresses of the spammer i.e. pkjpp@yahoo.co.in, pparasharjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com the address pkjpp@yahoo.co.in, is fails verification test and addresses parasharjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com stands verified and confirmed.
Reply ०१/२१/२०१० at १०:०० PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
the htpps host matches reliance communications and the corresponding email gamghar at gmail dot com and maithilaurmithila at gmail dot com is fake ids related with the actual spammers id i.e.pkjpp@yahoo.co.in, pparasharjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com
Reply ०१/२१/२०१० at ०७:३० PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
The office premise has been located, the blackmailer works in Dainik Jagran, the organisation being taken into confidence.
Reply ০১/২১/২০১০ at ০৬:১২ PM
১৪

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
maithil, mithila aa subodhkant nam se abhadra aa blackmail karay bala blackmailer ke cheenhi lel gel achhi,ISP address ২২০.২২৭.১৬৩.১০৬ , ১৬৪.১০০.৮.৩ aa ২২০.২২৭.১৭৪.২৪৩ aa ban kayal ja rahal achhi, agan ohi organisation se seho sampark kayal jaayat jatay se ee email aayal achhi.
Reply ০১/১৮/২০১০ at ১১:১৯ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
comment moderation lagoo kayal ja rahal achhi
Reply ০১/১৮/২০১০ at ০৯:২৭ PM
from ISP ২২০.২২৭.১৭৪.২৪৩ of Dainik Jagran he abused many times earlier too to others. খরিনাশিকেঁ সেহো ২২০.২২৭.১৭৪.২৪৩ খাগ.এস.পী.সঁ এহি প্রকাবক ঙা-পত্র খরৈঁত বহ ক্ষদা ও মামিনা খতম কs দেনে বহথিন। ও টিপ্পণী সভ এতেক ঘৃণিত ছৈক জে এতএ নহি দেন জা বহন খছি।

পাঠকক সংদেশ: এহি ঘটনাক্রমপব

kellner@ucla.edu" <kellner@ucla.edu
Dear Gajendra
thanks for the detective work. was there a response ?
best regards,
Douglas Kellner
Philosophy of Education Chair
Social Sciences and Comparative Education
University of California-Los Angeles
Box 951521, 3022B Moore Hall
Los Angeles, CA 90095-1521

Fax 310 206 6293
Phone 310 825 0977

http://www.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/kellner.html

dear Gajendraji,
apnek mail milal. Pankajjik kritya janike bar dukh bhel. Ahi se maithilik nam kharab hoyat achhi. Apnek kadam ekdum uchit achhi.
Rajiv K Verma

dhanyvad. muda ehne lok sabjagah aadar pabait achi
shridharam

ওকবা সার্বজনিক নহি কবরৈঁ। খলাঁ কেঁ সূচনার্থ পঠেনে ছী জে পংকজ পহিনেনো ঙ সৱঁ কাজ করৈত বহয ছনৈএ।
avinash

ঠীক ছৈ--_-সম্পাদক।
Dear Gajendra g
You are doing very well in the field of collecting all the documents related to the Maithili. Videha. Com realy a adventureous collection. I will also find some time to learm the article published through the videha.
Now your detective style theft the sleeping of many of the so called literary personnel. Go a head jai Maithili jai Mithila
Sunil Mallick
President
MINAP, Janakpur

your efforts are commendable. Anysuch ghost writer or fake identity holder must be boycotted from literature at once Thanks.
shyamanand choudhary
Namaskar.
Chetna samitik sachiv ken mailak copy hastgat kara del achi.

Dr. Ramanand Jha "Raman"
গজেন্দ্র জী ,
চেতনা সমিতি হিনকা সম্মানিত কএনক খছি সেহো হমবা জ্ঞাত নহিঁ | যদ্যপি

হমদ্রু চেতনা ক স্থাঙ্গা সদস্য । জে হো. হ্মদা নিংদাস্পদ ঘটনা তং ঙ্গা থিকে তেং দ্খী কযনক । কতিপয নর মৈথিন-প্রতিভাক খাকনন-মূন্যানকনক হমব খপন ম্লগ্রমী স্বভার, এহি দ্ঘটনাক ৰাঁদ তং খারঁ চিংতা মে ধ' দেনকয।
দেখী,
হম খপনে রিস্মিত ভেনহুঁ। রঁহ্ত দ্:খদ দৃশ্য । সৃজন রিরুদ্ধ সাহিত্যিক সন্দর্ভ মে ঙ্গা ঘটনা খাধ্নিক মৈথিনীক রঁহ্ত হ্মরূপ প্রসংগ ক' ক' স্মবণ কৈন জাযত সম্লেহ,

গগেশ গুঞ্জন

PRI YA MAI THI LJAN
APPAN BHASHA- SANSKAR-SANSKRI TI KE ASMARAN KARU AA
EHAN VI VADAASAPAD LEKANI B KARANI KE VI RAM DI YA.
DHANYABAD.
SAPREM.

PK CHOUDHARY

Gaj endr a babu
pankaj puran chor achhi. Ham sab okar l ikhit ni nda das sal pahi ne aar ambh me kene r ahi . Okra ban k kay ahan ni k kayal . Chet na sami ti ke seho samman wapas l ebak chahi aa okar ni nda kar bak chahi .
subhash Chandra yadav

প্রিয ঠাক্রবজী !
(মাননীয সংপাদক)
"রিদেহ ঙ্গা-পত্রিকা" [মৈথিনী]
এখন ধবিক উঁপনর্ঝ সাক্ষ্যক খাধাব পব হম খপনহিক সংগ জাএরঁ পসিন্ন কবরঁ।
শংভু হ্মমাব সিংহ

Si r I have sent the l i nk of Parashar's dupl i cacy t o sever al peopl e
al ong wi t h Pr anabh Bi hari who had t rasl at ed t hat ar t i cl e. I had
t el ephoni c conver sat i on wi t h hi m al so and he was qui t e upset over
Par ashar;s dupl i cay
Pranav i s my j uni or and a good f r i end of mi ne. si nce you have referred Pr anav who had t raslated t hat ar t i cl e i t i s unfor t unat e t hat he was mi sused by Par ashar. But i must congr at ul at e you f or exposi ng scam r un by Par ashar and hi s t eam. Par ashar, t hough must not be bl amed i f he l i f t ed t he ar t i cl e of Nom Chomskey . Now i must doubt t he ar t i st i c sensi bi l i t y

of Parashar who is now a pseudo-- intellectuals. I am amazed that how did he dare to publish the article of Nom Chomskey as his own.
God bless him no more
In the past Pankaj Parasar was accused for lifting the
senses and emotions from poems of doyens of Hindi and Maithili poets.
What Pankaj did should be condemned. I regret for him.

These People are hellbent to bring down the literary discourse down to the gutter. Now you have been receiving mails like one. We are with you and i have forwarded your mails to Maithili speaking people all across the country .-

VIJAY DEO JHA

Dear Gajendraji,
I fully agree with you that we must fight against blatant cases of wrongful appropriation.
হাঁ ঋপন মেন মেঁ নিখনে ছী জে রিদেহ খাকজিব সে সংবঁধিত নেখক'ক সবঁষ্টা বচনা হষ্টা নেন জাযত। ঋহি সে খাকজিব সং ঙা প্রসংগ সেহো, একব সাক্ষ্য সেহো মেষ্টা জাযত। হমব মত ঙা জা সাক্ষ্যবঁ বহবাঁক চাহী নিক খা ঋধনাহ দন্ন্ব তবহক কাজ'ক। ঋহাঁ ঋপ্পসন কামেঁষ্ট খা নির্ণয সেহো খাকজিব মে জা কে সংবঁধিত বচনা কে পোস্টা-সিধ্রাপ্টব কে রুপ মে ভবিষ্যা'ক পাঠক'ক নেন স্ববক্ষিত বাখি সকৈত ছিযন্হি।
ঙা দোহবেবাঁক বঁহ্ত ঔচিহ্নক নহি জে রিদেহ নিক নাগি বহন ঋছি খা ঋহাঁক পবিশ্রম একদম দেখা বহন ঋছি।
ঙাতি,
সদন।

Thanx Gajendraji, for your immediate response. I must congratulate you for the work you have done to save the sanctity of the literature world as a whole.
I feel proud for the person like you who shows the courrage to bell the cat. If the so called writers like Parasharji are there to spoil the sea, on the other side it is very hopeful sight to have a person like you who is alert enough to take care of such filth & keep the sea clean.

Thanx for enlightening me on the subject.

Regards,

Bhalchandra Jha.

পংকজ পবাশিবকেব এহন কার্য পব স্মবণ খরৈঁত খছি কবীরঁ রীস–পচীস সান পহিল্বক ঘটনা, জহিযা খাকাশিরাণী দবভংগাসঁ ম.ম.ডাঁ. সব গংগানাথ ঝাক একমাত্র মৈথিনীক কাকলিক পদকেঁ এক গোষ্ঠ করি দ্বাবা খপন কহি প্রসাবিত কএ দেন গেন ছন, জে রাঁদমে (সজগ শ্রোতা দ্বাবা সূচনা দেনাক রাঁদ) খাজন্ম রৈঁন কএ দেন গেনাহ । কহরাঁক তাপের্য জে জঁ হম মৈথিন দবভৈগা– মধুরনীমে গংগানাথ রাঁরূঁক পদকেঁ খপন কহি সকৈত ছী তঁ ও কোন রঁড়কা গপ । নিশ্চযে এহন বচনাকাবকেব সঙ্গঁ কড়গব ডেগ উঁঠাএরঁ খারশ্যক ।

ajit mishra

Dear Gajendrajee,
We should take strong step to prevent such intellectual cheats.
My support is always with you.

K N Jha

This seems to be a dangerous trend and we should also try and refrain from publishing anything from such authors. Regards,

Prof. Udaya Narayana Singh

প্রিযরব ঠাক্কব জী,
মৈথিন সাহিত্কাব খারঁ সাগরঁব এ্বাগম সেহো ক বহন ছথি, ও জানি খপাব প্রসন্নতা ভেন ।
পংকজ পবাশিব কে নকাবামেক রুঁক্কিক পূর্ণ উঁপযোগ কবরাঁক নেন হম নোরেঁন প্রাণজ সা সম্মানিত কবায চাহৈত ছী ।

রঁক্কিনাথ মিশ্র

Sampadak Mahoday
Apne ehi prakarak durachar rokwak lel je prayash ka rahal chhee
ohi lel dhanyabad.Ehen blackmailer sa maithili ken bachayab aawashyak achhi
Sadar

SHIV KUMAR JHA

গজেন্দ্র ভাও,
নমস্কাব ! মৈথিনী মে এহি তবহক কাজ নগাতাব ভ' বহন খছি । কিছু ব্যক্তি এহি ধংধা মে খগ্রসব ছথি । মৈথিনীক সম্পাদক নোকনিক খনভিজ্ঞতাক

ফাযদা কতেকো খংগ্রেজী পঢ়নিহাব তথাকথিত সাহিত্যকাব নোকনি উঠা বহল ছথি। পংকজ জীক পহিল মে ছপল লেখ কে হম সেহো পঢ়্লে হী খা কিছুএ দিনক বাঁদ হম নেষ্ট পব মূল লেখকক খালেখ কে সেহো পঢ়লহ্ । হমবা ত' খাশ্চর্য নাগল ছল জে পংকজ জী খালেখক কম স কম শীর্ষক ত' বঁদনি নৈতথি মুদা হ্নকা এতেক জ্ঞান বহিতনি তখন কী ছল।

এতবেঁ নহি , হিনক বঁহ্ত বাস কবিতো খংগ্রেজী সাহিত্য স' হেব-ফেব কযল গেল খছি । খৈব ! জে কবথি ... । মুদা এহি বেঁব কহাবঁত ঠীক হোবাঁক চাহী " সৌ সোনাব কে ত' এক নোহাব কে "। প্রকাশিন মে জে ভী কিযো ব্যক্তি গনতী ক' বহল ছথি হ্নকা গংভীব ক্রিমিনন বুঁঝবাঁক চাহী।
ধন্যবাদ এহি লেল খহাঁ কে জে এতেক জোবদাব তবীকা স' এহি গপ্প কে উঠৈলহ্।
খহাঁক
প্রকাশ চন্দ্র ।

pankaj parashar vala prasang bar dukhad laagal
kamini

Gajendr jee,
maamailaa ke tool jatabe debainhi, sabhak oorjaa otabe svaahaa hetai. হমব মনতবঁ এতবেঁ, জে এক বেঁব খহাঁ দেখাব ক দেলহুঁ, খাবঁ ছোড়ি দেল জাও. হিন্দীযো মে এহিনা ভ বহল ছৈ. বেঁব বেঁব খা খবাবঁ ভাষা মে নিখল মোন কে দ্খী কবৈত খছি. ফেব নাগৈত খছি জে খহি মে সময কিযৈক নষ্ট কবী ?
হিন্দ্স্তান মে জাতি খা সেহো মৈথিলী সে জাতি নযি জাএত. হম একবা নযি মানৈত ছলহুঁ মুদা খাবঁ 30 বঁবখ সে মৈথিলী মে নিখলাক বাঁদ খাবঁ দেখল জে এক ওব
1 মৈথিলী সাহিত্য মে নিনী জী, উষা জী খা শেফলিকা জী কে বাঁদ যদি কিও নাম নৈত খছি ত হমব.
2 এখলো কোনো পত্রিকা বেঁ ছৈ ত হমবা লেল বচনাক খাগ্রহ হোগতে ছৈ.
3 এখলো হম ওতবেঁ সক্রিয ছী খা নিবংতব নিখি বহল ছী.
4 দ্খদ জে হমবা বাঁদ (স্বস্মিতা পাঠক খা জ্যাত্স্না মিলন কে হম খপনে ত্তবিযা বুঁঝৈত ছী) কে বাঁদ এহেন কোনো সশক্ত কোন, মহিনা লেখলে নযি খাএনএ.
5 ঞা স্থিতি বহলাক বাঁদো, খাবঁ জহল হম দেখৈ ছী, ত পাবেঁ ছী জে হমবা পব, হমব বচনা যাত্রা খথব হমব বচনা পব কিছু নযি নিখল গেলএ, চাহে ও মোহন ভাবদ্বাজ বহথ্ খথবা খান কিও. জহল হমব দশক কেব চর্চ হোগত ছৈ, তীল চাবিটা নাম পব সবিস্তাব চর্চা হোগত ছৈ, জাহি মে হমব নাম নযি বহৈত ছৈ. হমব নাম মাত্র সন্দর্ভ লেল জোড়ি দেল জাগত ছৈ.
6 এতেক দিন মে মাত্র বমণ জী হমবা পব এক গোষ্ট লেখ নিখলন্হি. হম ওকবা প্বন: টৌগপ কববাঁ কে খহাঁ নগ পঠাযবঁ.
7 জাতি পাতি ধর্ম খা দ্বেষ পব কহিযো ধ্যান নযি দেলাক কাবণে ত কহী হমব ঞা স্থিতি নযি ছৈ, খাবঁ হমবা ঞা সোচবাঁ মে খাবি বহল খছি.
8 হমব শিক্ষক, জে স্বযং হিন্দী কে খ্যাতিলব্ধ কথাকাব ছথি, হমবা বুঁঝেলে বহলাহ

জে হম মৈথিলী মে লিখবঁ বঁন্ন ক; দী, কিযৈক ত হম গৈব মৈথিল (জাতি বিশেষ) সে নযি ছী, তেঁ হমব লেখন কে কহিযো মৈথিল সভ নযি নোটিস কবতাহ, কহিযো কিছু নযি কবতা.. অপন ভাষাক প্রতি প্রেম কে আগবহ কাবণে হম হুনকব বাঁত নযি মাননিযৈ, নিখৈত গেনহুঁ, মুদা আবঁ নাগি বহলঅএ জে হুনকব কহবী সহী ছলন্হি কী ?
9 এখনো কী হান ছৈ মৈথিলী মে, দেখিযো. ওকবা বিকন্ধ কিছু কবিহ. মৈথিলী মে জে পৈঘ পৈঘ সংস্থা চাগ, চেতনা সমিতি সনক, সভ বৈব বিদ্যাপতি পর্ব মনবৈত ছথি. নাখো খর্চ কবৈ ছথি, মুদা নীক লেখক কেব পোথী সভ বৈব 5-7 টা নিকালৈথ্, সে নযি হোবৈত ছন্হি.
10 হমবা ভেটৈল জানকাবী কে মোতাবিক বিদ্যাপতি হাঁন কিবাযা পব চটৈ ছৈ. তকবা মে কোনো আপত্তি নযি, যদো ওকবা সে কিছু আয হোবৈ. মুদা ওকবা মৈথিলীক কাজ অথরা নাটক আদি লেল মাঁগল জাএত, ত; নযি ভেটৈ ছৈ. যদি ওকব শুল্ক চুকা দী, তহন ত কিবাযাকে ৰূপ মে কিছুঁ ল' সকি ছৈ. একবা সভ কে উঁজাগব কবী.
11 ব্যক্তি সে সংস্থা পৈঘ হোগত ছৈ. জতেক সংস্থা সভ ছৈ, তকবা পব নিখী, সাহিত্য অকাদমীক মৈথিলী বিভাগ সহিত.
12 লিলী বেক সভটা বচনাক অনুবাদ অধিকাব হমবা দেলে ছথি. হুনক সাহিত্য অকাদমী পুবস্কাব প্রাপ্ত পোথী 'মবীচিকা' কেব হিন্দী অনুবাদ লেল পিছলা 2-3 সাল সে হম লিখি বহল ছী. সাহিত্য অকাদমীক পত্রিকা 'সমকালীন ভাবতীয সাহিত্য" মে হম পিছলা 25 সাল সে অনুবাদ সহিত ছপি বহল ছী. মুদা হমবা সে অনুবাদক নমূনা মাঁগল গেল. ওহি কুর্সী পব জে সুনাম ধন্য বৈসল ছথি, হুনকা হমবা মাদে নযি বুঝল ত কোনো মৈথিল সাহিত্যকাব সে পূছি সকৈত ছলাহ. ওা তহিনে ভেলৈ, জেনা এক বৈব এক গোট চৈনল ঋষিকেশ মুখর্জী সে হুনকব বাঁযোডাটা মংগলে ছল আ এখনি পঠল সমাচাবক অনুসাবে আ. জানকী বল্লভ শাস্ত্রী সে হুনকব বাঁযোডাটা পদ্মশ্রী লেল মাঁঅগল গেলৈয.
13 অপন বিনম্রতা দর্শাবৈত হম লিলী জীক দূ তীন টা কথাক হিন্দী অনুবাদ হম পঠা দেলিযন্হি. তৈযো অগা পব কোনো বিচাব নযি. লিখলা কে বাঁদ হমবা কহল গেল জে হম লিলী জী সে সাহিত্য অকাদমী কে অনুবাদক অধিকাব দিযাবৈ মে মদদি কবী. আবে ভাগা, অহাঁ কে অনুবাদ সে মতলবঁ অছি লে, আ জহল হম অনুবাদ ক; কে দেবঁ' লেল তৈযাব ছী তহল অকাদমী কে কিঅযৈক অধিকাব চাহী ? অগা লেল জে অকাদমী অপন পসীলক আদমী কে অনুবাদ লেল দ; সকয. এখনি ধবি ওকবা পব নিপটাবা নযি ভেলৈযে. অকাদমী সে ফেব কোনো পত্র নযি আএল অছে. অনুবাদ তৈযাব বাখল ছৈ. লিলী জী আবঁ বহুত বুজুর্গ ভ; গেল ছথি. হুনক মাত্র এতবৈহ ইচ্ছা ছৈ (আ বহুত স্বাভাবিক) জে হুনকব পোথী সভ হুনকা সোঝা মে প্রকাশিত ভ; জাএ.
14 লিলী জী কে পোথী হিন্দী মে আনবাঁক শ্রেয হমবে অছি, ওা মনিতহুঁ ওকবা বেকাঁর্ড কেনাএ মৈথিল সমীক্ষক আবশ্যক নযি বুঝৈত ছথি. একবা পব নড়ূ.
15 মৈথিলী কে ভাবতীয জ্ঞানপীঠ সে পুস্তক প্রকাশন লেল হমহী আগাঁ এলহুঁ আ প্রভাস জী আ লিলী জী কে পোথী বহাব ভেলৈ.ভাবতীয জ্ঞানপীঠ সে মৈথিলী পুস্তক প্রকাশন কে শ্রেয হমবে ছন্হি, ওাহো মলৈত ওকবা বেকাঁর্ড কেনাএ মৈথিল সমীক্ষক আবশ্যক নযি বুঝৈত ছথি. একবা পব নড়ূ.
গজেন্দ্র জী, মৈথিলীক ওা সভ মানসিকতা পব আন্দোলন কবী জাহি সে বচনাকাব আ ববিষ্ঠ বচনাকাব সভ কে অপমানিত নযি হোবঁ' পড়ৈ. অহাঁ চাহী ত' একবা

রিদেহ পব দ' সকৈ ছী.
হম দোসব রাঁত সেহো নিখি কে পঠাযরঁ. হ্মদা হম ফেব কহরঁ, জে হম র্যক্তি কে নযি সংস্থা আ র্যক্তি কে মানসিকতা কে দোষ দেরঁন্হি. নোক পঠথ্ আ পূচাথ্ ঞা স্বনামধন্য সভ সে জে জকবা সে অহাঁ কে গোনৌংসী অছে, তকবা পব অহাঁ নিখরঁ আ জকবা সে নযি অছে, জে মৌন ভারে নিখি বহনএ কোনো রিরিআদ মে পড়ন রঁগৌব, হ্নকা নেন ঞা র্যরহাব ?
–রিভা বানী.
Shri gajendraji
good work.
Anha sa ehi na neer khshir vivekakak ummeed lagatar banal rahat.
chor ke ehi na dekhar kelak baad dandit seho karbak prayas karbaak chahi. anha bahut raas neek pahal ka rahal chhi.
Saadhuvaad.
manoj pathak.

সংগহি "রিদেহ" কেঁ এখন ধবি (১ জনরবী ২০০+ সঁ ১৪ জনরঁবী ২০১০) ৯৩ দেশক ১,০৪২ ঠামসঁ ৩৬,৭১৭ গোটে দ্বাবা রিভিন্ন আগ.এস.পী.সঁ ২,১৯,+৯১ রেঁব দেখন গেন অছি (গুগন এনেনেটিক্স ডাটা)– ধন্যরাদ পাঠকগণ। – গজেন্দ্র ঠাকুব

সংদেশ–

[রিদেহ ঞা–পত্রিকা, রিদেহ:সদেহ মিথিনাক্ষব আ দেরনাগবী আ গজেন্দ্র ঠাকুবক সাত খন্ডক– নিরঁন্ধ–প্ররঁন্ধ–সমীক্ষা, উঁপন্যাস (সহস্ররাঁঢ়নি) , পদ্য–সংগ্রহ (সহস্রাব্দীক চৌপড়পব), কথা–গল্প (গল্প গুচ্ছ), নাটক (সংকর্ষণ), মহাকার্য (ত্বঅতাহঅ আ অসঞ্জাতি মন) আ রাঁন–মংডনী–কিশোব জগত– সংগ্রহ কুরুক্ষেত্রম্ অংতর্মনক মাদেঁ।]

১. শ্রী গোরিন্দ ঝা– রিদেহকেঁ তবংগজানপব উঁতাবি রিশ্বভবিমে মাতৃভাষা মৈথিনীক নহবি জগাওন, খেদ জে অপনেক এহি মহাভিযানমে হম এখন ধবি সংগ নহি দএ সকনহুঁ। স্বনৈত ছী অপনেকেঁ স্বঝাও আ বচনামেক আনোচনা প্রিয নগৌত অছি তেঁ কিছু নিখক মোন ভেন। হমাব সহাযতা আ সহযোগ অপনেকেঁ সদা উঁপনব্ধ বহত।

২. শ্রী বমানন্দ ঝো– মৈথিনীমে ঞা–পত্রিকা পাক্ষিক রূপেঁ চনা কঽ জে অপন মাতৃভাষাক প্রচাব কঽ বহন ছী, সে ধন্যরাদ। আগাঁ অপনেক সমস্ত মৈথিনীক কার্যক হেতু হম হৃদযসঁ শুভকামনা দঽ বহন ছী।

৩. শ্রী রিদ্যানাথ ঝা "রিদিত"– সংচাব আ প্রৌদ্যোগিকীক এহি



ৰমেশ

ৰহস্য- পংকজ পৰাশৰক সাহিত্যিক চোৰি মৈথিলী সাহিত্যক কাৰী অধ্যায থিক

বিদেহ-সদেহ ২ (২০০৯-১০) সঁ পংকজ পৰাশৰক সাহিত্যিক চোৰি আ সাগৰঁৰ অপৰাধক পাপক ঘৈলক মহা-বিস্ফোট ভেল অছি। এ পৈঘ শ্ৰেয পত্ৰিকাক সম্পাদক শ্ৰী গজেন্দ্ৰ ঠাকুৰকেঁ জাগত ছথি। হিনকৰ অপৰাধ পকড়বাঁক চেতনা কেৰ জতেক প্ৰশংসা কযল জায, কম হোযত। "বিদেহ"ক মৈথিলী প্ৰবন্ধ-সমালোচনা-অংক, অগ পোন-খোন লেল কএক যুগ ধৰি বিলম্বিত ভই কই নিবন্ধ ৰহত, সে "সময কেঁ অকানৈত" কহব কঠিন অছি।

সাহিত্যমে চৌৰ্যকলাক উদাহৰণ পহিলহুঁ অবৈত ৰহল অছি গোষ্টপগবা। মুদা এক বেবক চোৰি পকড়া গেলাক বাদ প্ৰাযঃ চোৰিক আৰোপী সাহিত্যকাৰ মৌন-ব্ৰত ধাৰণ কবৈত ৰহলাহ অছি আ মামিলা ঠংড়াগত ৰহল অছি।

মুদা তাহি পৰম্পৰাক বিপৰীত অগ বেবক চোৰ 'সিন্ধা চোৰ' নিকলল অছি আ বিগত এক দশকসঁ নিৰন্তৰ চোৰি কবৈত জা ৰহল অছি- সেহো কাষ্টিকই। আ তেহেন মহাচোৰকেঁ মৈথিলীক সাহিত্যকাৰ আ সংস্থা সভ তৰহত্থীপৰ উঠা-উঠা কই পুৰস্কৃত

কেনক ঋছি ঋা সমীক্ষাক চাসনীমে চোৱাযন করিতা সর্ব্বকেঁ ৱোঁৱি দেন গেন ঋছি।

রিদেহ-সদেহ-২ প্রমাণ-প্ৰৰষ্ণৰ ঋভিযোগে টা নহি নগৌনক, ঋপিত্ত এহেন মহত্ত্বাকাংক্ষী ঋসামাজিক তত্ত্বক রিৰুদ্ধ সাহিত্যিক দণ্ড ঋাৰোপিত কই ঋপন "ৱোঁনড্নেস" সেহো প্রদর্শিত কেনক ঋছি। এক দশকমে তীন ৱেঁৰ পকড়াযন চোৰ প্রাযঃ "ডেযৰ ডেভিন" হোগত ঋছি ঋা ঋপন ঋন্মঠিত। সীমাহীন মহত্ত্বাকাংক্ষাক পূর্তি নেন ঋপন রৰীয সংরগীয ব্যক্তিকেঁ সীঢ়ীক ৰূপমে উপযোগ কৰৈত ঋছি ঋা স্বার্থ-সিদ্ধিক উপৰান্ত ঋপন পযৰ সঁ ওহী সীঢ়ীকেঁ নিচাঁ খসা দৈত ঋছি। ফেৰ ওকৰা ঋপন ট্ৰিটৰ-ফেসৰুক-নেট রা পত্রিকামে গাৰিক নিম্নঃষ্টতম স্তৰপৰ উতৰই মে কনিযোঁ দেৰী নহি হোগত ছৈ। ও নাম ৰঁদনি-ৰঁদনি কই গাৰি পঢ়ৈত ঋছি ঋা ঋপন প্রশংসামে জে.এন.যূ.ক ছাত্র-ছাত্রাক পোস্টকার্ড নিখেৱাঁমে ঋপস্যাঁত ভই জাগত ঋছি। ও হিন্দীক কোনো ৰঁড়কা সাহিত্যকাৰক ৱেঁটীক সংগ ঋপন নাম জোড়ি রিৰাহক রা প্রেম-প্রসংগক খিস্সা ৰস নই নই কই প্রচাৰিত কৰৈত ঋছি। এহেন প্রৰৃত্তি কএটা ঋাওৰ তিকড়মৱাঁজমে দেখন গেন ঋছি জে হিন্দীক পৈঘ-পৈঘ নামক মানা জপি কই মঠোমাঠ হোঋয চাহৈত ঋছি। রস্তুতঃ ঞ চিন্তাজনক তথ্য থিক জে মৈথিনীক নৰ-তূৰকেঁ হিন্দীক পৈঘ-পৈঘ নামক রৈশাখীক এতেক জৰুৰতি কিঐক হোগত ছনি? "রিদেহক" "গনক্কাযৰীক রিৰৰণ" পঢ়ি কই ৰোগযাঁ ঠাঢ় ভই জাগত ঋছি। পহন-৫৩ ঋা ঋাৰম্ভ-২৩ মে জে পোন খূজন ছন, ঋগ তথাকথিত সাহিত্যকাৰক, তকৰা ৱাঁদে মৈথিনী সাহিত্যসঁ ৱাঁৰি দেন জেৰাক চাহৈত ছন। মুদা রিডম্বনা দেখূ জে চেতনা সমিতি সম্মানিত কই দেনক। "মৈথিন ব্রাহ্মণ সমাজ", ৰহিকা (মধুৱঁনী)

মন ঋঁখিগৰ মংস্থাকেঁ চকচোন্ধী নাগি গেন, জখনকি মংস্থামে রিখ্যাত মাহিত্যকাৰ ডদযচন্দ্ৰ ঝা "রিনোদ" ঋা পঢ়াক প্ৰোফেমৰগণ ছথি। এ মংশযরিহীন ঋছি জে পুৰস্কৃত কৰেৰাঁমে রিনোদজীক মহত্বপূর্ণ ভূমিকা ৰহন হৈত। "রিদেহ" দ্বাৰা ৰহস্যোদ্ঘাটন কেনাক রাঁরজুদ এখন ধৰি চেতনা মমিতি ঋথরা মৈথিন ব্ৰাহ্মণ মমাজ, ৰহিকাকেঁ ঋপন পুৰস্কাৰ ঋাপম কৰেরাক রা ঋানে কোনোটা কার্ৰরাএ কৰরাক রেঁগৰতা নহি বুঁঝা ৰহন ছৈ ঋা মর্দ গম্মী নধনে ঋছি। এহেন "জড়-মংস্থা" মভ মৈথিনী মাহিত্যক ডপকাৰ কৰৈত ঋছি রা ঋপকাৰ? এ কেনা মানন জায জে পহনে-৮৩ রা ঋাৰম্ভ-২৫ ঋগ দুনূ মংস্থাক কোনো ঋধিকাৰী রা মাহিত্যকাৰকেঁ পঢ়ন নহি ছননি? এ ঋাশ্চর্যজনক মত্য থিক জে মৈথিনীক কএটা পৈঘ মাহিত্যকাৰ পংকজ পৰাশৰক কৃত্রিম কাব্য ঋা ঋাযাতিত শৰ্ব্দারনীমে ফঁমি গেনাহ ঋছি। "রিনম্বিত কএক যুগ মে নিরঁদ্ধ" ক ভূমিকামে ঋনেৰো রিদেশী মাহিত্যকাৰগণক তীম-চানিম টা নাম ওহিনা নহি গনাওন গেন ঋছি, ঋপন করিতা কেঁ রিশ্বস্তৰীয প্ৰমাণিত কৰরাঁক নেন ঋঁখিগৰ চোৰে এনা কই মকৈত ঋছি। মম্ভারনা রঁনৈত ঋছি জে ডগনম কেননৰ জকাঁ ওহু মভ করিক ৰচনাক ভারভূমিক রা শৰ্ব্দারনীক চোৰিক প্ৰমাণ এহী কাব্য-পোথীমে ভেটি জায। ঋংততঃ মি. হাগডক কোন ঠেকান? মৈথিনীমে তঁ নোক রিশ্ব-মাহিত্য কম পঢ়ৈত ঋছি। তকৰ নাজাযজ ফাযদা কোনো রঁনৈকমেনৰ কিঐক নহি ডঠাওত? ঋাখিৰ টেক্লো-পোনিটিক্স কী থিক- টেকনিকন পোনিটিক্স থিক, মৈহ কিনে? একৰা রঁদৌনত ঝাঁমা দই কই পাকিস্তানোক যাত্রা কযন জা মকৈত ঋছি। "টেক্লো-পোনিটিক্সক" রঁদৌনত কিৰণ-যাত্রী পুৰস্কাৰ, রৈদেহী-

মাহেশ্বৰী সিংহ “মহেশ” পুৰস্কাৰ, এতেক ধৰি জে ৰিদিতজীক অকাদমীযোক পুৰস্কাৰ নেন জা সকৈত অছি। প্রদীপ ৰিঁহাৰীক সুপুত্রক ভাতিজ-ককা সম্বন্ধক মর্যাদাক অতিক্রমণ কযন জা সকৈত অছি। প্রো. অৰুণ কমনক “নযে গনাকে মেঁ” সেঁধমাৰী কই কই “সময কেঁ অকানন” জা সকৈত অছি। আৰ তঁ আৰ, অগ টৈকনিকন পানিষ্টিকমক ৰঁদৌনত জীৰকান্তজী সন মহাৰথী সাহিত্যকাৰসঁ “ৰিনম্বিত কএক যুগ...” পোথীক সমীক্ষা নিখৰাঁ কই “মিথিনা দর্শন” (৯) সন পত্রিকামে ছপৰা কই স্থাপিত আ অমৰ ভেন জা সকৈত ঠছি। মৈথিনী সাহিত্যক সভসঁ পৈঘ সফন ঔজাৰ থিক “টৈক্লো পোনিষ্টিকম”!

এ্র মানন জা সকৈত অছি জে মিথিনা দর্শনক সম্পাদককেঁ আৰম্ভ-২৩ আ পহন-৮৩ কোনকাতামে নহি ভেটৈন হোগন্হি। মুদা জীৰকান্তজী নহি পঢ়নে হেতাহ সে মানৰাঁমে অসৌকর্য ভই ৰহন অছি। জীৰকান্ত জী তঁ প্রযাগ শুক্লক “চন্দ্‌ৰভাগা মেঁ সূর্যোদয” আ এহী শীর্ষকক নাৰাযণজীক কৰিতা (চন্দ্‌ৰভাগামে সূর্যোদয) সেহো পঢ়নে হেতাহ জে ছপন অছি মৈথিনীমে। তখন পংকজ পৰাশৰক সমুদ্রসঁ অসংখ্য প্রশ্ন পূছইরনা কৰিতাক ভাৰার্থ কিঐক নহি নগননি জে সমীক্ষামে কনম তোড়ি প্রশংসা কৰই পড়ননি ৰা কৰা গেননি? একৰা “প্রাযোজিত সমীক্ষা” কিঐক নহি মানন জায? কী প্রযাগ শুক্ল ৰা নাৰাযণজীক সমুদ্র ৰিষযক কৰিতাসঁ ৰেশী মৌনিকতা পংকজ পৰাশৰক কৰিতামে ভেটৈননি জীৰকান্তজীকেঁ? ওগ সভ কৰিতাক কনিযোঁ “ছাযা”ক শংকো নহি ভেননি সমীক্ষককেঁ? “সভ্যতাক সভটা মর্মান্তক পুকাৰ”ক নোটিস নেৰঁইরনা সমীক্ষককেঁ সাহিত্যিক চোৰি অসভ্য আ মর্মান্তক পীড়াদাযক নহি নগননি? আৰঁ জীৰকান্তজী সন সমীক্ষকক

"पोजीशन फान्स" भऽ जेतनि से अन्दाज तँ मिथिला दर्शनक सम्पादककेँ नहियेँ रहनि, उदय चन्द्र झा "विनोद" केँ सेहो नहि रहनि। ई अभिज्ञान तँ पंकजे पराशर ऐ़ाकेँ रहन हेतनि? वैचारिक "पराशर" मुनिक आत्मा स्वर्गमे कनैत हेतनि आ पंकसँ जनमल जतेक कमल अछि सभ अविश्वसनीय यथार्थक सामना करैत हेताह। पराशर गोत्री भऽ कऽ तीन वेर चोरि केनाइ "पराशर" महाकाव्यक रचयिता स्व. किरणजीकेँ सेहो कनबैत हेतनि। आखिर जीवकान्तजी साहित्यिक चोरिक नोटिस किए ने नेननि, जखनकि हुनका विचारेँ "मैथिलीक समीक्षक प्रायः मूर्खता पीबिकऽ विषवमन करैत अछि"(विदेह-सदेह-२-२००९-१०)/ विनीत उत्पल-साक्षात्कार आ जीवकान्तजी स्वयं पंकज पराशरक चोरिवला कविता-पोथीक समीक्षक छथि, अपितु चौर्यकला प्रवीण कविक घोर प्रशंसक छथि। तखन अइ समीक्षा-आलेखमे अन्तर्निहित असीम-प्रशंसा साकांक्ष-पाठककेँ "विष-वमन" कोना ने लगौक? हुनका सन "पढ़ाकू" समीक्षक-पाठककेँ "फान्स पोजीशन"मे अनलिहार "एकसपर्ट आ वैरिफ़ाइड" साहित्य-चोरसँ प्रशंसा आ पुरस्कार दुनू पाबि जाय तँ मैथिली-काव्यक ई उत्कर्ष थिक वा दुर्भाग्य? अंततः विदेह-सदेह टा किऐक निन्दा केलक एहि घटनाक? आन कोनो पत्रिका किऐक नहि केलक? डा. रमानन्द झा "रमण" इन्टरनेटपर निन्दा करैत छथि तँ घर-बाहर पत्रिकामे किऐक नहि जकर ओ सम्पादक छथि? चेतना समिति, पटना सम्मानित करैत अछि एहने-एहने साहित्यकारकेँ तखन अपने पत्रिकामे कोना निन्दा करत, जखनकि पुरस्कार आपसो नहि लैत अछि, जानकारी भेलाक वा साकांक्ष

সাহিত্যকাৰক অনুৰোধ প্ৰাপ্ত ভেনাক ৰাঁদো? নচিকেতাজী নেষ্টপৰ নিন্দা কৰতাহ আ “রিদেহ”মে ছপত তঁ “মিথিনা দৰ্শন”মে কিঐক নহি নিন্দা রা সূচনা ছপন? কাৰণ স্পষ্ট অছি- জীরকান্তক সমীক্ষা পংকজ পৰাশৰক কাব্য-পোথীপৰ ছপত, তখন ওহী পোথীক চোৰি কযন কৰিতাক নিন্দা কোনা ছপত? চাৰু ভাগ সাহিত্যিক আদৰ্শ, মৰ্যাদা আ নৈতিকতাক ধজ্জী উড়ি ৰহন অছি- পিতামহ আ আচাৰ্যগণক সমক্ষ আ (অনজানে মে সহী) হনকো নোকনিক দ্বাৰা। মৈথিন ব্ৰাহ্মণ সমাজ, ৰহিকা; চেতনা সমিতি, পটনা আ সাহিত্য অকাদেমী, নৱ দিল্লীমে অন্ততঃ কোন অন্তৰ অছি রা ৰহন? এহেন নামী পুৰস্কাৰক সংচানন আ চযনকৰ্তা মহাৰথী সভকেঁ নৱ নোককেঁ পঢ়ৰাঁক রেঁগৰতা কিঐক নহি বুঝাগত ছনি? রিঁনা পঢ়নে পুৰস্কাৰক নিৰ্ণয রা সমীক্ষাক নিৰ্ণয কতেক উচিত, জখন কি ও চোৰি তেসৰ রেঁৰক চোৰি থিক আ সে ছপি-কই ভণ্ডাফোড় ভেন অছি। একৰা ৰৱেণ্য আ নৱীয সাহিত্যকাৰগণ দ্বাৰা কাব্য-চোৰি, আনেখ-চোৰিকেঁ প্ৰশ্ৰয দেন জাযৰ কিঐক নহি মানন জায, জখনকি আৰম্ভ, মৈথিন-জন, পহন আ রিদেহ-সদেহ পহিনহি ছাপি চুকন ছন? কী সাহিত্যিক চোৰিকেঁ প্ৰশ্ৰয দেৱ, দনান রৰ্গকেঁ প্ৰশ্ৰয দেৱ নহি থিক? এহেন সম্ভারনাযুক্ত নৱ কৰিকেঁ প্ৰশ্ৰয দেৱ মৈথিনী সাহিত্য নেন ঘাতক অছি রা কন্যাণকাৰী, জকৰা মৌনিকতাপৰ তীন রেঁৰ প্ৰশ্ন চেন্হ নাগন হোএক? কী পোথীক আকৰ্ষক গত্তা দেখি রা রিদেশী কৰিগণক নামারনী (ভূমিকামে) পঢ়ি কই সমীক্ষা নিখন জাগত অছি রা পুৰস্কাৰক নিৰ্ণয নেন জাগত অছি? জঁ সে ভেন হো তঁ সৱঁ কিছু “ঠিক্কে ছৈ ভাগ”?

অগ সৱঁসঁ তঁ জীরকান্তজীক রাঁত সত্য বুঝাগত অছি জে সমীক্ষকগণ দাৰু পীৱিঁ কই রা পৈসা পীৱিঁ কই রা মূৰ্খতা পীৱিঁ

কই সমীক্ষা লিখৈত ছথি। ডগনস কেননৰক “ষ্টেক্লোপোনিষ্টিকস” তঁ ছপি গেন “পহন”মে ঢোৰা কই। আৰ্ জীৰকান্তজী, জ্ঞান ৰঁজনজী অথৰা হিন্দী জগতক আন সাহিত্যকাৰ-সম্পাদকসঁ পূছথু জে নোম চোম্স্কীৰনা ৰচনা কতয গেন, কী ভেন, কোন নামেঁ ছপন? পংকজ পৰাশৰক নামেঁ কি পদীপ বিঁহাৰীজীক স্বপুত্ৰক নামেঁ (অনুৱাদ ৰূপমে)। এ ৰিষয় এখন নহি ভেন তঁ ভৰিষ্যমে পুনঃ একটা সাহিত্যিক চোৰিক পোন খূজত? অংততঃ একটা মাঁছকেঁ কএষ্টা পোখৰিকেঁ প্ৰদূষিত কৰএ দেন জায আ সে কএ ৰেঁৰ? উদয-কান্ত ৰঁনি কই গাৰি পঢ়ৰাক আদতি তঁ পুৰান ছনি ডা. মহাচোৰ কেঁ। ককৰো “সৰীসৃপ” কহি সকৈত ছথি (মৈথিন-জন) আ কোনো পৰিৰাৰমে ঘোঁসিযা কই ৰিষ ৰমন কই সকৈত ছথি। আক্টোপসক সভ গুণসঁ পৰিপূৰ্ণ ডা. পান ৰাঁৰাঁকেঁ চোৰিক ভৰিষ্যৰাণী কৰৰাক ৰঁড়কা গুণ ছনি তেঁ হিনকা নামী ফুটৰাঁন টীম দ্বাৰা পোসন জাগত অছি, জাহিসঁ “ৰিশ্ব-কপ”কেঁ দৌৰান অগ “অমোঘ অস্ত্ৰক” উপযোগ অপনা হিসাৰেঁ কযন জা সকয।

সহৰসা-কথাগোষ্ঠীমে পঠিত হিনকৰ পহিন কথাক শীৰ্ষক ছন-হম পাগন নহি ছী। এ উদ্ঘোষণা কৰৰাক কী ৰেঁগৰতা ৰহৈক-সে আগ নোককেঁ ৰুঁঝা ৰহন ছৈক। অৰিনাশ আ পংকজ পৰাশৰক মামাজী তহিযা হিনকৰ কথাকেঁ “টিপ্পণীক”ক্ৰমসে মৈথিনী-কথাক “টৰ্নিং প্ৰাগন্ট” মাননে ছনাহ। আগ ও “টৰ্নিং প্ৰাগন্ট” ঠীকে এক হিসাৰেঁ “টৰ্নিং প্ৰাগন্ট” প্ৰমাণিত ভেন, কাৰণ কথাক ওহি শীৰ্ষকমে সঁ “নহি” হটি গেন অছি, হিনকৰ তেৰাঁৰা চোৰিসঁ। হিনকৰ পহিন চোৰি (অৰুণ কমনক কৱিতা- নএ গনাকে মেঁ) ক নিন্দা প্ৰস্তাৰমে “মামাজী” আ ডা. মহেন্দ্ৰকেঁ ছোড়ি,

সহৰসাক শেষ সভ সাহিত্যকাৰ হস্তাক্ষৰ কই "আৰম্ভ"কেঁ পঠৌনে ছলাহ। আগ ও হস্তাক্ষৰ নহি কেনিহাৰ সভ কন্ছী কাটি কই রাম-দহিন তাক-ঝাঁক কৰবাক নেন বাঁধ্য ছথি। দ্বৈধ-চৰিত্র আ দোহৰা মানদণ্ডক পৰিণাম সৈহ হোগত অছি। অরিনাশ তখন তঁ দেখাৰ ভই জাগত ছথি জখন ও রিদেহ-সদেহ-২ মে নিখৈত ছথি জে "একৰা সার্বজনিক নহি কৰরৈঁ"। ন্বকা কই সূচনা দেরাক কোন রেঁগৰতা? পংকজ পৰাশৰসঁ সম্বন্ধ খবাৰঁ হেরাক ডৰ রা কোনো "থৈক্লোপোনিষ্টিকম"(?) কেৰ চিন্তা?

রিদেহ-সদেহ-২ ক পাঠকক সংদেশ তঁ কএঠা সাহিত্যকাৰকেঁ দেখাৰ কই দৈত অছি। জতয ৰাজীর কুমাৰ রর্মা, শ্রীধৰম, সুনীল মল্লিক, শ্যামানন্দ চৌধৰী, গংগেশ গুংজন, পী.কে.চৌধৰী, সুভাষ চন্দ্ৰ যাদর, শম্ভু কুমাৰ সিংহ, রিজযদের ঝা, ভানচন্দ ঝা, অজিত মিশ্র, কে.এন.ঝা, প্রো.নচিকেতা, বুদ্ধিনাথ মিশ্র, শির কুমাৰ ঝা, প্রকাশ চন্দ্ৰ ঝা, কামিনী, মনোজ পাঠক আদি অপন মুখৰ ভাষামে প্রখৰতাপূর্রক নিন্দনীয ঘটনাক নিন্দা কেনেনি অছি, ততহি অরিনাশ, ডা. ৰমানন্দ ঝা "ৰমণ", রিভাৰানীক ঝাঁপন-তোপন শঙ্ক আশ্চর্য-ভারক উদ্রেক কৰৈত অছি। মুদা সংতোষক রাঁত ই অছি জে পাঠকক "প্রবঁন ভার-ভংগিমা" সাহিত্যকাৰোক "সিংহাযন আৰাজ"ক কোনো চিন্তা নহি কৰৈত অছি। রিভাৰানী তঁ কমানে কই দেনেনি। এহি ঠাম মৈথিলী ভাষা-সাহিত্যক এক সয সমস্যা গনেরাক উচিত স্থান নহি ছল। ই ওনাঠ কান খোনাঠ আ মহাদেরক রিরাহ কানক নগনী ভই গেল। কোনো চোৰ রেঁৰ-রেঁৰ অপন কু-কৃত্যক পৰিচয দই ৰহল অছি আ হুনকা সময নষ্ট কৰবঁ বুঁঝা ৰহল ছনি আ চোৰকেঁ দেখাৰ কেনাসঁ দুঃখ ভই ৰহল ছনি? ও অপন প্রতিক্রিয়ামে কতেক আত্মে শ্লাঘা আ হীন-ভারনা

ব্যক্ত কেননি অছি সে অপনে পত্র অপনে ঠাঁঢ়া ভই কই পঢ়ি কই বূঁঝি সকৈত ছথি। হিন্দীযোমে এহিনা ভই ৰহন অছি, তেঁ মৌথিনীমে মাফ কই দেন জায? আৰঁ হিন্দীসঁ পূছি-পূছি কই মৌথিনীমে কোনো কাজ হোযত? রিভাৰানী জ্যোৎস্না চন্দ্ৰমকেঁ জ্যোৎস্না মিনন কেনা কহৈত ছথি? হনকৰ উপেক্ষা কোনা মানন জায? ও সভ সাহিত্যিক কার্যক্রমমে নোতন জাগত ছথি, সম্মান আ পুৰস্কাৰ পৰৈত ছথি, পাঠক দ্বাৰা পঠিত আ চর্চিত হোগত ছথি। সমীক্ষাক শিকাগত কী উচ্চরর্ণীয (?) সাহিত্যকাৰকেঁ মৌথিনীমে নহি ছনি? সমীক্ষাক দুঃস্থিতি সভ জাতিক মৌথিনী সাহিত্যকাৰ নেন একে ৰংগ রিষম অছি। ওগ মে জাতিগত রিভেদ এনা ভেনএ জে ব্রাহ্মণ-সমীক্ষক, আৰক্ষণক দৃষ্টিকোণেঁ নিম্ন জাতি (?)ক সাহিত্যকাৰক কিছু রেঁশীএ সমীক্ষা (সেহো সকাৰাত্মক ৰূপেঁ) কেননি অছি। সমীক্ষা আ আনোচনাক রিষম স্থিতিক কাৰণেঁ জঁ নৈৰাশ্যক শিকাৰ ভই জায নেখক, তঁ নেখকীয প্রতিরৱদ্ধতাক কী অর্থ ৰহি জাযত? রিভাজীকেঁ রূঁঝনে নহি ছনি জে হনকা নোকনিক রাঁদ মৌথিনী মহিনা নেখনমে কামিনী, নূতন চন্দ্ৰ ঝা, রন্দনা ঝা, মানা ঝা আদি অপন তেরৰক সংগ পদার্পণ কই চুকন ছথি। হনকা নে কামিনীক করিতা সংগ্রহ পঢ়ন ছনি আ নে "গজোড়িযাক অৌঠী মোড়"। হনকা অপন গুৰুদেরক রাঁত মানি হিন্দীমে জাগসঁ কে কহিযা ৰোকনকনি? ও গেনো ছথি হিন্দীমে। মাতৃভাষাক প্রেৰণা অদ্বিতীয হোগত ছৈ। মৌথিনীক জড় সংস্থা অথরা সমীক্ষক সভপৰ প্রহাৰ কৰরাঁমে হমৰা কোনো আপত্তি নহি, মুদা অর্থানাভ তঁ এতয নগণ্য অছিএ। সামাজিক সম্মান রিভাজীকেঁ অৱশ্য ভেটৈননি অছি। সমাজমে "জড়"নোক ছৈ তঁ

“চেতন” নোক সেহো ছৈক। হ্নকাসঁ মৈথিনী ভাষা-সাহিত্য আ মিথিনা-সমাজকেঁ পৈঘ আশা ছৈ, হীনভাৱ রা আত্মেশ্লাঘাসঁ উপৰ উঠি কাজ কৰৰাক ৰেঁগৰতা ছৈক। সক্ষম ছথি ও। হ্নকা শ্রেয নেরাক হোড়সঁ রঁচরাক চাহী। অন্যথা সাহিত্য অকাদেমী প্রতিনিধি, দিরানিযাপন কেৰ শিকাৰ জূৰীগণ আ মৈথিনীক সক্ষম সাহিত্যকাৰমে কী কী অন্তৰ ৰহি জাযত? রিভাৰানীক রিচনেনক দিশা হমৰা চিন্তিত আ ব্যথিত কৰৈত অছি। ও দমগৰ নেখিকা ছথি, সশক্ত ৰচনা কেননি অছি, আগ নে কান্হি সমীক্ষকগণ কনম উঠেৰাঁপৰ বাঁধ্য হেবেঁ কৰতাহ। সমীক্ষকক কর্তব্যহীনতাসঁ কতৌ নেখক নিৰাশ হো?

পংকজ পৰাশৰক শৃ্ংখনারঁদ্ধ সাহিত্যিক চোৰিপৰ সার্থক প্রতিক্রিয়া দেৱ কোনো সাহিত্যকাৰ নেন অনুঠিত নহি অছি কতহুসঁ। সাহিত্যকাৰ নেন সাহিত্যিক মূন্যক প্রতি ওকৰ প্রতিবদ্ধতা মুখ্য কাৰক হোগত অছি আ হেৰাকো চাহী আ তকৰা দেখাৰ কৰৰাক “বোঁনড্রনেসো” হেৰাক চাহী। “চাহী”বনা পক্ষ সাহিত্যমে বেঁশীএ হোগত অছি। এহেন-এহেন গম্ভীৰ রিষযপৰ সাহিত্য আ সমাজক “চুপ্পী” এহেন ঘটনাকেঁ প্রোৎসাহিত কৰৈত অছি আ জৰঁদাহ জড়তাকেঁ বঁড়বৈত অছি, ভাষা-সাহিত্যকেঁ বঁদনাম তঁ কৰিতে অছি। জাধৰি পংকজ পৰাশৰক চোৰি-কাৰ্যক সমীক্ষা নিখন জাগত ৰহত, রিভাৰানীক মূন-ৰচনাক সমীক্ষা কে নিখত? ককৰা জৰূৰী বুঁঝেতৈক? রিভাৰানী অপনে তঁ সমীক্ষা প্রাযোজিত নহি কৰওতী? সক্ষম নেখকক ব্যৱহাৰোক অপন স্তৰ হোগত ছৈ। তেঁ সংগঠিত ভ২ চোৰিক ভর্ত্সনা হেৰাক চাহী।

